

REGEMENTETS DAG 1961

äger rum söndagen den 11 juni
vid Kungsbäck

BOCKEN

Årsskrift för Hälsinge regementes Kamratförening 1961.

BOCKEN

årsskrift

Utgiven av HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING 1961

I redaktionen:

SVEN BRATT
GUNNAR FERNQUIST
NILS FRYKBERG
IVAR HILLSTRÖM

GEFLEBORGS TR. A-B, GEFLE 1961

INNEHÅLL

Förord, av *Hans Berggren* 7

Sägnen om Bocken, av *Erik Wickberg* 9

En »Regementschef», av *Arne Modén* 10

Hälsinge ryttare, av *Rickard Nilsson* 13

Med flygande fanor, av *Ivar Hillström* 25

Tyska operatoner, av *Knut Björkenstam* 29

Hur socknarna gav, av *Gunnar Fernquist* 31

Tjänstereglemente, av *Erik Wickberg* 42

Bollnäs bataljon, av *Edvin Hedenmalm* 46

Till flydda ofredsår, *Bildkrönika* 51

Krigarhumor modell äldre 54

Vad kameran såg 58

Krigarhumor modell yngre 60

Ett solvarv i kronans kläder, *Årskrönika* 61

Vi och vårt kompani, med textbidrag av *Sten Sigurd, 421 Svensén, Falk och Eriksson, Jonke och jag, Björn Pettersson, Per Gunnar* 86

Glädjen i tak 112

En repares möte, av *Tord Bergqvist* 113

Ack, kaka modell 82, av *J. M. Strandell* 117

I fädrens spår, av *Sven Bratt* 120

Idrotten vid regementet 122

Tyska marinen, av *Ivar Hillström* 125

Alfta kompani hedrar, av *Gunnar Fernquist* 128

Som svensk officer, av *Dag Stiernspetz* 131

Pojkregementet, av *Lennart Stoltz* 134

Regementets Kamratförening 138

Annonsavdelning 139

FÖRORD

Den samhörighet, som under äldre tider — framför allt tack vare indelningsverket — förefanns mellan bygd och regemente, har i våra dagar med dess värnpliktsarmé och i övrigt ändrade former för uttagning och utbildning på de flesta håll tagit sig uttryck i bildandet av kamratföreningar vid förbanden.

Alltsedan Hälsinge regementes kamratförening bildades den 14 augusti 1938 som ett uttryck för denna samhörighet, har kontakten mellan bygden och regementet och mellan föreningen och dess medlemmar huvudsakligen upprätthållits genom föreningens tidskrift "Bocken" och genom den årliga sammankomsten vid "Regementets Dag".

Under årens lopp har diskuterats en utökning av tidskriften för att därigenom bereda även inneliggande årsklass av rekryter ett berättigat utrymme. I samband därmed har framförts tanken att ändra utgivningstiden till i början av mars och att utge tidskriften i bokform, så att "Bocken" skulle kunna bli en köpvärd "minnesbok" för den utryckande åldersklassen. Att detta ej kunnat realiseras tidigare har berott på svårigheter främst av ekonomisk art. Men även den stora arbetsbörda, som åvilat och alltjämt åvilar regementets befälskårer, har gjort, att tiden inte räckt till för det mera omfattande redaktörs- och författarskap, som en utökad publikation medför.

När nu den första boken föreligger måste den betraktas som ett experiment. De ekonomiska svårigheterna torde för året kunna bemästras främst tack vare stort tillmötesgående med annonser och ekonomiskt stöd från industrier, företag och enskilda inom hela länet. Återstår att se hur boken kommer att lyckas i sitt uppsåt att skapa ökat intresse för föreningens verksamhet i form av medlemsanslutning från de värnpliktiga efter utryckningen från första tjänstgöring. Såväl styrelsen

som redaktionskommittén motser med spänning, hur denna första bok kommer att mottagas av medlemmar, press och allmänhet. Det är vår varma förhoppning att lyckas. Om så blir fallet, är avsikten att "Bocken" även i fortsättningen skall utkomma i bokform i god tid före åldersklassens utryckning.

I stort sett avses boken varje år utformas med en historisk del och en aktuell del. Den förra har för året mera allmänt innehåll men planeras för framtiden till en början årligen avhandla bland annat ett av regementets gamla kompanier (Arbrå, Fernebo, Järvsö osv.). Den aktuella delen omfattar årskrönika m. m. samt kompanirullor från inneliggande rekrytomgång jämte artiklar, skrivna av de värnpliktiga själva om minnen och episoder från deras första tjänstgöring. Vi hoppas att boken på så sätt skall bli av bestående värde såväl för åldersklassens värnpliktiga som för föreningens medlemmar i övrigt.

Styrelsen ber slutligen att få tacka redaktionskommittén, medarbetare och annonsörer för en helhjärtad medverkan för tillkomsten av årets "Bocken".

Hans Berggren

I. 14 KAMRATFÖRENING

skall verka för vidmakthållandet och stärkandet av sambandet mellan regementet och bygden samt samhörigheten mellan nuvarande och förutvarande hälsingesoldater

Medlemskap kan vinnas av varje svensk man och kvinna, som hyser intresse för föreningens verksamhet

SÄGNEN OM BOCKEN REGEMENTETS SYMBOL

Det var någon gång under det skede, som i Nordens historia kallats vikingatid.

På sin gård i Forsa satt hövdingen över Sundhede skeppslag, den kloke, mäktige och vittbefarne Fune, bänkad till midvinterfest med sina skäggiga och ärriga kämpar, och som sina gäster såg han Sigbjörn och Vitulf, skeppshövdingar för Alir och Nordanstig. Riklig var välfägnaden, och ju djupare ölet sjönk i välkommorna, desto högljuddare blev talet om forna fejder och stundande härnadståg. Innan stockveden falnat på härden, hade de tre hövdingarna svurit vid Brages galt att vid vårdagsjämningen tillsammans draga i västerled.

När isen den våren släppte sitt tunga grepp kring vikar och sund, lade deras drakar ut från land med Ulf Järnskalle som Funes främste stambo på "Sundheden", Toni den huggande som Sigbjörns närmaste man på "Tjädern" och Torkatel Slagfinn från Jättendal som Vitulfs tappraste kämpe på "Järnbära". Långt mot söder gick deras färd under många dråpliga strider och strandhugg, och slutligen styrde de genom Niarva (Gibraltar) sund in i Medelhavet.

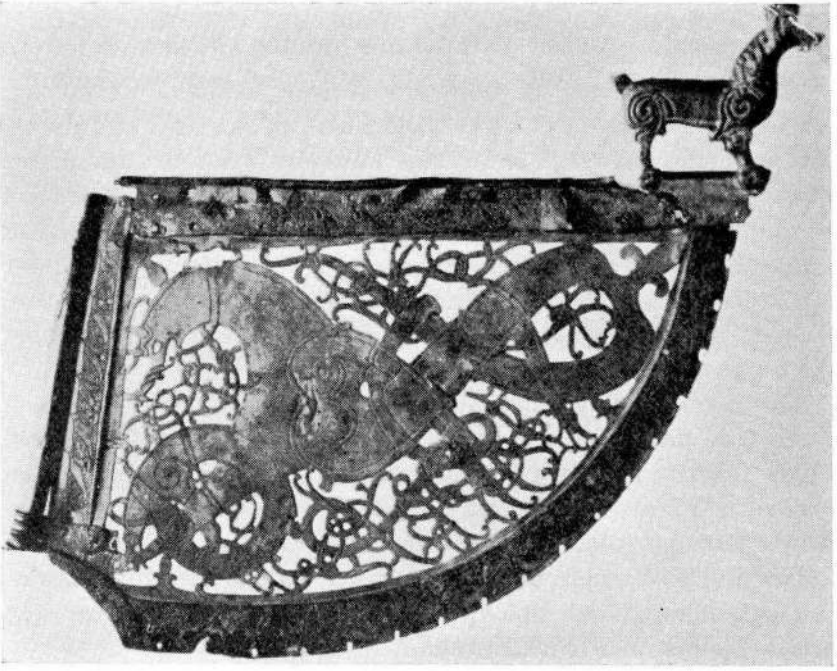
Där siktade hälsingarna en dag en grekisk flotta, och genast lät Fune blåsa till strid och binda drakarna tillsammans långsida mot långsida. Snart var en häftig kamp i gång, och den lycktade först sedan nordborna äntrat fiendens skepp och nedgjort deras besättningar.

De grekiska skeppen plundrades för att sedan sänkas i havets djup, och rikt var det byte, som föll i hälsingarnas händer, märkligast dock efter nordbornas tanke det fälttecken, som grekerna hade fört i masttopparna. Det visade en stegrande gyllene bock, symbolen för Hellas och solen.

Det fälttecknet, berättar sägnen, blev sedan Hälsinglands vapen och därjämte symbolen för länets eget regemente.

Erik Wickberg.

EN "REGEMENTSCHEF" PÅ VIKINGATIDEN

Den märkliga flöjeln från Söderala.

En av klenoderna i Statens Historiska Museum i Stockholm är den s. k. Söderala-flöjeln från Hälsingland. Det är en utomordentligt konstrikt genombruten och ornerad, vimpelformad bronsplatta. Huvudfiguren utgörs av en stor, bevingad drake i den för vikingatidens dekorativa konst så karakteristiska stilen, insnärjd i slingor med växt- och djurmotiv. Den har daterats till tusentalets mitt och tillhörde en gång Söderala kyrka. Det finns en svensk motsvarighet från Källunge kyrka på Gotland och en norsk från Heggen kirke väster om Oslo,

men ingen av dem når upp till Söderalaflöjelns konstnärliga nivå.

Om dessa flöjlars ursprungliga användning har vetenskapsmännen diskuterat mycket. Flera har anslutit sig till teorin att de varit befälstecken på vikingatida örlogsfartyg och alltså tagits i bruk, när den stora krigsorganisation, som vi känner under namnet ledung, mobiliserades. Den var ju självfallet främst inriktad på kustförsvar och sjöstrider, naturligt nog för ett land som vårt. Någon har emellertid med hänvisning till den på tusentalet vävda och broderade Bayeux-tapetens framställning av normandernas fanor med vimplar påpekat möjligheten av att flöjeln "burits på en fanspets i strid till lands". Hur som helst, Söderala-flöjeln vädjar mäktigt till vår fantasi som ett bevarat tecken på den urgamla stridsorganisation, som i dessa bygder föregick senare tiders landskapsförsvar.

* * *

"Bruse lät resa stenen efter Egil, sin broder, men han blev död i Tavastland, när Bruse förde landskapets ledung efter sin broder. Han for med Fröger. Gud hjälpe hans själ, och Guds moder! Sven och Asmund, de ristade."

Så står det kortfattat och lakoniskt inhugget med kantiga runor i den elegant buktande, drakhövdade slingan på en sten, välkänd för åtminstone de flesta äldre gävlebor. Det är Sörbystenen, i vars närhet Gävle Porslinsfabrik sedermera byggdes upp. Tidens tand for illa med det ärevördiga forntidsminnet, och man flyttade in runstenen i Trefaldighetskyrkans vapenhus och satte i stället upp en kopia på den ursprungliga platsen. Det är en av de stenar, som den berömde uppländske runmästaren Asmund Kareson högg vid tusentalets mitt. Han lär förresten egentligen ha varit brittisk munk och senare dött i England. Men oss intresserar emellertid nu allramest textens innehåll. Av den framgår nämligen att Egil i Sörby, säkerligen en mäktig bondehövding i dessa trakter, var Gästriklands dåvarande regementschef, "förde landskapets ledung". Här stöter vi återigen på denna gamla militära organisation, och man tycker sig nog förstå att Sörby kunde vara en strategiskt viktig samlingspunkt för landskapets försvar vid denna tid då havsbukten sträckte sig ganska långt in i det nuvarande Gävle. Befälhavaren följde emellertid vikingahöv-

Sörby-stenen, nu i Hel. Trefaldighets kyrka i Gävle.

dingen Fröger, känd från andra runstenar, på ett av hans härnadståg österut och stupade därvid i Tavastland. Under tiden fungerade Egils bror Bruse som ställföreträdande chef, vilket stärker oss i uppfattningen att Sörby-släkten säkerligen var en av de allra förnämsta ätterna i landskapet på den tiden.

Och på så vis öppnar även denna kargt fåordiga stenskrift vida perspektiv bakåt för oss. Vi skymtar liksom ännu litet klarare föregångarna till vårt nutida försvar, vilket faktiskt bygger på märkliga, snart tusenåriga traditioner, och vi har i själva verket — om än mycket flyktigt — gjort bekantskap med Gästriklands förste kände militäre befälhavare, Egil i Sörby.

Arne Modén

HÄLSINGE RYTTARE, FÄNIKA OCH INDELTA REGEMENTE

I en redogörelse för krigskostnaderna år 1523 har Gustav Vasa en särskild utgiftspost för »Hälsinge ryttare». När kung Gösta år 1524 hemförlovade »det allmänna uppbådet» var hans avsikt att grunda en mera permanent härorganisation enligt kontinentalt mönster med ett infanteri av värvade utländska knektar. Redan år 1540 gav han upp sina planer, enär de värvade knektarna befunnits vara »snurkere och puckere», fem gånger dyrare än svenskar, men endast hälften så användbara. Han återvände sålunda till det urgamla svenska värnpliktssystemet. Vid 1544 års riksdag antogs världens äldsta värnpliktslag, som egentligen endast utgjorde en bekräftelse på vad som alltid gällt i Sverige. Enligt denna lag skulle i nödfall »var man» deltaga i rikets försvar och »var sjätte man vare ständigt färdig och vedherrede».

År 1552 står hövitsman Mats Törne, bosatt vid Vall i Valbo socken, i spetsen för 933 namngivna knektar, de s k »Norrlandsfänikorna», av vilka 525 man är hälsingar och gästrikar.

Norrlandsfänikor med starkt inslag av hälsingar deltog i Erik XIV:s danska krig, varvid flertalet följde Mats Törne mot Jämtland och Trondhjems län, medan andra gick med Jörgen Berg mot Halland. Från Varberg hemsändes en fånge, som skulle visa sig mer än vanligt användbar — franske krigsmannen i dansk tjänst Pontus de la Gardie. Enligt tidens sed bytte denne raskt sida mot förmånligare anställningsvillkor. Medan Pontus de la Gardie förberedde sig för ett fälttåg med svenska knektar i Estland och Ingermanland, fick hälsingeknektarna kämpa under Klas Kristersson Horn på flottan, varvid de, som icke stupade eller drunknade, avled av pest eller skörbjugg.

Förutseende nog hade man redan vid första budskapet om sjömanstjänsten börjat inkalla nya knektar till fänikorna i Norrland. År 1570 kunde man därför sända en fänika under

Kristoffer Nilsson över Östersjön till Estland, där Pontus de la Gardie snart övertog högsta befälet.

År 1580 erövrades Keksholm. Wesenberg utanför Reval togs år 1581 och samma år erövrades Narva och Ivangorod, där den järnklädde segerherren Pontus de la Gardie råkade falla i floden Narova och drunkna.

Novgorod 1611

Jakob Pontusson de la Gardie, som aldrig sett men desto mera hört talas om sin far, åtog sig år 1609 att föra en här om några tusen man till Moskwa för att sätta en svensk prins på den lediga tsartronen. Kunskapen om hur långt det kunde vara från Reval till Moskva visade sig emellertid så bristfällig, att alla de la Gardies avlöningspengar tog slut, när han nått ungefär halvvägs, varför hären måste tåga tillbaka igen till Keksholm för att skaffa mera pengar. Efter denna lilla förlängning av marschen nådde man slutligen Moskwa samt intågade därstädes under folkets jubel år 1610. Det visade sig emellertid

redan vid denna tid omöjligt att i Moskwa åstadkomma någon rätt och ordning, som motsvarade svenska anspråk, varför de la Gardie snart avtågade igen. För att förskaffa sig en pant på de dyrbara krigskostnaderna beslöt han att lägga sig till med en rysk stad av lämplig storleksordning och år 1611 stormades Novgorod, varvid hälsingeknektarna som vanligt höll sig väl framme.

»Novgorod 1611» är det första segernamnet på regementets fana.

Ännu år 1619 kvarlåg hälsingefänikan i Pernau under Kristoffer Assarsson och det är föga sannolikt att hempermission hade ansetts nödvändig under de 10 år, som gått. År 1620 sammanslogos alla norrländska fänikor till ett storregemente, vars förste chef blev Gustaf Horn. År 1634 finner man för första gången i skrift benämningen Hälsinge regemente, ehuru man i regel långt fram i tiden kallade regementena efter cheferna.

När Gustaf II Adolf tog det avgörande steget för ett ingripande i den europeiska storpolitiken, utgjorde de svenska ryttarförbanden och det värvade Livgardet kärnan av hans armé. Hälsinge regemente låg under lång tid som reserv på olika platser i Tyskland med huvuddelen i garnison i staden Öls. Först år 1638 sammandrogs Hälsinge regemente för belägring av fästningen Demmin, där en bataljon förlades efter fästningens fall.

Hösten 1640 hemförlovades bataljonen till Sverige, medan den andra bataljonen följde Stålhandske på hans fälttåg till Schlesien. År 1642 ligger åter hela regementet i gemensam garnison i Wismar för att hålla ögonen på danskarna, som börjat visa tecken på stor oro inför de svenska framgångarna. Eftersom kong Christian IV föredrog att kriga till sjöss, hade hälsingarna i Wismar intet annat val än att ännu en gång embarkera krigsflottan, trots riskerna med att slåss på våta och hala däck i järnkläder. Hälsinge regemente var sålunda med i elden i sjöslaget vid Femern år 1644, då »kong Christian stod vid höjen Mast» och förlorade sitt ena öga. Enligt historien »skilde mörkret slutligen de stridande åt och båda tillskrevo sig segern».

Namnet »Femern 1644» saknas av någon anledning på regementets fana, men står på danska fanor, om man därav kan draga några slutsatser om den verkliga utgången.

Warschau 1656, Fredriksodde 1657 och Tåget över Bält 1658

Den eviga freden, som bestämdes år 1648 i Osnabrück, varade inte längre för svenskt vidkommande än till 1655, då kung Carl X ansåg sig böra ingripa i det allmänna krigandet i Polen. Fiender fanns det gott om, men de visade sig svåra att få tag på, varför hälsingeknektarna fick god övning i att marschera innan 50 000 polacker och tartarer stod trängda mot Warschaus murar av 15 000 svenskar.

Hälsingarna sattes som vana skogskarlar in mot den starkt befästa Pragaskogen, som det tog tre dagar att rensa. Efter den stora segern vid Warschau blev det nya ilmarscher genom Preussen och Pommern upp mot Jylland.

År 1657 stormade Hälsinge regemente över »strandporten» i två stridskolonner in i fästningen Frederica på Fredriksodde, varefter det såg hotfullt ut för sjöfärd igen. Det blev tåget över Bält i stället — krigshistoriens största våghalsäventyr på »bära eller brista», men det bar.

Lund 1676 och Landskrona 1677

När en svensk trupp år 1675 råkade i strid och blev slagen av en tysk småfurste, passade kong Christian V på att utnyttja den allmänna svenska förskräckelsen. Danska trupper hade snart återtagit hela Skåne.

Carl XI beordrade ett i hast hoprafsat Hälsinge regemente att avmarschera till Skåne, men då uppstod knorr i leden. Regementets utbildning hade försummats i minst tio år och det stod flera torpare i leden än soldater. Utrustningen var även dålig. Pinade av skoskav och hemlängtan vägrade några utskrivna bönder att fortsätta marschen, redan när man skulle passera Dalälven. Men sådant avklarades raskt på den tiden »androm till varnagel». Väl framme i Skåne synes hälsingarna ha insett, att läget verkligen var allvarligt och väl motiverade ett ingripande.

För kung Carl XI och hans rike såg det mer än vanligt mörkt ut natten till den 4 dec. 1676, då kungen gick mot Lund med en här, som saknade det mesta av det för seger nödvändiga utom en fast vilja att slåss. På Allhelgonabackens ismarker möttes de båda härarna. Hälsingarna, som gick fram på vänstra flygeln vid sidan av Livgardet, fick utstå hårda anfall av de

danske. Båda fanorna gick förlorade och många tappra knektar föllo, innan kungen själv i spetsen för sitt kavalleri kom till undsättning och avgjorde slaget. Bland högar av stupade återfanns den ena av fanorna med bocken.

Kriget fortsatte ännu ett år, och med glesa leder gick en hälsingebataljon under sin stormslitna fana till anfall vid Tirups kyrka utanför Landskrona år 1677. Generalen Helmfeldt, som förde befälet, stupade innan danskarna efter tappert motstånd vek och räddade sig över Billebergaån. Samma år hejdade en annan hälsingebataljon en dansk-norsk styrka, som framträngt ända till Ovikens kyrka i Jämtland, och drev den tillbaka.

En mer än 20-årig fred, den längsta sedan Sturarnas tid, följde efter det blodiga kriget.

Med rastlös flit och hänsynslös kraft ägnade sig kung Carl XI under denna tid att sätta rikets försvar i gott stånd. Indelningsverket fick fast form genom lagen om det ständiga knektehållet av den 9 aug. 1682. I mer än 200 år skulle denna unika försvarsorganisation bestå utan motsvarighet i världen.

Narva 1700

Krigsutbrottet år 1700 kom som en blixt från en klar himmel. Utan krigsförklaring försökte sachsiska trupper överrumpla det svenska väldets största stad, Riga vid floden Düna i Livland. Kuppen misslyckades och en långvarig belägring började. När den kungliga armén i september 1700 kunde överskeppas till Estland för Rigas undsättning, anslöt Hälsinge regemente till den övriga fältarmén, som räknade 10 500 man.

I Estland nåddes kung Carl XII av tvenne budskap. Den sachsiska armén hade upphävt belägringen av Riga samt dragit sig över på västra stranden av Düna, där den var tämligen svåråtkomlig. En rysk armé — enligt rykten över 80 000 man — hade utan krigsförklaring försökt erövra den svenska gränsfästningen Narva vid floden Narova. Efter ett par misslyckade stormningsförsök låg ryssarna kvar i ett starkt befäst läger kring fästningen. Tsar Peter själv förde befälet. I hällande höstregn, på dåliga vägar och mycket mager kost gick marschen mot Narva.

Den 20 november 1700 stod det berömda slaget, där 10 500 karoliner gick till storms mot 40 000 ryska och värvade sol-

Narva 1700.

dater väl förskansade bakom vallgravar och belägringsvallar. Stormningen började kl 2 em i vinande snöglopp. Den 7 km breda försvarsställningen genombröts på två ställen, varefter hälften av den ryska hären drevs samman i en »motti» med Narova i ryggen. Hälsinge regemente fick det hedersamma uppdraget att hålla den ena hälften stången, medan kungen expedierade den ryska huvudmassan vid trossen, där de ryska livgardena bjöd segt motstånd. I väl tio mörka nattimmar bildade gästrikar och hälsingar en levande mur mot fienden. Svårt sårad ledde den tappre major von Wulffen försvaret med hårda motstötar, tills äntligen Nylands-ryttare och Livdragoner kom till undsättning. För första gången sedan vår tideräknings början kapitulerade en hel här på slagfältet och gav sig fången. Narvas dag — den 20 november — firades länge som regementets högtidsdag.

Düna 1701

Nu återstod sachsarna vid Düna. Först på sommaren 1701 gick kungen till anfall, sedan han under våren förstärkt sin

lilla här. Det blev ett svårt överskeppningsanfall med tungrodda pråmar mot en med skansar försvarad strand. En hälsingebataljon följde kungen i första överskeppningsomgången och den andra bataljonen följde något senare. Det blev en hård strid mot övermakten, den tappre von Wulffen stupade och regementschefen, von Knorring, sårades. På grund av svårigheter vid överskeppningen av hästar lyckades emellertid fienden komma undan och flydde in på polskt område.

När huvudarmén tågade mot Polen skildes tolfte Carls och Hälsinge regementes vägar för alltid. Regementet ingick som elitförband och kärna i den s k »Kurlandsarmén», sammansatt av utskrivna »tremänningar», med uppdrag att skydda arméns förbindelser mot Riga samt hålla ett öga på vägarna mot Ryssland. Till chef hade kungen utnämnt generalen Adam Ludvig Lewenhaupt.

Jakobstadt 1704 och Gemäuerthof 1705

Trots kungens framgångar i Polen blev läget för Kurlandsarmén kritiskt, när tsar Peters trupper under vilda härjningar bröt in i Estland, erövrade Narva och hotade Riga. Utan lång tvekan gick general Lewenhaupt den i antal betydligt överlägsne motståndaren till mötes och slog fienden vid Jakobstadt år 1704. Hälsinge regemente avgjorde striden liksom även vid nästa ryska försök följande år vid Gemäuerthof.

På morgonen efter slaget vid Gemäuerthof red Lewenhaupt fram till sina båda hälsingebataljoner, där de stod med fasta grepp om pikar och musköter efter en natts vaka på slagfältet. Generalen tog av sig hatten och höll ett tal, som han senare utformade och överlämnade i skrift:

> "Mina redliga hälsingar, officerare, underofficerare och meniga — er tackar jag för edert tappra förhållande, som näst Gud varit orsaken till att jag vunnit denna skarpa aktion, den svåraste av de 26 bataljer som jag varit med om. Jag försäkrar er alla att jag skall beflita mig om att vara eder behjälpliga på alla görliga sätt och berömma er inför min nådiga konung, vilket ni kan vara säkra på."

Ensamt i svenska armén har Hälsinge regemente segernamnen »Jakobstadt 1704» och »Gemäuerthof 1705» på sina fanor.

För den karolinska armén innebar året 1708 en vändpunkt. Iliaden var slut och Odysséen började.

Gemäuerthof 1705.

Den nya ryska hären tvingades av Carl XII till kamp vid Holowzcyn och han slog den i grund. Fortsättningen på fälttåget var grundligt förberett och Hälsinge regemente skulle följa efter som skydd för den väldiga trossarmé, som samlats för härens underhåll och förstärkning.

Vid Ljesna upphann tsar Peter med en i hast samlad här den mödosamt ringlande fordonskolonn, som Lewenhaupt förgäves försökte sätta fart på, och vid Ljesna slutar de obesegrade hälsingekarolinernas saga. Lewenhaupt formerade sina trupper till batalj och den i antal mycket överlägsne fienden kastades som vanligt tillbaka. För att skydda övergången av Ljesna

lämnades Hälsinge regemente ensamt kvar på slagfältet. Dånande salvor och trumvirvlar var det sista som hördes, när överstelöjtnant von Bruchner stormade fram mot övermakten och försvann med sina hälsingar i en skog, dit fienden tagit sin tillflykt. Kurlandsarméns rester kom undan, men hälsingarnas öde är okänt.

Gadebusch 1712

Om kriget intill år 1709 hade gällt försvaret av Sveriges utanverk och de baltiska provinserna, gällde det nu det egentliga Sverige. Kung August bröt åter freden. En dansk här landsteg i Skåne. Ryska trupper erövrade Riga, Reval och Viborg samt trängde in i Finland. Till alla andra olyckor följde missväxtår och en svår pest utbröt i Sverige.

Magnus Stenbock kunde snart organisera en ny här till rikets försvar. Redan 1710 slog han danskarna i grund vid Hälsingborg och fördrev dem från Skåne. Till Stenbocks armé anslöt sig även ett nytt Hälsinge regemente, som år 1712 följde Stenbock över Östersjön till svenska Pommern. Från alla håll strömmade fiender emot honom — danskar, sachsare och ryssar. Stenbock försökte att förhindra en förening mellan alla dessa fiender och vid Gadebusch slog han den förenade dansk-sachsiska hären, varvid Hälsinge regemente åter utmärkte sig. Men övermakten blev för stor och Stenbock måste söka skydd i fästningen Tönningen. Han erhöll där danskt kungsord på fritt återtåg till Sverige mot en lösensumma, som även utbetalades. Men kungsordet sveks och Stenbock lockades i fångenskap med hela sin här.

Läget i Sverige blev än värre. Ryska trupper översvämmade hela Finland. Preussen och Hannover förklarade krig. Hela norra Europa stod i vapen mot Sverige. Carl XII återkom till sitt land i sista stund för att förhindra, att tsar Peter från Själland gick över sundet mot Skåne. Med outtröttlig energi lät kungen kalla vapenföra män under fanorna, medan den skicklige Görtz uppehöll motståndarna med underhandlingar.

År 1718 hade Carl XII åter en god armé, större än han någonsin tidigare fört i fält och han var alltjämt den av alla fiender fruktade fältherren. Närmast gällde det att tvinga Danmark till fred, och eftersom Norge hörde till danska kronan,

beslöt konungen att med Norge som pant förskaffa sig ett bättre utgångsläge.

Hälsingland och Gästrikland hade drabbats mycket hårt av kriget och två regementen hade gått förlorade.

År 1718 stod emellertid ett tredje regemente under vapen, dessutom en bataljon av värvade soldater. Under general Armfälts befäl gick regementet mot Trondhjem, som utsattes för belägring.

Underhållssvårigheterna blev stora och det tredje uppbådet var icke av samma kvalitet som de båda andra. Underrättelsen om kungens död medförde att all disciplin bröt samman. I snöstormen över Bustvålafjället och Snasahögarnas sluttningar dukade större delen av hären under. Endast ett fåtal hälsingar och gästrikar, de flesta illa lemlästade, återsåg hembygden.

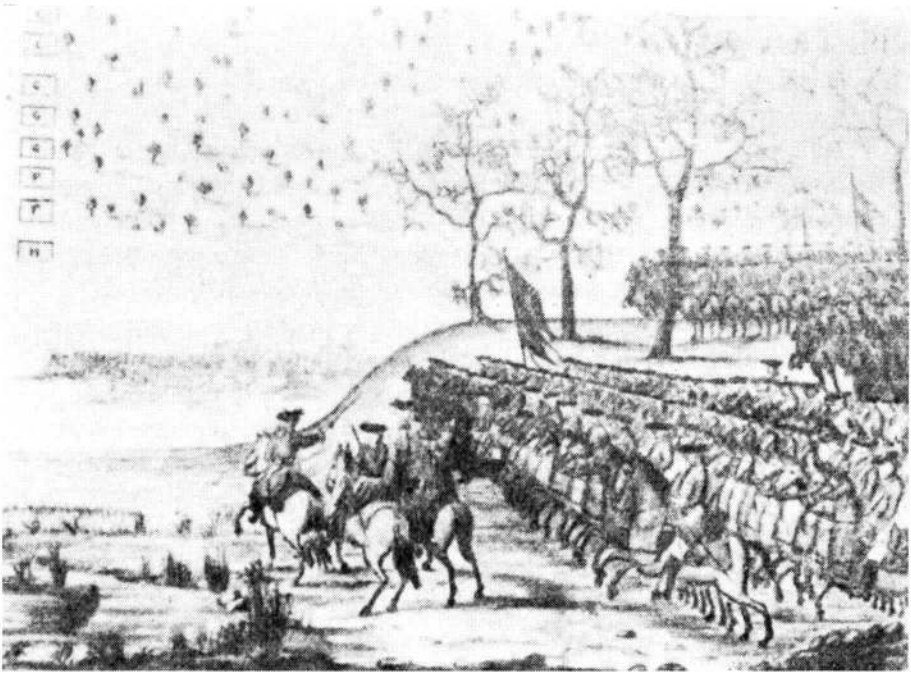
Efter 21 års kamp följde äntligen frederna på villkor, som blev långt hårdare än nödvändigt. Riket räddades emellertid tack vare en kamp utan motstycke i Europas historia.

Efter stormaktstiden

Sverige repade sig efter olyckorna på mycket kort tid. Tio år senare hade landets näringar åter satts i gott skick tack vare drabantöversten Arvid Horns kloka politik. Först efter Carl XII:s död och efter Arvid Horns fall följde nya krig av mera äventyrlig art och utan att Sverige var angripet eller hotat. År 1741 överfördes Hälsinge regemente till Finland för att deltaga i det olyckliga »hattarnas krig». Regementet återvände till Mohed utan att ha deltagit i några egentliga strider.

År 1757 försökte »hattarna» blanda sig i det stora kriget mot Fredrik II av Preussen. Hälsinge regemente överfördes till Pommern och skötte sig väl, men kriget fördes illa. Hälsingarna deltog i belägringen av Peenemünde, som även föll, samt i striderna vid Güstrow, Löcknitz och Webelon. Det föga framgångsrika och än mindre ärofulla kriget slöt med en fred utan vinst, men med många onödiga förluster i stupade.

Från detta fälttåg berättas att Arbrå kompani en gång råkat i trångmål och blev illa utsatt för preussares eld. Kompanichefen lär då ha givit order till trumslagaren att slå den skamliga signalen »chamade» för kapitulation. Trumslagaren, som hette Hagsten, svarade med att sparka sönder trumman. Kompaniet lyckades klara sig ur klämman och kom hem till Arbrå,

Gadebusch 1712.

men kompanichefen återvann aldrig sitt anseende i bygden. Hagsten däremot fick en ny trumma att öva sig på och dog som bygdens hjälte.

Freden varade nu till 1788, då krig åter bröt ut mot Ryssland. Kriget till lands gick mycket illa med förräderier och myterier bland befälet men avgjordes genom den stora sjösegern vid Svensksund — den svenska flottans största seger. Hälsinge regemente var med till lands och några hälsingesoldater har gått till hävderna genom goda bedrifter — major Tersmeden, furir Styf, fältväbeln Winblad von Walter, mästerskytten nr 23 Ljung samt soldaten nr 107 Borg av Järvsö kompani, den sistnämnde mera bekant som den fredliga bragdens man. Under kriget miste Borg båda sina armar, men bröt upp och odlade 6 tunnland mark i Järvsö med två konstgjorda träarmar.

Evig fred?

I tron på den eviga freden samt för att förbättra statsfinanserna såldes år 1806 över 21 000 gevär till Preussen och Ryss-

land. Ryssland betalade aldrig gevären, men de kom tillbaka med de ryska trupper, som år 1808 utan krigsförklaring bröt in i Finland. Det i hast organiserade lantvärnet saknade gevär och även mycket annat.

Hälsinge regemente överfördes till Finland och gjorde en god insats vid »affären vid Lappfjärd». Ett särskilt jägarkompani uppsattes vid regementet, när »100 st goda studsare överlämnades till kända järpskyttar, hvilka gjorde stor nytta medelst säkra skott på stort avstånd». I det avgörande slaget vid Oravais kämpade hälsingarna med stor tapperhet, men förgäves. I själva slaget stupade endast 50 man, men desto flera blev senare »fältsjukans» offer. Dålig hygien och dåliga förläggningar orsakade att mer än hälften av regementets styrka avled av sjukdom.

Kronprins Karl Johan satte åter armén i gott skick. Hälsinge regemente var icke med i fälttåget mot Napoleon, men fick år 1814 uppbrottsorder för fälttåget mot Norge. I de få strider som uppstod skötte sig regementet väl och återvände utan större förluster till Mohed efter stilleståndsfördraget i Moss, som ledde till unionen med Norge. Därmed var det slut på krigandet och den långa freden började. Hälsingeknektarna framlevde sina liv på torpen, övades på Mohed och fick efter bästa förmåga hjälpa till med utbildningen av »beväringen», den första förstärkningen av den indelta armén. Beväringsinrättningen infördes redan år 1812. Övningstiden var inte lång, endast 12 dagar. Först år 1858 ökades utbildningstiden till 30 dagar och slutligen till 90 dagar.

Först år 1901 avskaffades det gamla svenska indelningsverket och den allmänna värnplikten infördes med 240 dagars utbildningstid. I nära 300 år hade indelningsverket bestått som en länk mellan allmänna värnplikten i forntid och nutid.

Från Hälsinglands och Gästriklands bygder har vår armé alltid rekryterat goda soldater, sega, uthålliga, tappra och med en stark hembygdskänsla.

De flesta slagfält har regementet lämnat som segrare, några slagfält har det icke lämnat utan fallit där och det har aldrig flytt under strid.

Fädrens segrar och dåd är deras ära allena och de ha endast lämnat förpliktelser åt sina efterkommande.

Rickard Nilsson

MED FLYGANDE FANOR I ÖRLOG OCH FRED

»Jag tilldelar Kungl Hälsinge regemente denna nya fana. I ären skyldiga att den med liv och blod försvara. Loven I att med mandom och trohet uppfylla denna plikt mot Konung och Fädernesland så svaren därtill Ja!»

Med dessa ord slutar det tal, som Gustaf VI Adolf höll den 29 september 1952 då Hälsinge regemente erhöll sin nuvarande fana. Under århundraden ha befäl och soldater gemensamt under avgivande av enahanda löfte fått mottaga fanor till regementet, till bataljoner och till kompanier. Huvuddelen av dessa fanor ha gått förlorade av olika anledningar: Fienden, den Röde Hanen, kulor och svärd, havet och tidens tand ha härjat och skördat, men vördnaden inför fanan har medfört att vi i dag har några av dem i behåll.

Den 3 september 1683 erhöll Hälsinge regemente *LIVFANAN 1683,* vilken är den äldsta bevarade, tillverkad av mäster Balzar Fridrik enligt Karl XI:s förordning den 28 juli 1682. Det tidigare använda provinsvapnet är enligt förordningen utbytt mot riksvapnet samt åtföljt av konungens enkla namnchiffer, varjämte ett litet hälsingevapen är anbringat i övre hörnet invid stången. Om fanans öden där den nu hänger i Livrustkammaren ha vi inga detaljerade uppgifter, men sannolikt är att hälsingeknektar kämpat under densamma vid Düna, Jacobstadt, Liesna och Gadebusch under de första åren av 1700.

I krigsarkivets ägo finnes kapten Fredrik de Derichs ritning till *LIVFANAN av 1756 års modell,* vilken tillverkades 1759 av brodören Leij sedan Gustaf III den 26 oktober 1758 godkänt utformningen. Denna fana av den s. k. Holstein-Gottorpska typen, gjordes i ett mindre format av siden-crepe och pryddes av landskapets vapenbild, krönt med en öppen krona. Fanan förvaras i Livrustkammaren.

I vår Soldatkyrka finnes *BATALJONSFANAN av år 1819,* vilken efter franskt mönster försågs med ett krönt riksvapen

och fanband, allt enligt bestämmelser som Karl XIV Johan året efter sin tronbestigning utfärdade.

Gamla knektar och rotebönder synas icke ha gillat den nya utformningen, varför man till vardags och i lönndom använde landskapsfanorna av äldre typ.

BATALJONSFANAN av 1855 — i regementets ägo — överlämnades av Oscar I den 3 juli 1855 vid det storläger som under juni och juli månader sammandragits till Ladugårdsgärde.

Under Oscar II:s 25:te år som regent erhöll så regementet den 5 september *BATALJONSFANAN 1897*. Om denna högtidlighet berättar ett tidningsurklipp:

Väster om Gustafs kyrka stod Helsinge-Dalabrigaden på ett fält i öppen fyrkant med Helsinge regemente i parad. Fälttjänstövningarna i Dalabygden hade samma dag avslutats och efter gudstjänsten red konungen fram för fronten och höll med sin kraftiga stämma ett tal till regementet, varefter överste Reuterskiöld fick mottaga fanan ur konungens hand. Trots ett miserabelt väder hade stora människomassor samlats för att beundra den färgprakt, som bl. a. generalstabens blågula och de närvarande utländska diplomaternas färggranna uniformer utvecklade.

Oscar I och Oscar II:s tal vid fanöverlämningarna 1855 och 1897 finnas bevarade inom glas och ram i officersmässens minnesrum.

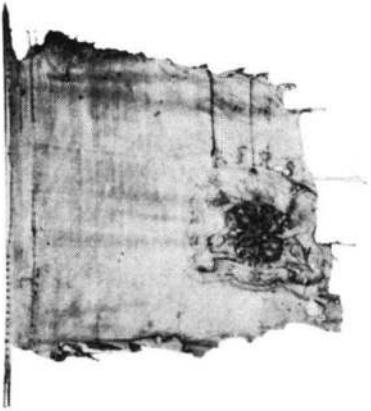
Året 1844 tilldrager sig ett särskilt intresse, när det gäller fanornas utsmyckning, då Oscar I — förutom att han återinförde det gamla pfalziska maneret — bestämde att fanorna med franskt föredöme skulle förses med segernamnen i guldbrokad. Detta medförde att fanan från 1855 bär Narva 1700, Gemäuerthof 1705 och Liesna 1708, varefter 1897 års-fanan tillfördes Warschau 1656, Fredriksodde 1657, Tåget över Bält 1658, Lund 1676, Landskrona 1677, Düna 1701, Jacobstadt 1704 och Gadebusch 1712.

Liesna 1708 från 1855 års fana kunde icke medtagas, då den krigshistoriska forskningen icke var ense om slagets karaktär av seger eller nederlag.

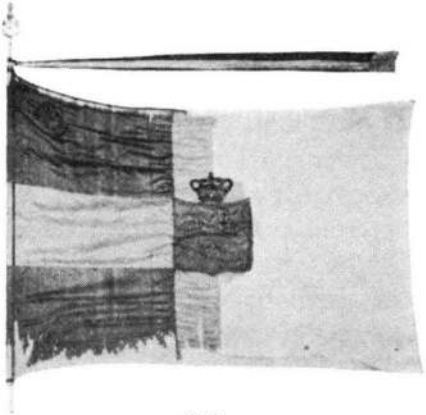
Regementets framställning till 1939 års fankommitté att få införa Varberg 1565, Narva 1581 och Novgorod 1611, medförde

1683.

1756.

1819.

1855.

1897.

1952.

att endast det sistnämnda återfinnes på den nuvarande fanan, vilken alltså har sammanlagt 11 segernamn.

Regementet räknar sina anor officiellt från 1624 men riktigt är att Hälsingefänikan förekommer redan 1552.

Bocken återfinnes på fanorna i varje fall sedan 1658, då hattstofferaren Peter Blohm i Hamburg fick en beställning för regementets räkning att låta tillverka fyra fanor, varav två av blå taft med tvenne mot varandra »aufspringende Böcke».

Vad färgkombinationen svart-vitt beträffar, så innebar förordningen 1686 bl. a. att »fanan skall delas i fyra rutor hvitt och svart korssviss ifrån alle fahnornes fyra hörnen efter som Gestrikeland hafver sitt vapen i hvitt och Helsinglandz i svart».

Såsom av bildmaterialet framgår äro våra äldsta fanor mer eller mindre söndriga och om och när de sargats i strid kan aldrig komma på pränt, men enbart existensen 1961 av fanor, som i och utom landet medförts i strid av hälsingeknektar, vittnar om att våra regementskamrater allt sedan 279 år tillbaka hållit sitt löfte att »med liv och blod sin fana försvara».

Ivar Hillström

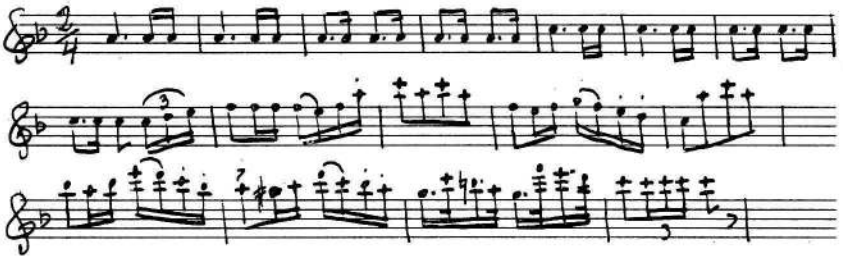
Källor:

Meddelande från Riksheraldikerämbetet.
Överstelöjtnant R Nilsson: Hälsinge reg:tes fanor.

Kompanifana från 1686.

TYSKA OPERA-TONER I REGEMENTETS MARSCH

Ovanstående »rubrik» är de första takterna i regementets marsch. Mycket har inträffat sedan marschen blev regementets. Organisationen har skiftat många gånger. Från indelningsverkets idylliska dagar på Mohed har utvecklingen framskridit till våra dagars effektiva värnpliktsarmé. Men regementets marsch är fortfarande densamma. Den har blivit något av tradition. Det torde därför vara på sin plats med några ord om marschens ursprung, så långt som det är möjligt att redogöra härför.

Då regementets musikkår i början av 1950-talet gjorde en grammofoninspelning av regementets marsch, var det anmärkningsvärt, att dess egentliga namn, som brukligt är, ej var utsatt på skivetiketten, ty marschen är inte svensk. Därom har ju heller aldrig någon tveksamhet rått. Somliga har påstått, att den har tyskt ursprung, andra att den har franskt. Namnet på marschen och dess kompositör har varit okända. För regementets historia intresserade har förgäves forskat i denna fråga.

Vid ett tillfälle för ett par år sedan spelade radion upp en marsch, vars toner för många lyssnare var mycket bekanta. Det var nämligen regementets marsch. Vad som emellertid verkade främmande var det tempo, som marschen framfördes uti. Det var den för kavalleriets travmarscher typiska takten. Efter musikens slut omnämndes skivmärket och den musik-

kår, som gjort inspelningen. Det var en tysk musikkår i Köln. Nu förelåg en chans att få svar på de frågor, som alltid varit förknippade med regementsmarschens tillkomst.

Sedan den tyske musikdirektören i Köln tillskrivits, var han vänlig nog att ge alla uppgifter, han hade om marschen. I ett mycket vänligt brev meddelade han, att man i Tyskland ej visste så mycket om denna marsch.

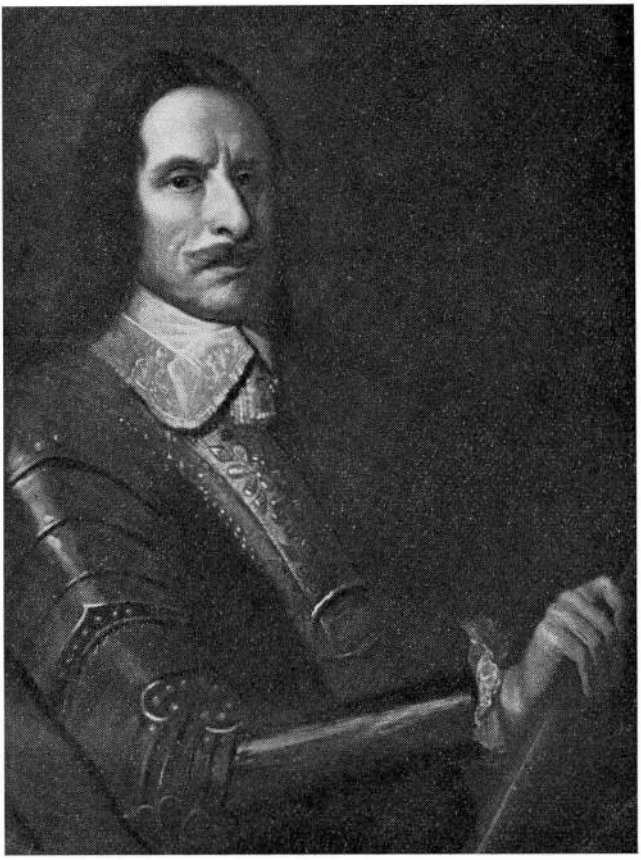
Efterforskningarna fortsatte emellertid för att om möjligt ge mera fakta. Detta ledde till korrespondens med chefen för das Stabsmusikkorps der Bundeswehr, major Friedrich Diesenroth, i Siegburg. Denne lyckades komplettera förut meddelade uppgifter, bl a tack vare att han fick tillgång till noterna till regementsmarschen. Vad som sålunda framkommit genom brevväxling med de tyska militärmusikerna är följande.

Marschen är en paradmarsch ur operan »Der Schutzgeist» och heter MARSCH IM TRABE. Dess kompositör är tyvärr okänd. Det är troligen en av Tysklands mindre kända kompositörer, vars verk för länge sedan är glömda. Marschen stammar från första hälften av 1800-talet. Travmarschen ur »Schutzgeist» ingår i tredje delen av »Deutsche Heeresmärsche», ehuru den svenska versionen något avviker från den tyska genom de takter, som inleder marschen. Dessa återfinnas nämligen inte i den tyska.

Med visshet kan alltså fastslås marschens ursprung och namn. Men hur har den kommit till Sverige? Hur har den blivit »vår marsch»?

Under 1800-talet förekom det att tyska militärmusiker flyttade över till vårt land. De hade då med sig tyska marscher, av vilka en del antogs som regementsmarscher inom svenska armén. På så sätt fick bl a I 3 och K 3 sina marscher. Dessa förband hade förresten på 80-talet musikdirektörer av tysk härkomst. Även om så nu inte varit fallet med I 14, så kan i alla fall tänkas att regementets marsch kommit hit med någon inflyttad tysk musiker. Att man valde en travmarsch för ett infanteriförband förefaller en smula underligt, ett förhållande som vårt regemente dock ingalunda är ensamt om. Alla som marscherat till tonerna av densamma, har säkert märkt att den är svår att »gå» efter. Somliga vill av denna anledning få marschen utbytt. Dylika synpunkter har dock inte vunnit insteg hos dagens hälsingar. *Knut Björkenstam*

HUR SOCKNARNA GAV KOMPANIERNA NAMN

Överste Gustaf Horn.

Uppkomsten av våra gamla sockenkompanier leder tillbaka till tidpunkten efter freden i Stolbova 1617, då Gustav II Adolf fastställde att regementet skulle bliva en permanent institution.

Efter återkomsten från krigsskådeplatsen i Tyskland hade de fyra norrländska regementena på grund av förluster och

sjukdom smält ihop betydligt. Resterna av dessa fyra regementen sammanslogos till två, ett nordligt och ett sydligt. Till det sistnämnda samlades knektar från Hälsingland, Gästrikland, Medelpad och Norduppland, och vid mönstringen i Uppsala den 4 december 1630 bestod regementet av följande åtta kompanier under överste Joakim Brahes befäl:

1. Överste *Brahes livkompani* med knektar från Delsbo, Färila, Hogdal, Järvsö och Ljusdal.
2. Överstelöjtnant *Kiörnings kompani* med knektar från Alfta, Bollnäs, Hanebo och Norrala.
3. Major *Sabels kompani* med knektar från Hille och Valbo samt Norduppland.
4. Kapten *Hendrichssons kompani* med knektar från Medelpad.
5. Kapten *Kielochs kompani* med knektar från Hamrånge, Ockelbo, Mo, Rengsjö, Segersta, Skog och Söderala.
6. Kapten *Fläsks kompani* med knektar från Hedesunda, Ovansjö, Torsåker, Årsunda och Österfärnebo.
7. Kapten *Ruthencrantz kompani* med knektar från Bergsjö, Gnarp, Harmånger, Hassela, Jättendal samt södra Medelpad.
8. Kapten *Mauritz Duvals kompani* med knektar från Arbrå, Bjuråker, Enånger, Forsa, Hög, Idenor, Njutånger, Norrbo, Rogsta, Trönö och Tuna.

I 1634 års regeringsform, som behandlar frågan om den nationella armén, kom överste Brahes regemente att benämnas Helsinge regemente. Ett axplock ur regeringsformen:

> "Landz Öffversterne och Regementen til häst och foot, hwart stort effter som Landskapen ähre store till, skole wara till talet 28, nembligen 8 till häst och 20 till foot.
>
> Till foot
>
> Det Tijonde Helsinge Regementet, där under höcer Helsingelandh och Ångermanlandh.
>
> Och skole desse Regementen till häst och foot effter ordningen hållas complette, och heller starkare än swagare, och effter Landskapen icke är lijka till Mantal, såsom ock för andre orsaker skuldh, så kan och moste sådant lämpas effter lägenheeten, allenast att Regementen beholla sine namn aff förbemälde Landskap.

Bestämmelserna för utskrivnings- och rullföringsorganisationen återfinnas i konungens »krigsfolksordning». Häri bestämmes att vid utskrivningen skall deltaga såväl prästerskapet

som de administrativa myndigheterna (lagmannen och häradshövdingen) och krigsbefälet (regementets överste och kaptenen för det kompani, i vars härad utskrivningen företages). Utskrivningen skulle ske häradsvis. Konungens motiv var, att bästa möjliga personal- och sakkunskap skulle närvara vid dessa förrättningar samt att ett fast rekryteringsområde skulle erhållas i hemorten — samhörigheten mellan hären och hembygden.

Vidare föreskrevs att mantalslängden skulle upprättas av prästerskapet, vilket även ålåg att tre söndagar å rad »lysa på predikstolen». Häradshövdingen i sin tur skulle tre dagar före stämningen »uppskära» budkavlen om utskrivningsdagen.

På stämningsdagen skulle mantalslängden granskas av lagmannen och översten. Häradshövdingen och kompanichefen ålåge att kontrollera, att alla i längden upptagna voro närvarande. Härefter skiftades folket i frälse, fogdar, länsmän, nämndemän, ryttare och »knechtfolk» samt 70 års gubbar och äldre, som icke skulle roteras, för sig, krono-, skatte- och frälsebönder för sig. Bönderna skiftades därpå i rotar om tio man för de båda förstnämnda och tjugo för den sistnämnda allmogegruppen. Roterade blevo alla som fyllt 15 men icke 70 år.

Själva uttagningen verkställdes av kompanichefen, som valde ut en man ur var rote till »landsknecht». Vid denna förrättning upprättades »bonderotelängder», vilka lågo till grund för de slutliga knechtrullorna.

Gustav II Adolfs utskrivningsorganisation åstadkom klara linjer och stadga i härordningen. Dess strävan var att giva varje regemente och varje kompani ett fast rekryteringsområde i hemorten och därigenom fördjupa samhörigheten. Där landskapets allmänna uppbåd och dess häradshopar hade sin kraftkälla, där skulle också de nyorganiserade regementena och kompanierna hämta sin näring och vid behov förnyelse.

Detta Gustav II Adolfs verk kallas även äldre indelningsverket i motsats till Karl XI:s skapelse, yngre indelningsverket.

Yngre indelningsverket.

Efter det förödande danska kriget 1676—1679 var den svenska statskassan i det närmaste tom och den svenska arméns numerär avsevärt reducerad och måste förstärkas både till kvantitet och kvalitet. Att på statens bekostnad organisera

Soldattyper från Karl XI:s tid. Rödkritteckning av J. Ph. Lembke. Nationalmuseum.

och underhålla en ny fredsarmé var icke att tänka på. Hos Karl XI väcktes då tanken att överflytta statens kostnader på de jordägande bönderna: en jordens allmänna värnplikt. På detta sätt uppstod det ständiga eller vissa knektehållet, vilket stadfästes vid 1682 års riksdag.

I stort sett ändrades icke härorganisationens yttre ram. Fortfarande skulle varje regemente bestå av två bataljoner (tidigare benämnda skvadroner) om vardera fyra kompanier. Sammanlagt skulle regementet räkna 1200 nummer. Däremot modifierades rekryteringssättet — den allmänna värnpliktsskyldigheten överflyttades från individen till jorden. Riksdagsbeslutet kompletterades genom knektekontrakt mellan kronan och landskapens allmoge. Roteringen kom härigenom att bestå i att jordroten lämnade kronan en knekt, i stället för att denne förut utskrivits ur en mantalsrote. Roten lämnade årslön, torp och beklädnad.

30.

Kongl. Maj:ts
Nådige
Förordning

Emellan
Rothar och Soldaterne under det wiße Knechtehållet.
Uti
Helsinge och Giestrikeland.

STOCKHOLM
Tryckt uti det Kongl. Tryckeriet.

Redan Gustav II Adolf var inne på tanken, att knekten skulle ha »ett hus till att sittia uthi» och få sitt underhåll av »vissa bönder». Denna tanke upptogs sedermera i rådet 1650, men nya krig kommo emellan och det hela förföll, tills Karl XI nu återupptog denna idé. Han höll strängt på att kompanierna skulle vara koncentrerade till visst härad eller vissa socknar, att regementsofficerarna skulle bo inom regementets förläggningsområde och det övriga befälet inom vederbörligt kompaniområde. Han nämner bland annat i ett sammanhang: »officerarna måste bo hos sitt folk icke blott för att behövligen exercera det utan för att ständigt kunna hålla det i all övrig uppsikt och aga». Genom att kompanierna utskrevs ur visst härad eller vissa socknar kunde det hastigt samlas till »möten», mönstringar och uppbrott.

Av regementets åtta kompanier voro två förlagda inom Gästrikland och sex inom Hälsingland. I en kungl förordning av 1680 föreskrevs att kompanimöten skulle hållas en gång i månaden på därför tjänlig plats i mitten på kompaniområdet samt att hela regementet skulle sammandragas en gång om året omkring den 20 augusti till ett 14 dagars regementsmöte på någon slätt eller annan lämplig plats. Så uppkommo kompani- och regementsmötesplatserna.

Från 1696 voro regementets kompanimötesplatser följande:

Livkompaniet:	Mårdnäs kungsgård (överstebostället) »på sandheden jämte älven».
Överstelöjtnantens kompani (Fernebo):	»Vid Hedåsen, belägen ytterst i Färnebo socken.»
Majorens kompani (Forsa):	»Rolfsta kungsgård och sandheden benämnd.»
Kapten Törnefelts kompani (Ovansjö):	»Högbo by, Kappalsbacken.»
Kapten Rotkirchs kompani (Alfta):	»I Alfta socken, ett litet stycke från kyrkan, på en plats som heter Bälven.»
Kapten Schwartzhoffs kompani (Järvsö):	»Bodaheden.»
Kapten Wulffens kompani (Arbrå):	»I Arbrå socken vid kyrkan på Mählan.»
Kapten Björnbergs kompani (Delsbo):	»I Delsbo socken vid kyrkan, på Hammaren.»

Torpbesiktning. Färglitografi av V. L. E. Sparre.

För Hälsingland och Gästrikland stadfästes det ständiga rotehållet eller indelningsverket av Kungl Maj:t den 9 september 1682. Härvid bestämdes i åtta punkter bland annat hur regementet skulle vara organiserat samt att det »utan afkortning skulle bestå af 1200 man, korpraler och meniga, indelade efter gårdatalet i socknarna». I ersättning för det åtagna ständiga rotehållet skulle landskapen vara befriade från de betungande utskrivningarna. Detta löfte kunde icke infrias bl a under det stora nordiska kriget.

Officerarna skulle i regel tilldelas ett visst hemman som boställe, underofficerarna skulle erhålla husrum, föda och kläder. Den indelte soldatens förmåner skulle bestå i lega, årslön, torp och i vissa fall hemkall. — Hemkallet bestod av produkter, som soldaten erhöll i vederlag för bristande och ofullständigt torp. När soldaten ej var inkallad i tjänst, var han skyldig att

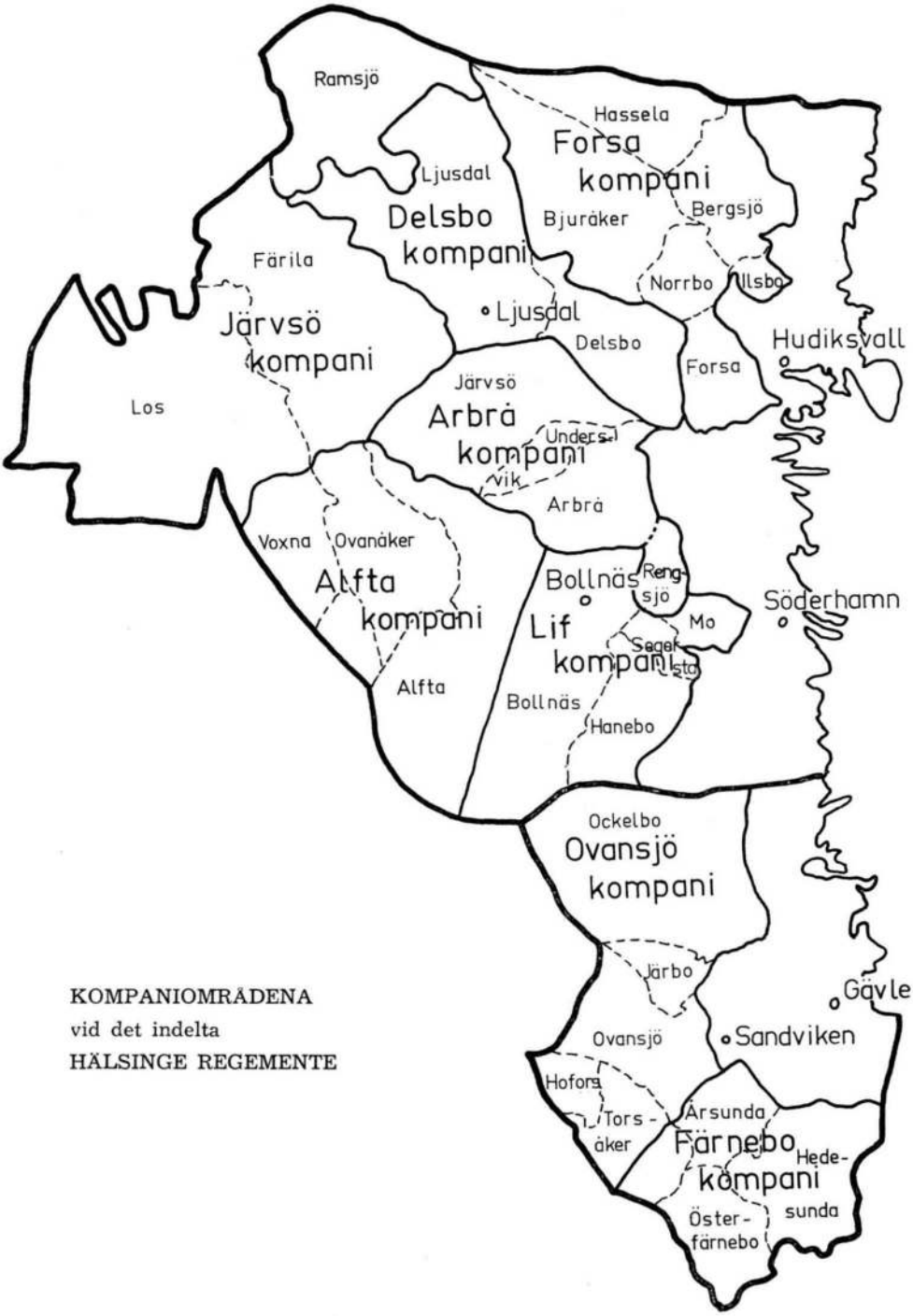
arbeta hos bonden mot viss bestämd ersättning. Ur vår äldsta soldatinstruktion från 1769 kan följande hämtas vad gäller soldaten: »Hemma i landet hålla torpet vid makt, plantera väl jordpäron eller potatis; vänja sig vid geväret som ett roligt tidsfördriv, bära kronans brev och order, förtjäna med hantverk eller arbete, fly lättja, som föder sjukdom och elände, visa sig snygg och proper på kyrkparaden, alltid håret upplagt, uppknutet och i papper.»

Till varje kompani hörde en trossbod, vari förvarades kompaniets trosskärra, handlingar m. m. Då soldaten var hemma på roten, låg hans uniform i rotekistan hos hans rotebonde, medan knekten hemma hos sig hade sina vapen.

Från att tidigare benämna kompanierna efter deras chefer övergick man någon gång i början på 1700-talet till härads- eller sockennamnen:

Regementsstaben: Regementschefens översteboställe var Mårdnäs i Segersta s:n med Ede i Mo s:n som utjord. Regementspastorn bodde på Säversta n:o 2 i Bollnäs s:n och regementsskrivaren i Norrbyn, Söderala s:n.

1. *Lifkompaniet:* Kompaniets knektar voro förlagda inom Bollnäs, Hanebo, Segersta och Mo socknar i Hälsingland.
   Kompanichefens boställe var Kyrkbyn n:o 13 i Hanebo s:n (köpt till kronan 1694, sålt till Kilafors bruk omkr 1760), senare Säversta n:o 2 i Bollnäs s:n. Kaptenlöjtnanten bodde på Säversta n:o 1 (köpt till kronan 1693), fänriken på Sibo n:o 2 i Hanebo s:n (köpt till kronan på 1690-talet). Kompaniets samlingsplats var Säversta, där även trossboden låg.
2. *Forsa* (f. d. Majorens) *kompani:* Kompaniets knektar voro förlagda inom Forsa, Bergsjö, Norrbo, Hassela, Ilsbo och Bjuråkers socknar i Hälsingland.
   Kompanichefens boställe var Rolfsta i Forsa socken (som lades till kronan 1684 som »skattvrak»). Löjtnanten bodde i Bolle i Bergsjö s:n (köpt till kronan 1695), fänriken i Hamre i Forsa s:n (köpt till kronan 1695).
   Kompaniets samlingsplats var Rolfsta, där trossboden låg (den enda i ursprungligt skick ännu bevarade inom regementets stånd).
3. *Jerfsö kompani:* Kompaniets knektar voro förlagda inom Jerfsö, Ljusdal, Färila, Los och Ytterhogdals socknar i Hälsingland.
   Kompanichefens boställe var Kramsta n:o 2 i Jerfsö s:n (köpt till kronan 1695). Löjtnanten bodde på Storbyn n:o 1 i Färila s:n, fänriken på Sjulhamre n:o 2 i Ljusdals s:n (köpt till kronan 1695).
   Kompaniets samlingsplats var Kramsta, där trossboden låg.
4. *Delsbo kompani:* Kompaniets knektar voro förlagda inom Delsbo, Bjuråkers och Ljusdals socknar.
   Kompanichefens boställe var från början vakant, sedermera Sjulhamre i Ljusdals s:n. Löjtnanten bodde i Gärde i Ljusdals s:n tillagt kronan 1695 på grund av ådragen kronorest. Fänriksbostället vakant.
   Kompaniets samlingsplats var Hagens by i Delsbo s:n, där trossboden låg.

KOMPANIOMRÅDENA
vid det indelta
HÄLSINGE REGEMENTE

5. *Färnebo* (f. d. överstelöjtnantens) *kompani:* Kompaniets knektar voro förlagda inom Österfärnebo, Torsåkers, Hedesunda och Årsunda socknar i Gästrikland.
Kompanichefens boställe var ursprungligen Åbyn i Hamrånge s:n (köpt till kronan 1684), senare i Fors i Österfärnebo s:n. Löjtnanten bodde i Fors, fänriken i Vibyggehyttan i Torsåkers s:n (tillagt kronan 1694 på grund av husrötefelaktigheter). Kompaniets samlingsplats var Fors, där trossboden låg.
6. *Arbrå kompani:* Kompaniets knektar voro förlagda inom Arbrå, Jerfsö, Mo, Rengsjö och Undersviks socknar.
Kompanichefens boställe var Haga i Arbrå s:n. Löjtnanten bodde i Föränge i Jerfsö s:n, fänriken i Broddböle i Rengsjö s:n (köpt till kronan 1699).
Kompaniets samlingsplats var vid Arbrå kyrka. Trossboden, som låg i Norränge i Arbrå s:n, nedbrann 1941.
7. *Alfta kompani:* Kompaniets knektar voro förlagda inom Alfta, Ovanåkers och Bollnäs socknar i Hälsingland.
Kompanichefens boställe var ursprungligen Kyrkbyn n:o 19 i Alfta s:n (hemmanet låg öde 1695 och tilldelades kronan på grund av kronorest), senare Nordanå n:o 4 i Alfta s:n. Fänriken bodde på Nordanå n:o 4.
Kompaniets samlingsplats var vid Alfta kyrka, i vars närhet trossboden låg.
8. *Ovansjö kompani*: Kompaniets knektar voro förlagda inom Ovansjö, Ockelbo och Torsåkers socknar i Gästrikland.
Kompanichefens boställe var ursprungligen vakant, senare Vibyggehyttan i Torsåkers s:n. Även löjtnantsbostället var vakant. Fänriken bodde i Nordansjö, Torsåkers s:n (tillagt kronan på grund av vanhävd).
Kompaniets samlingsplats var Kungsgården i Ovansjö s:n, där trossboden låg.

Med indelningsverkets upphävande försvunno namnen på kompanierna. Den sista numreringen var:

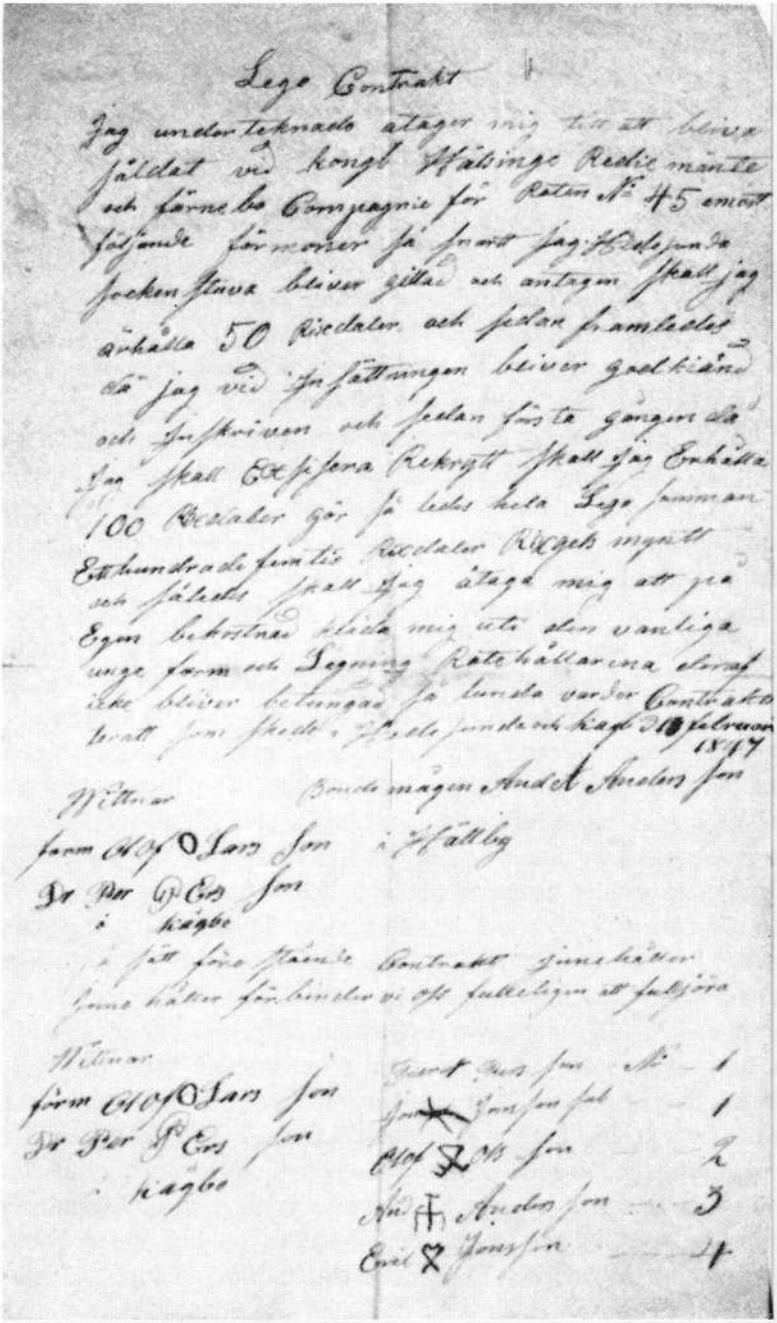
1. Livkompaniet. 2. Alfta kompani. 3. Ovansjö kompani. 4. Färnebo kompani. 5. Järvsö kompani. 6. Arbrå kompani. 7. Delsbo kompani. 8. Forsa kompani.

Långt före sekelskiftet stod det klart, att den indelte soldaten icke längre motsvarade de krav, som den moderna taktiken och tekniken ställde på den enskilde soldaten. Nya härordningar, riksdagsbeslut om nedrustningar och omvälvningar på det krigstekniska området ha hårt dragit fram med den svenska arméns hävdvunna regementsorganisation och rubbat åtskilligt på det traditionella sambandet mellan hären och hembygden. Trots detta stå många av våra gamla bygderegementen ännu kvar i sin hembygd, så ock Hälsinge regemente, som än i dag tager sina värnpliktiga från Hälsingland och Gästrikland.

Gunnar Fernquist

Källor:

Svenska armén genom tiderna. Kungl Hälsinge regementes krigshistoria av Herman Sundberg. Återblick på indelningsverket av L. O. Skyttner. Sveriges försvar. Hälsingerunor 1949.

Lego Contrakt

Jag undertecknade åtager mig till att blifva
fäldat vid kongl Hälsinge Regte mänte
och förne bo Compagnie för Roten N:r 45 emot
följande förmenter så framt jag förbe jande
Jocken stinna blifver gillad och antagen skall jag
åtnålla 50 Riksdaler och sedan framledes
så jag vid sin fattningen blifver godkiänd
och Inskrifven och sedan första gången då
jag skall Exerera Rekrytt skall jag Erhålla
100 Riksdaler gör så ledes hela Lego summan
Ethundrade femtio Riksdaler Rgsgelt mynt
och fäldels skall jag åtaga mig att gå
Egen bekostnad kläda mig uti den vanliga
unge farm och Tegning Rote hållarena elimat
icke blifver belungad så länsta vardet Contrakts
tvatt som skedde i Ljusdal den dag 18 februari
1847

Wittnar Bonde mågen Andr Andersson Jon

farm Olof Olofs Jon i Hällbg
Dr Per Pers Jon
i kägbe

i sätt före stående Contrakt sine händer
sine händer förbinder vi oss fullelygen att fullföra

Wittnar

farm Olof Olofs Jon
Dr Per Pers Jon
i kägbe

Exerc Pers Jon N:r 1
Jon Jons Jon 1
Olof Olofs Jon 2
And Andersson Jon 3
Emil Jonsson 4

Soldatkontrakt från 1847.

TJÄNSTEREGLEMENTE MODELL CAROLUS XI

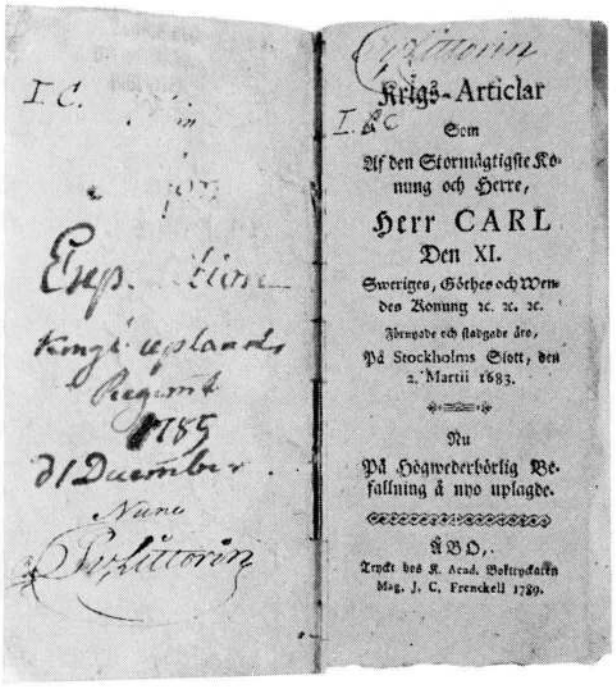
Har ni, gott folk, hört talas om de »Krigsartiklar, som af den Stormägtigste Konung och Herre, Herr Carl XI, Sweriges, Göthes och Wendes Konung etc. etc. Förnyade och stadgade äro, På Stockholms Slott den 2. Martii 1683»?

Det är ingen vanlig bestseller, som med denna imponerande långa titel på försättsbladet presenterar sitt 94-sidorsinnehåll, även om den förmodligen på sin tid var obligatorisk i en krigsmans bokhylla till båtnad för den militära läskunnighetens befrämjande.

Dess egentliga ändamål var dock självfallet ett helt annat och anges av Carl XI själv i företalet vara, att »Vi ej mindre än Våre glorvördigste förfäder och framledne Svea konungar havom varit betänkte på de medel och utvägar, varigenom Vår och Vårt rikes välfärd och förkovring kunde underhållas och tilltaga». Att den enväldige landsfadern därvidlag som i så mycket annat hade sin egen bestämda och klara uppfattning, framgår också av hans krigsartiklar, som från början till slut är vad man skulle kunna kalla ord och inga visor.

De 22 första artiklarna handlar »Om Guds ord» och därmed sammanhängande ting. För krigsfolk, som beslås med att »dyrka och tillbedja avgudar, döva vapen och värjor eller umgås med trolldom, vidskepelser och slika okristliga konster», har han ingen nåd till övers. Den som smädar Herrans namn, nykter eller drucken, »han skall döden dö utan all nåder» stadgar huvudregeln; endast i vissa lindrigare fall — dit räknas bl. a. gudssmädelse »av obetänksamhet, oförstånd eller lättsinnighet» ävensom »Guds namns missbruk med svärjande och bannande samt ljugande och bedragande» — kan syndabocken slippa undan med böter eller offentlig avbön på knä vid nästa korum.

Vid korum, som skall hållas morgon och afton i lägret, skall undantagslöst allt krigsfolk närvara, »stående på knä, medan

Krigs-Articlar
Som
Af den Stormägtigste Konung och Herre,
Herr CARL
Den XI.
Sweriges, Göthes och Wendes Konung &c. &c. &c.
Förnyade och stadgade åro,
På Stockholms Slott, den 2. Martii 1683.
Nu
På Högwederbörlig Befallning å nyo uplagde.
ÅBO,.
Tryckt hos K. Acad. Boktryckaren Mag. J. C. Frenckell 1789.

Konung Carl XI:s krigsartiklar.

bönerna läsas». Köpmän, marketentare och tappare skall då ha sina öl-, vin- och brännvinsbodar stängda vid risk att eljest mista en tredjedel av all deras vid armén befintliga egendom. Två månaders degradering till gemen, eventuellt avsked, väntar den officer, som kommer drucken till korum, och en vanlig knekt, som tar sig sådana friheter, »slås i halsjärn dag och natt». Hårda bud, som synes!

»Efter nu intet regemente kan hava bestånd, som ej är grundat på ett vist sätt att bjuda och lyda, ty skall var och en veta, det Vi såsom Sveriges konung, äre den, uppå vilken alle de högre och lägre krigsmän äga att hava sitt störste och högsta anseende, och där Vi själve närvarande äre, då återvände alle Våre officerares och befallningsmäns makt och myndighet», förklarar Carl XI i sin 23:e artikel. Varje överordnad skall givetvis också »hedras och i vördning hållas» av sina underlydande. För lydnadsvägran stadgas kort och gott dödsdom, och detsamma gäller, om någon drar sin värja i vredesmod eller »i läger, städer eller befästningar angriper

vakten med smädesamma ord». I vissa fall kan dock en vanlig knekt slippa undan med »sex gånger gatulopp genom 300 man», t. ex. om han »dag- eller nattetid i fästningar eller städer på gator tumulterar och i stenarna hugger». Arkebusering väntar också den, som somnar på eller lämnar sin post.

Reträtt eller flykt ur striden är för Carl XI en styggelse. »Finns skulden hos befälet, miste både ära, liv och gods», heter det i artikel 65, och »finns skulden hos de gemene och befälet tillika, då straffes befälet som sagt är, och av de gemene hänges var tionde man efter lotten och övriga tjäne utan fana och ligge utom lägret, görandes det rent». Den som först tar till flykten, må saklöst ihjälslås, och skulle han undkomma, så förklaras han fredlös och hans egendom indrages.

I artikel 75 uppräknas de förhållanden, som kan ursäkta en officer eller soldat för att han uppgivit en fästning. Dit räknas »yttersta hungersnöd, då allt som en människa kan och bör leva av är förtärt . . ., jämväl all värn och ammunition betagen och förödd, ej heller någon secours (dvs. undsättning) kunnat vara att förmoda».

All fraternisering med fienden är självfallet förbjuden och belagd med dödsstraff, och om desertörer stadgas, att deras namn skall anslås på galgen, tills de själva kunna ertappas och hängas.

Dödsstraff väntar ävenledes den krigsman, som våldtar kvinna, »ung eller gammal, det vare sig i vän- eller fiendeland». För övrigt stadgas, att »inga horor skola lidas i lägret».

Krigstukten är i alla avseenden a och o, och dödsstraffet lurar även vid relativt små avsteg från den smala vägen. »Ingen skall understå sig utan order sätta eld på någon stad eller by, mycket mindre i kyrkor, hospitaler, skolor eller mjölkvarnar», heter det; då betraktas den skyldige som mordbrännare!

»Stjäl någon i garnisoner, städer eller fästningar», så blir det för varje åtta dalers silvermynts värde en gång gatulopp, såvida ej värdet av det stulna överstiger sextio dalers värde, »då han hänges». Vid tredje resan, »hur ringa stöld det vore», ävensom vid stöld ur kyrkor ger förövaren omedelbart arbete åt bödeln.

I vissa fall erbjuder dock krigsartiklarna litet större friheter. Det gäller »om Gud gåve lyckan att fienden bleve slagen» eller »om man får någon stad eller fästning in med stormande hand».

Då »plundre var och en den del av lägret, som honom tilldelt varder». Men om han börjar plundra »förr än order och lov givet är, då må han saklöst ihjälslås av sin officer, stallbroder eller andra», såvida hans tilltag medfört någon skada. »Följer ingen skada, ligge i järn en månad och äte vatten och bröd». Alla »stycken (dvs. kanoner), krut, lod, ammunition och proviant, som anträffas i den erövrade staden eller fästningen, »jämte själva de erövrade slott, städer, länder, folk och fläckar» betraktas emellertid som kronans egendom, ävensom erövrade standar och fanor. Ej heller får tagna fångar plundras.

»Ingen lides ibland krigsfolket, som till skälm dömder är eller för sin missgärning under skarprättarens hand varit», dekreterar kungen i artikel 142, och befaller till slut, att krigsartiklarna »skole var månad i läger, städer och fästningar för vart regemente eller kompani offentligen föreläsas, på det ingen någon ovetenhet därav må hava att invända och förebära».

Ack ja — den tidens krigarliv var säkert ingen dans på rosor!

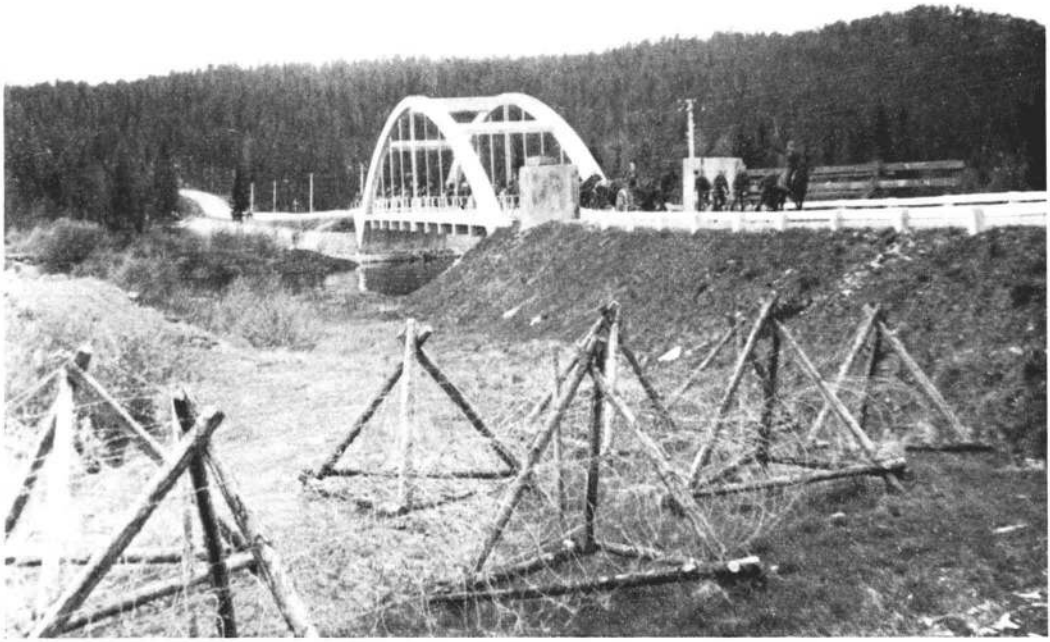
Erik Wickberg

Visa "BOCKEN" för Dina bekanta!

Intressera dem för KAMRATFÖRENINGEN och skaffa nya medlemmar.

Gör en positiv insats för hembygdens regemente

BOLLNÄS BATALJON MARSCHERAR UT I FÄLT

Taggtrådshinder vid bevakad bro under andra världskriget.

Berättelsen om Bollnäs bataljon är berättelsen om en bataljon, som blev vad den inte ville bli — ett fältförband.

Det var den 10 juni 1940. Från när och fjärran kom män med allvarliga ansikten och resväskor i händerna, män i stadgad ålder, som växt in i samhällets arbetsliv med dess bekymmer och glädjeämnen och som ej längre med entusiasm kunde förnimma äventyrets tjusning kring sin tinning. I stället tänkte de desto mer på familjebidrag, krigsavlöning och de ofrånkom-

liga ekonomiska förlusterna av inkallelsen. Hoppet var: Måtte den bli kort. Ett hopp som ej gick i uppfyllelse för Bollnäs bataljon.

Våra inryckande hade dagens problem i tankarna. De skulle inmönstra i Bollnäs bataljon, officiellt vid födelsen benämnd III bat I 201. Regementsnumret I 201 var ett kodnr, som för den oinvigde kunde tolkas så att vi redan satt upp 200 infanteriregementen och nu satte upp det tvåhundraförsta — ett propagandadrag. Bollnäs bataljon organiserades på batoljonsstab och fyra kompanier. Stabens personal inmönstrade på Goodtemplarsalen och förlades där och på lokaler i närheten. Bataljonschefen, ryttmästare greve Axel Wachtmeister vid förutvarande Kungl. Livgardet till häst, en trygg och humorbegåvad sydsvensk storgodsägare, blev från början populär på bataljonen. Bataljonsexp. på Stora hotellet, nuvarande Stadshotellet; 1. batadjutant löjtnant Bäckman, Stockholm, andre batadj. landstormsfänrik Jäderlöf, Söderhamn. 9. kompaniet, chef landstormskapten Nilsson, inmönstrade på Hamre skola; 10. kompaniet, ch löjtnant Smith, Göteborg, på Björktjära skola; 11. kompaniet, ch landstormskapten Silwerfeldt, på Östra Rehns skola och 12. kompaniet, ch landstormskapten Hedenmalm, på Folkhögskolan.

Efter inmönstring och förläggning vidtog en hektisk period kring tre huvudsektorer: a) Den sociala sektorn med problem kring familje-, bostads- och näringsbidrag i olika former: en djungel av paragrafer och blanketter, som tenderade att bli ständigt flera, krävde stor arbetsinsats. b) Utrustningssektorn, där det gällde att förse personalen med komplett militär utrustning, en uppgift som förorsakade förrådsförvaltaren på förrådet i Rehn, löjtnant Åke och hans medhjälpare Frans Gustafsson, bråda dagar och stora bekymmer, då en myckenhet av utrustning helt enkelt inte fanns. Vår beredskap var *icke* god och ändå gladdes man, när man i radion hörde, att den var god. Vi hoppades, att utlandet skulle tro det. c) Utbildningssektorn var nog ändå det svåraste problemet. De inkallade voro mogna män, som icke sedan exercistiden deltagit i militära övningar. Många, särskilt på 12. kompaniet, hade icke ens tidigare sett de vapen, de nu skulle strida med. Så blev utbildningen en trängande nödvändighet. Personalomsättningen blev redan från början livlig och förblev så under bataljonens hela tillvaro.

På post för Sverige.

Somliga skickades hem av doktorn, somliga av andra anledningar och nya kom i stället. Även detta medförde utbildningsproblem.

Så länge bataljonen låg kvar i Bollnäs var permissionstrafiken livlig. Fru och flamma fick täta besök. De som bodde i Bollnäs hade här en given fördel. Men alla förstod, att Bollnästiden ej skulle bli lång och ändå blev den mycket längre än beräknat på grund av det dåliga utrustningsläget. Eftersom tiden gick, blev ryktesfloran kring bataljonens uppgift allt vildare. Verkligheten blev emellertid underbarare än dikten. En julidag satt bataljonen på tåget på väg till — Norrbotten. Efter avlastning i Morjärv landsvägsmarsch norrut. Aldrig glömmer jag den resignerade min, som avspeglades i löjtnant Bäckmans ansikte, när han läste namnet »Korpilombolo» på vägvisaren.

Att på några korta rader klarlägga orsaken till Bollnäs bataljons placering som fältförband i en fördelning är naturligtvis svårt. En av de till sina följder svåraste skadeverkningarna av den tidigare förda nedrustningspolitiken var den så kallade kategoriklyvningen, som innebar, att en stor del av de vapenföra värnpliktiga i fredstid befriades från militär utbildning. När man nu i all hast måste sätta upp nya förband, måste man gräva djupt ned i årsklasserna för att få något så när utbildat folk. Så blev Bollnäs bataljon ett av offren på kategoriklyvningens altare.

Officerare från I 14 hade i förväg rekognoscerat och planlagt förläggningar för bataljonen i Överkalix kommun i Svartbyn med omnejd. I huvudsak blev det tältförläggningar. Nu vidtog ett energiskt arbete för att göra dessa så trivsamma

som möjligt. Tälten försågs med trägolv, matsalar improviserades. Traktens sågverk fick god avsättning. Vi hade mycket duktigt folk på bataljonen, som här fick utlopp för sin civila arbetsglädje.

Det vore att göra våld mot sanningen att påstå, att bataljonen stortrivdes i sin nya belägenhet. Den stod nog oftare vid klagomuren än vid tacksägelsepallen. Personalomsättningen fortsatte med avgång som övervägande del och sjukfrekvensen var ofta hög. Följden blev, att det stundom var starkt decimerade förband, som ställde upp till övningar. Men Hälsingetågan är seg och bataljonen höll ut. Det ljusnade när krigspermissioner och tjänstledigheter började. Resdagar inräknade fick personalen (utom en) sammanlagt 21 tjänstledighetsdagar för besök i hemmet.

Det var också intressant att på ort och ställe lära känna Norrbotten. Sveriges sommartid soligaste landskap. Skolböckernas efterblivna skildringar korrigerades här av verkligheten. Här och var vajade vete för vinden och trädgårdar bjödo förnämliga produkter, bl. a. de största kålhuvuden jag sett. Bred och majestätisk flöt Kalixälven i sin fåra. Dess biflod Storån skulle söderut ha gällt som en stor flod. Skogarna var fulla av blåbär, som ingen tog vara på. Potatisen hade en smak och en vitaminrikedom, som den söderut aldrig kan få. I byarna frapperades man av barnrikedomen. I en familj fanns 15 barn. Några barn i en by anförtrodde mig, att deras pappa aldrig tjänat så mycket som nu, när han var inkallad. I en av familjerna i Svartbyn fanns en lam kvinna. Tunga kompaniet tog initiativet till en insamling till en rullstol åt henne. Hennes tacksamhet kan ej beskrivas. Förhållandet till ortsbefolkningen var utmärkt gott.

Ofta överraskades man av prov på rörande omtanke hos personalen. En period hade höransonerna starkt beskurits av någon orsak. Kuskarna köpte då för egna medel hö till sina fyrbenta vänner.

När förläggningsarbetena avslutats, kom utbildningsarbetet i förgrunden. Det gällde att skapa soldater på bataljonen. Enligt order skulle utbildningen följa soldatinstruktionens anvisningar. Det visade sig då, att det endast fanns några få ex av denna bok på hela bataljonen — med ett undantag. På tunga kompaniet disponerade *varje man* en soldatinstruktion. Hur var

det möjligt? Det var chefens hemlighet. När alla rekvisitioner var förgäves gjorde han en »kringgående» rörelse och anmälde kompaniet till beredskapskursen för folkförsvaret som studiecirkel. Och då kom böckerna, och Sveriges största studiecirkel satte i gång.

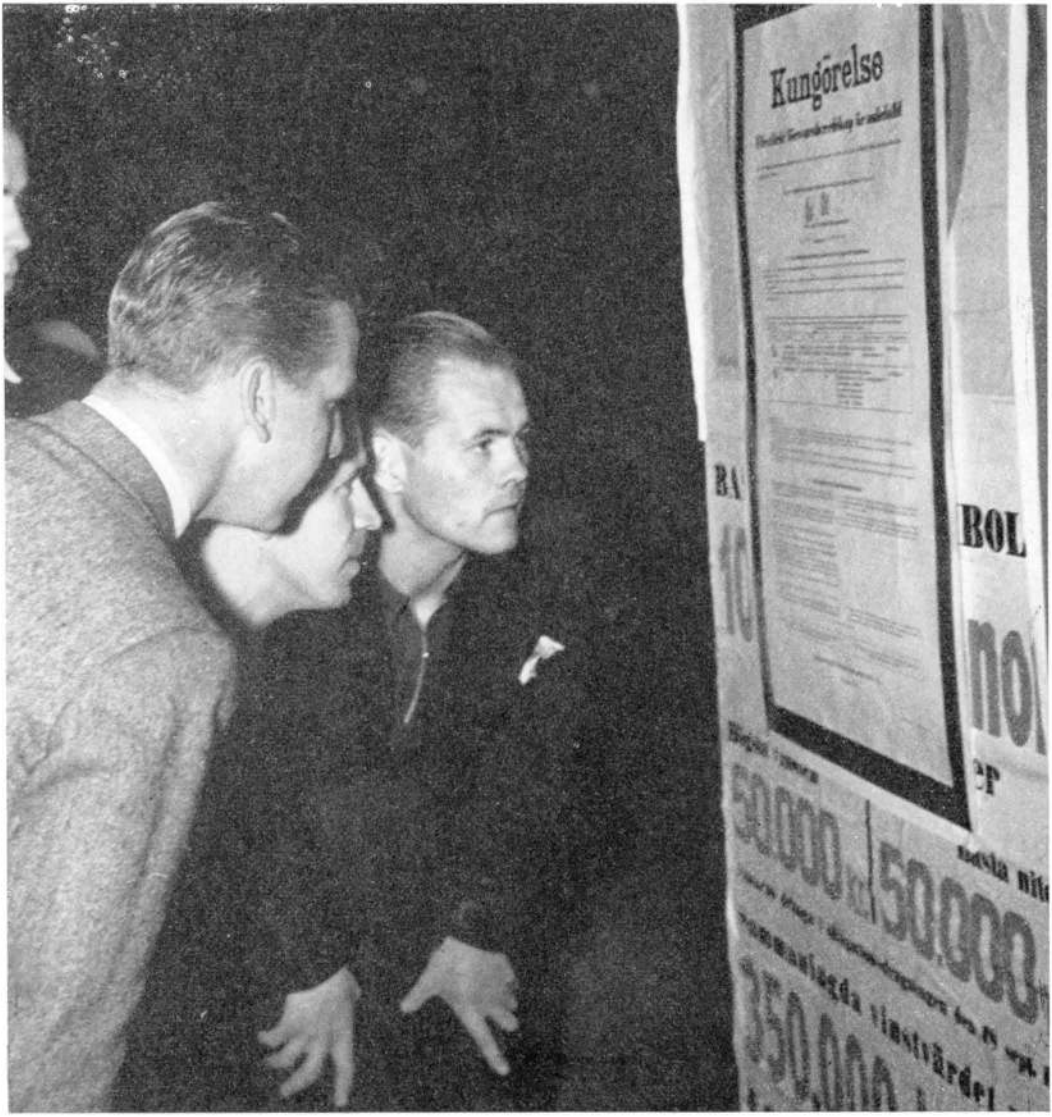
Hälsinge regemente låg förlagt i Överkalix med omnejd. En dag inspekterades bataljonen av regementschefen, överste Ehrenborg, en inspektion som säkerligen alla närvarande ännu kommer ihåg. Han påpekade bl. a. fördelen av den utomordentliga övningsterräng, som stod till förfogande, och manade till intensifiering av övningarna.

Bland generalinspektionernas mångfald kan nämnas en inspektion av överbefälhavaren, general Thörnell. Vid tunga kompaniet demonstrerades därvid kulspruteförband i strid.

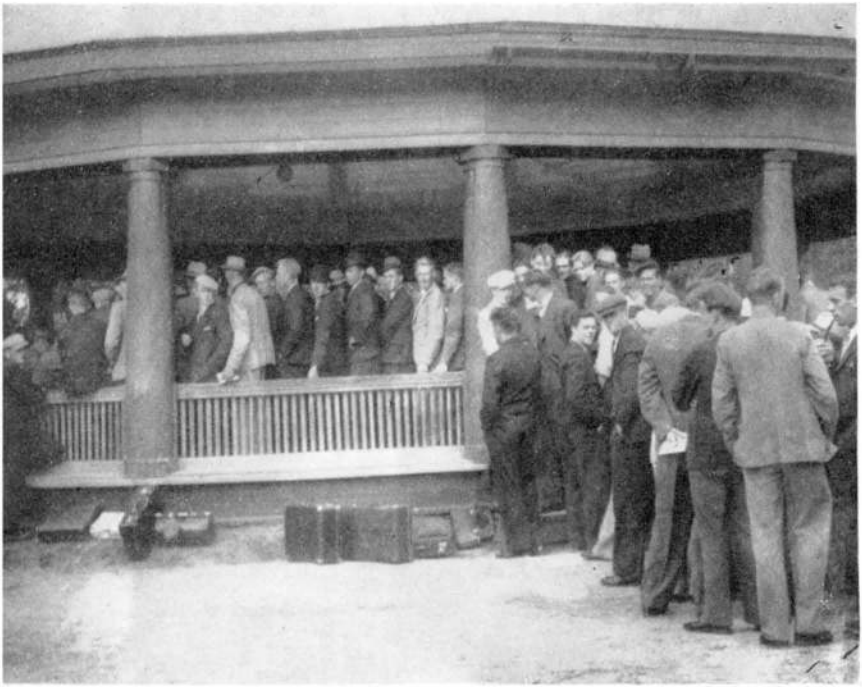
Bollnäs bataljons eftermäle kan naturligtvis skildras på olika sätt. Man kan, som en beredskapskamrat sade, låta bli att tänka på den. Själv menar jag, att man bör tänka på den och lära av den. Vi lever nu en gång i den värld, som finns, helt enkelt därför att det ej finns någon annan. Tror vi, att Sveriges folk har något bidrag att lämna till framtiden, då måste vi också göra vårt bästa för att få överleva. Döden ger alltid den enklaste lösningen. Den är intet problem. Det är livet som skapar problem. All erfarenhet lär oss att en förstklassig soldatutbildning i fredstid och ett förstklassigt befäl i krig sparar strömmar av blod och tårar. Ingen, som älskar de sina, vill väl sända make, son eller fader som ett hjälplöst offer till krigets slaktbänk. En klok och framsynt neutralitetspolitik, baserad på ett av folket älskat starkt försvar, är vår enda garanti för att vårt folk i den framtid, som trots allt kommer, skall kunna lämna de bidrag till mänsklighetens utveckling, som svenska folkets höga standard möjliggör. Varje medborgare måste därför i farans stund vara beredd att göra sin plikt.

Edvin Hedenmalm.

TILL FLYDDA OFREDSÅR
ÄN TANKEN ÅTERVÄNDER

Kungörelse om mobilisering.

Inmönstring.

Ilastning.

Vägspärr.

Brinnande byar på finska sidan.

KRIGARHUMOR
MODELL ÄLDRE

Sergeant Ö. (en sällsynt dugande knekt, för vilken de militära reglementena voro lag och evangelium) skulle en gång på ett av de många studentkompanierna han tjänstgjorde lära en av eleverna, en lärd glasögonprydd akademiker, att skjuta. Det gick dåligt — bom på bom. Då brast Ö:s tålamod:

— Det är inte som att hänga med näsan över en bok det här, nu gäller det att ha tankarna med sig!

* *

Samme Ö, då fanjunkare, var vid ett annat tillfälle sysselsatt med förläggning av till utbildningskurs inkallade lottor i några av A-kasernens logement. Han beordrade därvid kort och militäriskt:

— Stor och tjock — undersäng! Liten och smal — översäng!

* *

Det är svårt att få eld på veden i tältens vedkorgar. Löjtnant E. i reserven går från tält till tält och frågar:

— Finns det någon jäkel här, som suttit inne för mordbrand?

* *

Belåten suck från en värnpliktig på 5. kompaniet:

— Jag förlorade ett kokkärl i Furuvik, men fick igen det under en nattövning i Hille.

* *

Det är en tidig morgon i tältet under befästningsarbeten vid Mårdäng. Kocken Karlsson serverar en så kallad förfrukost, bestående av några bullar samt i en aluminiummugg en brunaktig vätska. Kapten Arborén smakar på drycken, smakar en gång till, vänder sig till kocken och säger:

— Bli inte förbannad Karlsson! Men säg mej — är det här kaffe, té eller choklad?

* *

Soldatkyrkan och klockstapeln vid Kungsbäck

Förbimarsch vid kamratfesten 1960

Denna bok har tillkommit med stöd av

Aga Radiofabrik, Gävle

F. Ahlgrens Tekniska Fabrik AB, Gävle

Bilägarnas Inköpsförening u p a, Gävle

Byggnadsfirman Anders Diös AB, Gävle

Durotapet AB, Gävle

AB Elektro-Armatur, Gävle

Vict. Th. Engvall & Co Kommanditbolag, Gävle

Gävle Klichéanstalt AB, Gävle

Gävleortens Mejeriförening u p a, Gävle

Gävle Möbellager, Gävle

Husqvarna Gävle-depot AB, Gävle

Kilafors Trävaru AB, Kilafors

AB Lingbo Verkstäder, Lingbo

Målarmästare Lennart Lönn, Gävle

AB Elof Malmberg, Gävle

Motorcentralen Aug. Högberg AB, Söderhamn

AB Norrlands Rör, Gävle

Carl A. Ohlsson AB, Gävle

Allan Rehnström & Co, Gävle

AB Skoglund & Olson, Gävle

Tidningen Ljusnan, Bollnäs

A. U. Wahlbergs AB Juvelerarefirma, Gävle

Valbo Verkstads AB, Norra Valbo

Jacob Wennberg AB, Gävle

bl. a. nedanstående företag

Alfta Bok- och Pappershandel, Alfta

Avesta Jernhandel AB, Avesta

Bergstrands Järnhandel AB, Edsbyn

Eric Börjesson Järn- och Redskapsaffär u p a, Gävle

AB Centralbageriet, Gävle

Nils Grohmanns Speceriaffär, Gävle

Gävle—Dala Lantmannaförbund, Gävle

Gävle Plåt AB, Gävle

Restaurant Gefle Wapen, Gävle

Hallbergs Bokhandel, Gävle

Eric Heselius AB, Gävle

A. Hildebrand Hovjuvelerare AB, Gävle—Sandviken

Kilaforsortens Köpmannaförening, Kilafors

Kilafors Ullspinneri AB, Kilafors

Carl Larssons Fotografiska Ateljé, Gävle

H. Lindgren AB, Gävle

Lötens Handels AB, Rengsjö

Martins Press & Kemiska Tvätt, Gävle

Nordgren, Ek & Co, Gävle

Norelius & Thorssell AB, Carlbaum & Söner, Gävle

Pix AB, Gävle

AB Skrivrit, Gävle

Snögrens Cykel- & Sport AB, Gävle

Byggnadsfirman Eskil Sundström AB, Avesta

Åkerson & Co AB, Gävle

VAD KAMERAN SÅG . . .

MATLUST:
Sven Pettersson, Holmsveden (t. h.)

PÅ LUCKAN:
Nils-Olof Petterson, Hästbo, Leif Zettergren, Gävle, L.-E. Holmquist, Strömsbro, Kurt Hålander, Hilleby (t. v.)

LÄSLUST:
Kjell Persson, S. Valbo, hos bibliotekarien, rustm Olsberger (t. h.)

PÅ SJUKAN:
Syster Inga och Erik Lindeberg, Gävle (t. v.)

KÖRNING:
Sten Johansson, Alfta (t. v.)

DRICKNING:
Olof Olofsson, Gävle, med kompisar, 7. komp (t. h.)

BÄRNING:
Larsson och Forsman, 6. komp (t. v.)

RASTNING:
Hans Broman, Bollnäs (t. h.)

KRIGARHUMOR
MODELL YNGRE

Direktör Andersson, inkallad till repövning, granskar sin alltmer försvinnande civila kalaskula och mediterar:

— Hemma blir kalsongerna mindre och mindre, men så fort man kommer ut i det militära, så blir dom bara större och större. I morse lindade jag kalsingarna två varv runt midjan och satte dit en säkerhetsnål, men när man har stått en och en halv timme i matkön, så har dom rasat ner och lagt sig som knäskydd runt knäskålarna...

* *

Kapten S. ringer upp en kompaniexpedition, vars telefon bevakas av en värnpliktig telefonpost, varvid följande samtal utspinner sig:

— Hallå, finns fanjunkarn där?
— Nää, dä gör han inte...
— Får jag tala med furirn då...
— Nää, han är inte heller här...
— Finns det inget befäl inne på kompaniet?
— Nää, här är bara majorn och jag...

* *

Indelte furiren Trygg, känd för sin originalitet av många generationer värnpliktiga, möter en dag major N., lika känd för sina saftiga uttryck, och får sig en ordentlig utskällning. Trygg står tyst en stund efter den kraftiga skärselden, varpå han säger:

— Urschäkta att en säger dä, men när majorn kommer te helvete, då blir int fan gammal dänne...

* *

Grindpost

Kvällspost

ETT SOLVARV

i kronans kläder

1960

ÅRSKRÖNIKA I ORD OCH BILD

Fältpost

Luftpost

JANUARI

NYÅRSSALUTEN PÅ I. 14

I. 14:s nyårssaluterande skyttar möttes av regn och rusk, när de samlades på Kungsbäck för att inviga det nya skytteåret. Bakgrunden var grå och fläckig, varför sikten blev minimal. Trots dessa dåliga betingelser nåddes bra resultat:

Klass F 5: 1) K. Apelgren 34 träff; 2) G. Näslund 29; 3) C. Carlsson 25; 4) S. Nordmark 24; 5. E. Åkerlund 19.

Klass F 4:.1) H. Eriksson 22; 2) I. Fredman 21; 3) M. Lundbäck 18; 4) A. Karlsson 14; 5) H. Frisk 13; 6) O. Ek 13; 7) B. Falk 11.

Medaljfordringar: Guld 32 träff, silver 28, brons 19. (4/1)

INGA MÄSSJACKOR

Den påtänkta högtidsdräkten eller mässjackan för armén har nu definitivt skrinlagts — i det förslag till generalorder om fastställande av de nya uniformsmodellerna, som nu ingivits från arméchefen, finns den inte med. (9/1)

12 jan. General Oscar Nygren, 87 år. Född i Gävle, officer vid I. 14 1892.

21 jan. F. musikfanjunkare Per Hjalmar Gelhaar, 74 år.

NY UTBILDNINGSCHEF

Till överstelöjtnant vid Hälsinge regemente från 1 april utnämndes i fredagens (15/1) konselj militärattachén i Paris Dag Inge Stiernspetz, överstelöjtnant vid Norrbottens regemente. Han efterträder överstelöjtnant Carl Eric Almgren, vilken den 1 april blir överste vid Jämtlands fältjägarregemente i Östersund. Överstelöjtnant S. har varit militärattaché i Paris sedan 1956. Åren 1946—49 tjänstgjorde han i etiopiska armén. (16/1)

OFFICERARNAS UTSIKTER UNDER 60-TALET

Totalantalet officerare på aktiv stat var 1 januari 1958 4.370, varav 69 % tillhörde armén, 12 % flottan, 5 % kustartilleriet och 14 % flygvapnet. Den procentuella fördelningen mellan försvarsgrenarna var ungefär densamma vid 1959 års början, konstateras i en prognos, som gjorts av arbetsmarknadsstyrelsen, och enligt vilken befordringsmöjligheterna för de under närmaste tioårsperioden utexaminerade officerarna torde få anses som mycket goda. (30/1)

SOLDATER I TENN

Överste Henriksson invigningstalade på söndagen (24/1) i Gävle Utställningshall, då "3000 år i tennfigurer" invigdes med bl. a. trumslagare i karolinsk uniform och andra soldater i tidstrogna dräkter. Bland utställarna märktes överste Ankarcrona och överstelöjtnant Björkenstam. (25/1)

TVENNE HEDERSKNEKTAR

80 år fyller i dag (20/1) hedersser-geanten vid Hälsinge regemente J. A. Sääf, Gävle. Han är född i Segersta och tog 1899 soldatlega vid roten nr 32 av Lifkompaniet, blev vicekorpral och genomgick därefter korpralskola på gamla militärskolan i Gävle. Han var knuten till Mohed till 1909, då regementet flyttade till Gävle. Efter truppstjänst blev han korpral i köket och flyttade sedermera över till förrådet, där han sedan dess är verksam. (20/1)

80 år fyller i dag (28/1) f. indelte soldaten vid Hälsinge regemente Erik Krig. Han är född i Delsbo, där fadern var hemmansägare och soldat. Krig tog lega 1899 och har varit i regementets tjänst till 1 oktober 1955, då han tog avsked. 1909 flyttade han med regementet från Mohed till Gävle, 1927 blev han anställd som civilarbetare och tjänstgjorde under senare år vid förrådet. 1930 fick Krig svärdsmedaljen, och 1949 belönades han med regementets bronsplakett för 50-årig tjänst som soldat. (28/1)

HUR STÅR DET TILL MED HÄLSAN?

Någon anmärkningsvärd känning av influensan har inte I. 14-rekryterna haft, omtalar pressofficeren major Sjödin. Däremot har en del befäl insjuknat. (27/1)

★

En värnpliktig dömdes på torsdagen till disciplinstraff, arrest i fyra dagar, för tjänstefel. Svaranden hade varit inlagd på sjukhus men ville bli utskriven. Han påstod, att systern skulle gifta sig, blev utskriven och fick permission, trots att bröllopet var uppdiktat. (15/1)

★

Tidigare var bullar och en kopp kaffe det stående målet, då en inkallad på kvällen gick till markan. Numera har vanorna förändrats. Tårtor, wienerbröd och finare bakverk köper dagens värnpliktiga. Det hänger nog bl. a. samman med att pojkarna numera har bättre betalt, tror bagarmästare Karman, som i 36 år varit föreståndare för kronobageriet vid I 14. (30/1)

SJUKSKÖTERSKOR I HALVTIDSTJÄNST

ev. heltid, sökes för långa vikariat till Regementssjukhuset, I. 14. Förmiddags- eller eftermiddags- eller kvälls- och nattjänst. Tillträde omedelbart eller senare. Tjänstebostad om 2 rum och kokvrå finnes för en sökande. Uppgift om tjänstgöringstider, löneförmåner m. m. erhålles per tel. 154 80 (regläkaren eller exp-föreståndaren) vardagar kl. 8—11.

(11/1) Regementschefen.

FEBRUARI

REP-YNGLINGAR UNDER FANORNA

250 man i befälsomgången vid vinterns repetitionsmånad ryckte på fredagen in till Hälsinge regemente. Den övriga truppen på bortåt 700 man kommer först 15 febr. Utryckningsdagen är bestämd till 17 mars. (5/2)

★

Utbildning i atomskydd är en nyhet i övningsprogrammet för den repetitionsövningsomgång som på måndagen ryckte in vid regementet för en månad i kronans kläder. Alla kommer att få en grundläggande utbildning, som upptar teori, film och praktiska övningar. En särskild styrka, bestående av ett fyrtiotal befäl och meniga, skall specialtrimmas i atomskydd. (15/2)

Här var det inryckning till repövning

NYORDNING PÅ REPFRONTEN

I huvudsak äldre värnpliktiga med uppgifter inom stationära förband i försvaret kommer att få sina repetitionsövningar begränsade till 20 dagar under budgetåret 1960—61, meddelade försvarsminister Sven Andersson på söndagen (28/2) i Ängelholm.

Det är viktigt att repetitionsövningarna sker på sådant sätt att man når det bästa militära resultat samtidigt som belastningen på produktionslivet blir den ofrånkomligen minsta.

I detta syfte kommer tjänstgöringen för de repetitionsförband, som har stationära uppgifter — till ex värnförband, luftbevakningsförband — under budgetåret 1960—61 att begränsas till 20 dagar samt därutöver in- och utryckning ske på söndagar. Dessa förband består i allmänhet av äldre värnpliktiga. (29/2)

FÖRHYRNING AV MOTORFORDON

Kungl. Hälsinge regemente förhyr under april 1960 ett antal personbilar, personlastbilar och lastbilar. Skriftliga uppgifter från intresserade fordonsinnehavare angivande slag av fordon, regnr, lastkapacitet, årsmodell, hyreskostnad m m insändes under adress: Tygavdelningen I. 14, Gävle. Upplysningar genom tygofficeren tfn 154 80 (vx).

(22/2) Regementschefen

VARNING FÖR ORMAR

Den inneliggande styrkan på I 14 fortsatte på fredagen (5/2) övningarna med minbekämpning i västra stridsskjutningsområdet. Övningarna leddes av chefen för livkompaniet, kapten Idenmark, som de senaste åren tjänstgjort vid Hemvärnets stridsskola.

Bland annat demonstrerades den nya s. k. "minormen". Den är ett nytt och mycket effektivt vapen, när det gäller att snabbt röja väg genom ett minfält eller ett brett taggtrådshinder. (6/2)

VINTERSPORT

Militärmästerskapen i vinterfälttävlan har avgjorts i trakten av Långsele med T 3 som arrangerande förband. Tävlingen hade samlat 135 deltagare från ett 20-tal förband. I lagtävlingen belade I 14 fjärde plats med följande individuella placeringar 4. Lt Fredriksson, 8. öfu Falk och 15. fj Julander. I tävlingen ingick punktorientering 15 km, nattsträcka, skjutning kpist samt punktorientering 20 km dagsträcka. (29/2)

VINTERJOBB

Kapten Idenmark blir lärare i en kurs i vintertjänst för hemvärnsungdom i Björnänge i Jämtland 12—20 april. (17/2)

14 febr. Fd fanjunkaren i reg reserv Per Georg Kristoffersson, 67 år.

INFÅNGADE

Gävle arbetareinstituts föreläsningsserie för vårterminen inleds torsdagen 4/2, då kapten Ove Dahlström kåserar om och visar färgbilder av fågellivet i den bohusländska skärgården. (3/2)

BORTFLUGNA

En vpl från Gävle dömdes på torsdagen (18/2) till arrest 20 dagar för rymning.

För undanhållande dömdes 4 vpl till arrest. (19/2)

HÄLSOTRÖJA FÖR MILITÄRBRUK

Docent Bertil Wedin är en av de forskare, som kanske konstruerat det allra mest betydande plagget i arméns nya vinterutrustning, som så småningom kommer att godkännas och användas vid förbanden.

Det är en s. k. "hälsotröja", närmast en utveckling av den välkända nätbrynjan. Den skall bäras närmast kroppen och är så konstruerad att luften inte stannar i luftkudde närmast kroppen utan cirkulerar så att all vätska (svett) kan avdunsta. (24/2)

MARS

REGEMENTETS BÄSTE SOLDAT

Överste Henriksson med de rekryter som 18/3 förlänades utmärkelsen "Regementets bäste soldat". Till vänster om översten står Oskar Björklund, Gävle och Ragnar Westlin, Årsunda och till höger Börje Larsson, Söderhamn och Ture Österberg, Lottefors. (19/3)

ABC-KRIGARE I ABC-KRIG

ABC-kriget i Järboskogarna mellan A-, B- och C-styrkorna sjunger på sista versen. De stora stötarna sattes in på söndagen (13/3). Sedan gick det för runt natten till måndagen och idag (14/3) börjar återsamling söder om Öjaren och återtåg till I 14. Sista momentet blir en stridsskjutning vid regementet. Resten av veckan ägnas åt avrustning. På torsdag (17/3) rycker repetitionsförbanden ut och på lördag (19/3) är det rekryternas stora muckardag. (14/3)

ÖVERFURIR SÖDERLUND

skall tjänstgöra som lärare vid en kurs vid arméns signalskola 19/4—12/7. (8/3)

26 mars F. soldaten Erik Hedén, Bjusnäs, Delsbo, 79 år.

STABREP

Vid regementet är det inryckningsdags igen, men den här gången skiljer sig repetitionsomgången från de vanliga. Till Gävle har nämligen dragit samman inte mindre än 11 transportledningsstaber och en transportbataljon. (28/3)

PREMIERING

Med examen och en liten högtidlighet i Soldathemmet avslutades 8/3 årets instruktörsskola I och de 10 eleverna fick ta emot sina betyg och premier av överste Henriksson. (9/3)

TAKTISK UTRUSTNING PÅ VÄG

Omfattande försök med ny utrustning bedrivs sedan flera år tillbaka och det ser ut som en mindre uniformsrevolution är på väg. Man har ansett, att man måste anpassa soldatens utrustning efter de nya krav som ställs på honom i fråga om taktisk rörlighet. Utrustningen måste därför vara lätt och smidig och inte komponerad efter principen "kan vara bra att ha". Försöken bedrivs av KAIF i nära samband med FOA. (21/3)

TACK OCH FARVÄL I

Generalmajor H O V Haegermark tog idag (24/3) farväl av Hälsinge regemente inför sitt avsked den 1 april som militärbefälhavare över andra militärområdet. Vid en kort ceremoni i Exhuset tackade han befälet, varpå överste Axel Henriksson framhöll regementets uppskattning och utbringade ett fyrfaldigt leve.

General Haegermark har i fredagens (25/3) konselj utnämnts till generallöjtnant i armén från 1/4. (25/3)

ETT SEXTIOTAL PERSONER

från postverkets driftvärn från hela landet deltager i övningar som anordnas vid Stagården 4—9 april. Lärare blir kapten Georg Pettersson, Gävle. (2/3)

TACK OCH FARVÄL II

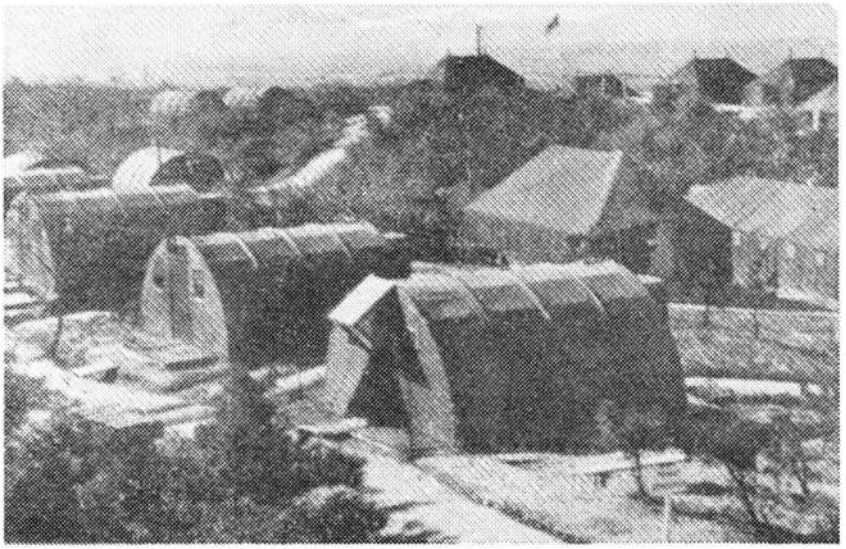
— Ungdom som inkallas till tjänstgöring vid Hälsinge regemente är överlag bra, säger överstelöjtnant C-E Almgren, som på fredag (1/4) lämnar I 14 och Gävle för att bli överste och regementschef vid I 5 i Östersund. Men några gör ibland onödiga övertramp och kullerbyttor. Det är för många fylleriförseelser och disciplinbrott. Överstelöjtnant Almgren vill inte generalisera men anser, att de vpl från Gästrikland inte är fullt så bra som Hälsingarna. Ungdomarna från Hälsingland är oftast stabila, uthålliga och mer ansvarsmedvetna.

UOFF BLIR SPECOFF?

Förutsättningar finns nu för att lösa de frågor om befälsordningen vid armén, som länge varit under debatt, säger försvarsministern i en proposition med principförslag om befälsordningen och befälsbehovet vid normalinfanteriregemente. I propositionen märks bl. a. överväganden om nytt namn på underofficerarna, varvid benämningen kompaniofficerare eller specialofficerare överväges. (22/3)

APRIL

GÄVLEEXPORT TILL KOREA

Barackstad i Panmunjon.

Kapten Åke Bendrik ingår med majors grad i FN:s stilleståndskommission, som är förlagd till Panmunjon. Denna stad ligger ungefär två mil från Söul i närheten av 38. breddgraden. Läget där var lugnt på tisdagen (19/4). Runt omkring förläggningen finns endast några mindre byar.

Kapten Bendrik lämnade Gävle den 12/4 och reste till Sydkorea över San Francisco och Stilla Havet. Kommenderingen gäller till 31/10. (20/4)

I. 14 FÅR KONSULENT

Tjänsten som konsulent (Ae 13) vid Kungl Hälsinge regemente, Gävle, ledigförklaras med tillträde 1/5 1960 eller enligt överenskommelse.

Ansökningar ställda till chefen för Försvarsstaben skall vara C I 14 tillhanda senast 1/5 1960.

(13/4) Regementschefen

MILOCHEFEN PÅ VISIT

Generalmajor Malcolm Murray, den nye chefen för II. milo, kom till Gävle på torsdagen för första gången som militärbefälhavare. Han besökte olika myndigheter och inledde som sig bör visiterna med besök vid Hälsinge regemente, där han tog emot befälskårerna i exhuset. Vidare besöktes SJ distriktskansli, tele- och postverkets distriktschefer samt slutligen FO-staben. (21/4)

BÄTTRE BETALNING ATT VÄNTA

280.000 statstjänstemän får en löneökning med 5 % för vartdera året 1960 och 1961 genom den uppgörelse, som träffades idag (7/4). Även pensionen höjs med samma belopp vardera året.

Ortsgrupp II slopas i lönesammanhang från den 1/1 1962. Ett hyfsat slutresultat är ombudsman Henry Ahldins, statstjänarkartellen, omdöme om den slutna överenskommelsen. (8/4)

UNGA FÄLTJÄGARE

En laddad artillerigranat av mycket gammal modell har länge legat på en soptipp vid Furuviksvägen. Den hittades i höstas av två bomhuspojkar, som då lekte med den. Sedan blev den liggande till på söndagen (24/4) då pojkarna kom ihåg granaten och hämtade hem den.

Det visade sig dess bättre vara en blindgångare konstaterade tygofficeren kapten Rydvall, men betonar att det alltid är risk för att liknande föremål, som man hittar, kan explodera och vålla skada.

GAMMAL FÄLTJÄGARE

50 år fyller på lördag (2/4) kapten Oscar Sundberg, Gävle. Han är född i Strömsund, blev volontär vid Jämtlands fältjägare 1927 och sergeant där 1938. Han genomgick extra officerskurs 1941 och blev samma år löjtnant vid Hälsinge regemente. 1947 utnämndes han till kapten vid regementet.

RATTAMAZONER PÅ LÅNGFÄRD

109 glada bilkårister i 70 tunga lastbilar körde på söndag middag (3/4) in till Gävle efter en 374 km lång färd från Sollefteå. Allt hade gått väl och I 14-kaptenen L. Broman, som varit transportchef hade alla skäl att vara nöjd med rattamazonerna. Lastbilarna har hämtats vid T 3 i Sollefteå och kommer att användas vid en manöver, som börjar på måndagen (4/4) i Gävle.

RÅDHUSESPLANADEN
i morgon torsdag
kl. 13.30—14.30
KAMRATFÖRENINGENS MUSIKKÅR

Dirigent: **Erik Åkerlund**

Efter konserten Sport 60-promenad till Folkparken där **Ingeborg Nyberg** sjunger. Fri entré till parken.

Arr.: **Gävle Nykterhetsförbund**

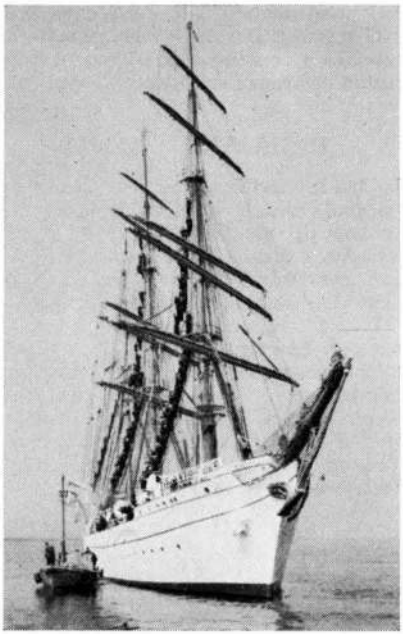
MAJ

TYSK INVASION I GÄVLE

Den gamla sjöfartsstaden Gävle får om torsdag (12/5) fröjda sig åt anblicken av en råseglare. Tyska förbundsmarinens första segelskolskepp, tremastaren Gorch Fock inleder då ett femdagarsbesök med en besättning på 237 man varav 10 officerare och 17 underofficerare.

Gorch Fock var en tysk romanförfattare och sjöhjälte, som föddes 1880 och dog i slaget vid Skagerack 1916. Efter denne legendariske sjöman har skolskeppet fått sitt namn.

Under besöket kommer de tyska gästerna bl. a. att inbjudas till Furuvik och Folkparken samt få göra rundturer i staden med besök vid industrier. Gävle stad anordnar middag i Stadshuset och vid regementet bli gästerna omhändertagna vid måltider samt få tillfälle till idrottsutbyte i fotboll, dragkamp och skytte. (11/5)

PLUTCHEFSELEVER PÅ PIÖVNING

I det vackra majvädret övade på torsdagen (5/5) I 14:s plutonchefsskola färjbygge och överskeppning vid Elektricitetsbron under ledning av fanjunkare K. G. Nässert. På en timme och 5 min. gick premiärbygget för grabbarna, vilket betecknades som ett gott resultat med tanke på att tiden inbegrep även avlastning av materielen från bilarna och instruktion. Regementsrekordet för denna sortens färjbygge lyder på 7 min. 58 sek.!

NYTT FRÅN JÄGARNA

Löjtnant Uhlins tjänstgöring vid arméns jägarskola i Kiruna upphör 15/10.

Fänrik Hörner skall tjänstgöra vid skolan 10/10 1960—29/4 1961 och löjtnant Fredriksson fortfarande under tiden 1/4 1961—31/3 1964. (1/5)

NY REG.-INTENDENT

Kapten Groths, Intendenturkåren, placering som regementsintendent vid I 14, upphör 30/9.

Från 1/10 efterträdes han av kapten Palm, nu regementsintendent vid Bohusläns regemente. (21/5)

REKRYTERNA FÅ VILA PÅ SKUMGUMMI

250 värnpliktiga ryckte på torsdagen (5/5) in till första tjänstgöring vid Hälsinge regemente. De skall utbildas till värnpliktiga underbefäl. (6/5)

Tisdagen den 17/5 inryckte huvudstyrkan av årets värnpliktiga, omkring 500 gästrike- och hälsingepojkar, till sin 10 månader långa militärtjänstgöring.

Styrkan kommer att utrustas med helt nya uniformer av modell 52 och kommer att så småningom att få den nya fältuniformen modell 59.

Kapten Groth — regementsintendenten — berättar att bl. a. 500 nya skumgummimadrasser disponeras för 1960 års rekryter, av vilka dock en del får nöja sig med de gamla halmpåsarna.

Styrkan fördelas på fem kompanier berättar personalofficeren, kapten G Fernquist. På två av kompanierna, Arbrå och Färnebokompanierna, har vi samlat folk från i huvudsak samma områden. På de övriga, mera specialbetonade kompanierna, kan vi tyvärr icke göra samma ortsvisa indelning. (18/5)

KRIGARJUBILEUM

Ett glatt 20-årsjubileum firades på söndagen (8/5) i Gävle då kamratföreningen "1940 års skolkompani" drogs samman. Kompaniet var förlagt på Brynässkolan 1940, och här skedde också söndagens samling.

Korum hölls därpå i Soldatkyrkan av kyrkoherde Sture Wiklund. Därefter dracks kaffe i Soldathemmet. Vid årsmötet på Baltic förekom parentation över hederschefen David Källberg, som var kompanichef 1940. Föreningens verksamhet skall fortsätta var de 40 deltagarna överens om. Till hederschefer valdes kapten Lené och ryttmästare Broström. (9/5)

SILVER TILL SIMKAPTEN

I närvaro av prins Bertil, med medaljutdelning, tal och uppvaktning firade Simfrämjandet på onsdagen (4/5) sitt 25-årsjubileum.

Bland dem som tilldelades silvermedalj märktes kapten Sven Bratt, I 14, som åstadkommit fina simresultat vid I 14 under sin tid som idrottsofficer. Även vid Arméns Underofficersskola i Uppsala har B. varit energisk idrottsofficer och simlärare åren 1954—60. (5/5)

HEM FRÅN KONGO

Det har varit en underbar tid rik på upplevelser och med ett enastående kamratskap, berättar bataljonsassistenten och löjtnanten S.-O. Persson, när han och 92 andra brunbrända mannar på måndagen (2/5) landade på Bromma som de första hemvändande från VII FN-bat i Gaza. (3/5)

1 maj. Fanjunkaren Herbert Börjesson, Gävle, född i Uddevalla 1896. Volontär vid I 17 1913, furir vid I 14 1917, underofficersexamen 1923, sergeant vid I 14 1924 och fanjunkare 1934.

Triangelmatchen mellan de tre sportskytteklubbarna Gävle, I 14 och Sandviken, vilken utspelades under helgen (1/5), blev en klar seger för I 14-skyttarna, som med sitt tremannalag nådde 697 poäng, 28 mera än Gävleklubben. Individuellt blev det Arne Hjelm, I 14, som toppade prislistan med 238 p. (2/5)

JUNI

REGEMENTETS DAG OCH MUSEUM

Museichefen övl. Dyberg med en 1600-talshjälm

När publiken på söndag (19/6) kommer för att fira Regementets Dag vid I 14 möts den bl. a. av ett regementsmuseum med tusentalet föremål, som överstelöjtnant Arne Dyberg på ett par år lyckats samla och nu presenterar i den gamla musikpaviljongen vid Lilla fältet. Här finns tjusiga uniformer i modell/ä och fram till våra dagars modell 52 — som bekant tar armén i bruk ytterligare en ny uniform, modell 60, om ett par veckor — och här finns vapen, utmärkelsetecken och många andra intressanta minnen från regementets 300-åriga historia.

REGEMENTETS DAG

på söndagen (19/6) formade sig till sedvanlig folkfest med flygande fanor och klingande spel. Ca 8.000 besökare uppskattade polisen med ledning av antalet fordon på bilparkeringen. Korum med krigsmans erinran till de nyinryckta studenterna bildade värdig upptakt till den festliga dagen, som fortsatte med stridsövning, ryttartävlingar, åkturer för barn m. m. Hundratals personer tog tillfället i akt att inta en utmärkt middag före Flergrensstafetten. Efter kvällsdans i regementsparken avslutades dagen på traditionellt sätt med stort tapto av musikkåren.

NYA TIDER

Att även unga soldater numera är ett bilburet släkte kan man konstatera efter en titt på fordonsanhopningen utanför kaserngrindarna. Ungefär var 5:e rekryt rycker in i egen bil och åtskilliga blir under utbildningstiden delägare i något "åk".

4 till 5 pojkar brukar dela på förvärvet av en äldre kärra — en som man kan få för fem till sex hundralappar — och den använder man sedan som permissionsåk, så länge den duger. (1/6)

ORDENSREGN

Gustafsdagens ordensregn föll minst lika ymnigt som de senaste åren. Ja, när det gällde militärernas speciella utmärkelse svärdsorden till och med åtskilligt rikligare. Anledningen härtill är den organisationsutökning, som genomfördes vid andra världskrigets utbrott och som nu börjat sätta spår i ordenssammanhang.

Till riddare av Svärdsorden, första klassen, utnämndes följande kaptener vid regementet: Lené, Fernquist, Rylander, Rune, Strindberg, Larsson, Eriksson, Barkander och Fröjd.

Till svärdsmän: Fanjunkarna Hillergren, Allevik och Nässert. (7/6)

SM I SVÅR FÄLTTÄVLAN

avslutades på söndagen (12/6) på Strömsholm med banhoppningen. Tvåa blev kapten O. Barkander, I 14 på Emir.

FÖDELSEDAGAR

50 år fyller idag (7/6) fanjunkaren Lennart Hanzon, Gävle. Han är född i Lycksele, blev volontär vid I 13 1928 och sergeant 1943. Tranpsort till I 14 1944 och fanjunkare 1953. Hemvärnsunderofficer vid fo-staben i Gävle sedan 1956.

— 80 år fyller idag (29/6) f. soldaten Viktor Landström, Mo, Ockelbo.

ÖSTERLÄNDSKT I SOLDATKYRKAN

Ett romantiskt bröllop ägde på pingstaftonen (4/6) rum i Soldatkyrkan mellan löjtnanten vid Hälsinge regemente Åke Stålhammar och fröken Sadako Hanyu, marinläkardotter från Tokio. (7/6)

TILL KAPTEN

har befordrats löjtnant P. G. Strömberg med förordnande som kadettofficer och lärare vid Krigsskolan. (13/6)

TILL LÖJTNANTER

i regementets reserv har från 1/7 förordnats fänrikarna J. W. Levy och E. H. A. Winestedt. (13/6)

AUKTION

För konkursbos räkning försäljes å offentlig auktion onsdagen den 15/6 1960 å fastigheten Vibyhyttan 9:1 i Torsåkers socken dels byggnad av timmer, den s. k. Kaptensgården, om två kök och 3 rum, vilken byggnad skall av köparen nedtagas och bortflyttas av köparen från fastigheten inom två år från auktionsdagen, dels...

Sandviken den 31 maj 1960.

Advokat Claes Wallin

ANBUD PÅ MATJORD

Chefen för Kungl Hälsinge regemente infordrar härmed anbud å matjord, som ligger hopkörd vid Lilla fältet vid I 14.

Ca 600 kbm. Visning äger rum fredagen den 20 maj kl 1200—1300, där erforderliga anbudshandlingar utlämnas av fanjunkare K. G. Nässert.

Anbud, förseglade och å omslaget märkta 'Anbud å matjord" skall vara kasernvårdsavdelningen I 14, Gävle, tillhanda senast 27/5 1960.

Regementschefen

JULI

HÄLSINGETÅGA MOT FINSK SISU

Den finska eskadern i Gävle hamn.

Gävle har åter fått ett unikt flottbesök. För en kort tid sedan gästades vår stad av tyska skolskeppet Gorch Fock och nu är det våra grannar i öster, som gästspelar ett par dagar. Tidigt på måndagsmorgonen (11/7) anlöpte fem finska örlogsfartyg hamnen och förtöjde i ån. Det var de två minfartygen Keihässalmi och Ruotsinsalmi samt minsveparna Raisio, Röyttä och Ruissala. Visiten är den första som en finsk flottilj avlägger i vårt land sedan 1939.

* *

I 14:s "Hälsingar" bemötte inte sina finska gäster med någon överdriven respekt vid tisdagens inofficiella "landskamp" på regementets idrottsplats. De drog sig inte för att besegra flottisterna i både fotbollmatchen, där de vann med 2—1, eller i dragkampen, där den hälsingska tågan tycktes vara skyhögt överlägsen den berömda finska sisun. Därmed intet ont sagt om välkomnandet för övrigt på I 14 eller om våra finska gästers kroppskrafter. (13/7)

TRADITION LEVER I TJÄNSTETECKEN

Från den 1 juli får uniform m/60 användas av personal på aktiv stat vid försvaret. En strävan har varit att bevara traditionen i tjänstetecknen. Traditionen anknyter starkast till knapparna, där modellår från 1750-talet förekommer. Bland de moderna nyheterna må nämnas att jägarna i Umeå och Kiruna får grön basker och pansartrupperna mörkblå. (20/7)

KRIMINALROMAN MED LYCKLIGT SLUT

En stor kvantitet livsfarlig vätska har stulits vid regementet. Kriminalpolisen i Gävle fruktar att vätskan, som innehåller 95 %-ig sprit stulits för att användas i berusningssyfte och polisen riktar en allvarlig varning: spriten är mycket farlig att förtära. Den kan medföra blindhet eller i värsta fall förgiftning till döds. (27/7)

Den uppseendeväckande nyheten att ett fat med över 200 liter livsfarlig sprit stulits från Hälsinge regemente och var på drift i Gävle har visat sig vara något förhastad. Fatet har återfunnits i ett av förråden vid Stenhammar. Där har det för övrigt legat hela tiden. (29/7)

OM FÖRVALTARE

Till förvaltare i trupptjänst vid regementet utnämndes från 1/7 fanjunkarna Hillergren, Allevik, Bodecker och Julander. (23/7)

*

Generalintendenten har bemyndigats att tills vidare som förvaltare i kassatjänst vid intendenturkåren förordna fanjunkare O. B. Sjöström, Hälsinge regemente.

18 juli F. majoren Eric A. W. Lindh, Gävle, 88 år. Han blev underlöjtnant vid regementet 1897, kapten 1910 och major i armén 1930. 1925 blev han bef för Gävle rullföringsområde.

OM BLINDGÅNGARE

Blindgångare från forna dagars stridsskjutningar på I 14:s övningsfält vid Backa i Valbo har påträffats den senaste tiden. Fynden har gjorts i samband med lertäkt på fältet. Man har på relativt kort tid funnit tre blindgångare, av vilka den ena möjligen var stridsladdad.

*

Häromdagen hittade 11-årige Per Molander, Sandviken, en stridsladdad granat på en myr i Åshammar. På måndagen (11/7) sprängdes den farliga pjäsen av militär från I 14. Det var fänrik Lennart Tengqvist och sergeant Björn Aldenby som skötte om sprängningen av granaten. Innan detta skedde kunde man konstatera att det var fråga om en 7,5 cm granat av modell 1900. Per utförde alltså en synnerligen farlig transport, då han bar hem granaten tillsammans med ett par kamrater. De trodde att det var en rostig termosflaska. (12/7)

Bland bestämmelserna på rego för utbyte av uniform modell 39 eller 52 mot den nya uniformen modell 60 märkes:

Den mellanskillnad, som i samband med utbytet t. v. skall erläggas framgår av nedanstående:

Anskaffning	I utbyte lämnas	Mellanskillnad
Uniform modell 60	Uniform m/39 i diagonal (el m/52)	58: 20
Kappa »	Kappa »	
kommiss	kommiss	67: —
	diagonal	39: —
diagonal	kommiss	90: —
	diagonal	62: —
Fältuniform m/58	Uniform modell 39	
kommiss	kommiss eller diagonal	52: 60
		(rego 664)

AUGUSTI

ÄRAS DEN, SOM ÄRAS BÖR

Årets bäste soldat vid livkompaniet, plutchskolan, Sigvard Ericsson, jägarplutonen, fick i går (28/8) mottaga sin utmärkelse av regementschefen, överste Henriksson. (25/8)

HÄLSINGAR TILL GAZA

Trettiosex man vid Hälsinge regemente har anmält sig villiga att följa med till Gaza i den nya bataljonen, som skall utrustas i höst. Tidpunkten är ännu ej fastställd. Av de 36 är de flesta värnpliktiga korpraler, två underbefäl på stat och tre reservofficerare. (4/8)

LIV I SIMNINGEN

Livkompaniet, som tidigare om åren haft det dåligt beställt med simmare dominerade i år fullständigt regementsmästerskapet, som avgjordes i Harnäsbadet. 50 m och 100 m frisim togs hem av Hökfeldt med tiderna 32,8 sek resp. 1.20,4. (15/8)

FLYGUPPVISNINGEN för rekryterna under torsdagen (26/8) kunde trots dåliga väderleksförhållanden genomföras i det närmaste programenligt. Efter en orientering om flygvapnets organisation och uppgift fick rekryterna förflytta sig till Lilla fältet, där A:32an punktligt landade efter sin resa från Karlsborg. Under eftermiddagen visade sammanlagt 8 plan ur Hälsinge Flygflottilj prov på en mycket god skjutskicklighet, som rekryterna hade i gott minne vid den efterföljande övningen = »Flygare, skydd!» (27/8)

NY BUKETT HÄLSINGEFÄNRIKAR

Vid en enkel ceremoni vid Minnesstenen i regementsparken hälsade överste Axel Henriksson på tisdagen (30/8) de tre nybefordrade fänrikarna Danielsson, Björkenstam och Blom. (31/8)

BÄST I BANVÄG

Regementmästerskapet i militär femkamp inleddes i går (23/8) på I 14.

Vid hinderbanans startplats invigde regementschefen fanjunkare Nässerts förnämliga skapelse: Troligen Sveriges förnämsta hinderbana sade överste Henriksson och överlämnade regementets minnesmedalj i silver till byggmästaren och jetonger till dennes duktiga medhjälpare.

I tävlingen, som avslutades på torsdagen (25/8), segrade överlägset löjtnant Fröderberg. (26/8)

SNUDD PÅ DRÖMSERIE

Med snudd på drömserien, 50-poängaren, i sista mästerskapsomgången klarade Arne Hjelm, I 14, i går (21/8) hem Gävle skyttekrets mästerskap i banskytte. Bland 60 skyttar som Norrsundets skf slussade igenom tävlingen belade han mästarplatsen med 198 poäng av 200 möjliga. I den sista serien blev det 48 poäng av 50 möjliga, varvid fem skott avgavs i knä och fem i stå. (22/8)

BÄTTRE I SIMNING

Simkunnigheten bland årets rekryter, som nu utbildas vid regementet, är inte vad den borde vara. Konsten att ta sig fram i vattnet har dock påtagligt förbättrats bland soldaterna under de sista tio åren. Ett fåtal är nu oförmögna att simma 25 meter och av hela årsklassen är det bara omkring 100 man som inte klarar 100 meter. (4/8)

SKOTTSÄKER HJELM

I 14:s Arne Hjelm triumferade vid DM i sportskytte i Sandviken. Skjutningen gällde halvmatch, dvs. 20 skott i varje ställning. Hjelm vann såväl knästående som stående serierna med 174 resp. 160 poäng, men besegrades i liggande av Hansson, som nådde 186 poäng. (25/8)

70 år fyller i dag (12/8) f. fanjunkaren Bror Fritiof Emanuel Johansson, Åby gård, Valbo. 1909 blev han volontär vid 1. livgrenadjerregementet, Malmslätt, 1913 transporterades han till Hälsinge regemente där han blev sergeant 1920 och fanjunkare 1930. Avgick 1936 med pension.

HÄR FINNS YRKESFOLK, ALLA KATEGORIER

— Kan jag få låna en svetsare tre timmar?
— Kan ni måla de här skyltarna tills i morgon förmiddag?
— Ta och måla upp de här figurerna i dubbel skala och skär ut schabloner.

Allt går för sig på en modern militär förläggning, sådan som på I 14. Det ordnar vi själva både smidigare och billigare, är mottot. Allt tal om militärt slöseri bottnar i okunnighet om den nya militära given i allmänhet och om Hälsinge regemente i synnerhet. Den bestämda uppfattningen får man vid en rundvandring bland utbildningsanordningarna.

Bland dem som arbetar på dessa träffar vi två unga ingenjörer, Gösta Freij, Gävle och Bengt Bång, Sandviken. De har bl. a. byggt en korthållsbana för pansarvapen. Enbart med den kan det sparas stora summor i utgifter för ammunition. För övrigt pågår många arbeten för att spara pengar och använda den ur militär synpunkt korta utbildningstiden så effektivt som möjligt. (14/8)

SEPTEMBER

HÄLSINGAR BLEV ARMÉMÄSTARE

Mästarlaget: från vänster Fröjd, Pettersson och Persson

Sista dagen i armémästerskapen i militär femkamp blev en stor framgång för I 14, som tog hem såväl individuella som lagmästerskapet. Armémästare blev Sven Gunnar Persson, Hofors, som tillsamman med Nils Erik Fröjd, Horndal, och Nils Olof Pettersson, Hästbo, även vann tävlingen för tremannalag. (2/9)

AVSKED

med förtidspension har från 1/10 beviljats kapten R. Lené, som skall tillträda befattningen som distriktssekreterare i Svenska Röda Korsets Gävleborgsdistrikt. (15/9)

ARMÉN

Vid försvarsstaben entledigas 1 januari kapten G. I. Nilsson, Hälsinge regemente, från förordnandet som kapten. Han efterträdes av kapten Rune Eriksson, I 14. (8/10)

KÖPES

KUNGLIGA HÄLSINGE REGEMENTE

inköper 300 m³ kastved

(torr), fritt, travad i 2 meters höjd, regementets vedgård. Leverans under nov. månad.

Skriftliga, förseglade anbud skall vara inkomna senast 10/10 1960 under adress »Chefen för Kungl. Hälsinge regemente, Intendenturavd., I 14, Gävle», och å omslaget vara märkta »Anbud å kastved».

Anbudsgivare skall vara bunden av inlämnat anbud t. o. m. 25/10 1960.

Upphandlingsprogram erhålles vid Intendenturavd., I 14, Gävle, tel. 154 80, växel.

REGEMENTSCHEFEN

FÅREN SKILJS FRÅN GETTERNA

Rekrytbataljonen har för årets utevecka indelats i en grupp Hälsingar och en Gästrikegrupp. Man har i görligaste mån förlagt de olika kompanierna till eller i närheten av de socknar, vars namn vederbörande utbildningskompani bär. Hälsingegruppens tre kompanier har sålunda förlagts till Kilafors, Arbrå och Alfta och de två i Gästrikegruppen till Torsåker och Hedesunda. (14/9)

KLAVERTRAMP I PIANO

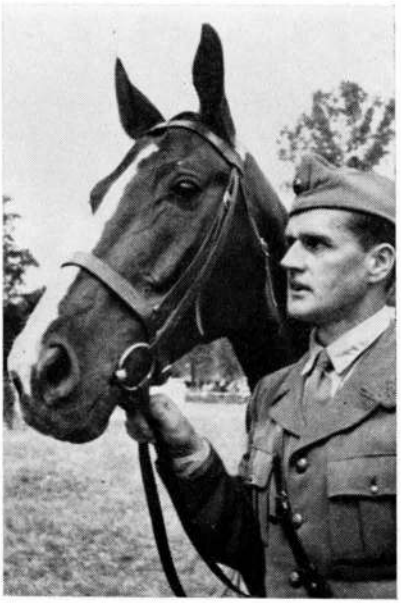
ROM 8/9.

Gävlekaptenen Olle Barkander har gjort en sensationell start i de olympiska ryttartävlingarna i Rom. Med sin häst Emir placerade han sig på 3. plats i fälttävlans dressyrmoment med 77,50 poäng och ligger alltså hittills på bronsplats. (8/9)

*

PRATINO DEL VIVARO 9/9.

Så var man framme vid den med stor spänning motsedda dagen för uthållighetsprovet för fälttävlan. Emir, som redan vid första hindret visade sig ovillig att hoppa, gick direkt ner i andra hindret, vattengraven, utan att ens försöka ta sig över. Ytterligare två vägringar råkade Barkander ut för, varvid han i båda fallen kastades av hästen och vid hinder 23, som var ett s. k. pianohopp och ett staket var det definitivt stopp.

Kapten Barkander med Patric.

60 år fyller i dag (1/9) regementstandläkare Kurt Dahlgren, Gävle.

60 år fyller i dag (24/9) intendenturarbetaren Algot Olsson, Gävle.

INGA NYA STJÄRNSKOTT

Årets mästerskyttar på gevär och pistol har korats vid I 14 och det blev idel kända namn i toppen. Nya stjärnor har tydligen svårt att göra sig gällande i mästerskapssammanhang. På gevär vann K. Apelgren efter hård strid med årets förbundsmästare A. Hjelm, som halkade för långt efter i början för att hinna ifatt. (28/9)

†

1 sept. Majoren Gunnar Nordström, Bromma, 73 år.

3 sept. Överstelöjtnanten Rune Grandien, Stockholm, 68 år.

15 sept. Fru Lilly Lagerström, Gävle 70 år.

20 sept. Disponenten L. E. Franksson, Ockelbo, 88 år.

OKTOBER

ALFTA HYLLAR ALFTA KOMPANI

Invigningen av minnesstenen över Alfta kompanis indelta soldater blev en stor folkfest. Över 1.500 personer deltog ute på kyrkvallen, då avtäckningen ägde rum i samband med högmässan. Tre av de fyra nu levande knektarna i Alfta (Frisk, Nordkvist och Nord) satt på hedersplats, då armémusikkåren inledde. Fanvakten stod på parad vid minnesstenen. (2/10)

Mycket tjänstvillig, intresserad av utbildningen, skötsam på fritiden, trevligt uppträdande. Det är idel goda betyg höstens repsoldat får av förbandschefen, kapten Rune Eriksson. (7/10)

SOLDATENS HOBBYN

Huvuddelen av årets rekryter vid I 14 fick för en tid sedan fylla i ett frågeformulär, där man bl. a. ville ha reda på deras fritidsintressen och vilka tidningar de läser. Undersökningen har gjorts för att få ett underlag för planering av fritidsverksamheten.

Ett axplock ur statistiken visar att det just nu vid regementet finns 85 schakspelare, 53 konstintresserade, 52 modellbyggare, 43 sångare, 34 bridgespelare, 21 filatelister och 27 amatörskådespelare. (1/10)

I 14 REGMUSEUM

önsk. förvärva ytterligare 7 skyltdockor (mansfigurer) — helst donation. Även skadade dockor emottagas. Svar till övl Dyberg eller fanj Fisk, tfn 154 80. (1/10)

ÖVERSTEN MEDALJERAR GAMLA KNEKTAR

Överste Henriksson med soldaterna Stålhandske (t. v.) och Landström.

Förre indelte soldaten Fredrik Stålhandske, Ockelbo, firade på söndagen (16/10) sin 90-årsdag vid bästa vigör. Bland de uppvaktande märktes chefen för Hälsinge regemente, överste Henriksson, som till den gamle knekten överlämnade blommor och regementets minnesmedalj. På vägen upp till jubilarens hem hade överste Henriksson även överlämnat en minnesmedalj till indelte soldaten Viktor Landström. (17/10)

— 70 år fyller den 22/10 eldaren Hjalmar Norrman, Gävle. Han avgick 1953 med pension som eldare vid regementet.

— 60 år fyller 2/10 nattvakten vid SJ, Karl Ludvig Lund, Gävle. Han tjänstgjorde vid regementets musikkår 1927—1935.

— 60 år fyller den 30/10 överstelöjtnant Knut E. K:son Björkenstam, Gävle. Han pensionerades 1/4 1956 som inskrivningschef vid regementet.

— 50 år fyller den 5/10 intendenten för Jernvallen, kapten Bertil Löthberg, Sandviken, resoff vid I 14.

EN SÄKER SKYTT

Gävle pistolskytteklubb firade i söndags (2/10) sin 20-åriga tillvaro med en jubileumsfältskjutning vid Rödjningen med ca 50 deltagare. O. Rydvall, I 14, segrade med 43 träff av 48 möjliga. (3/10)

TILL KAPTEN

vid I 14 har fr. o. m. 1/10 utnämnts löjtnanten Folke Alnevik. (1/10)

Officersaspiranterna Ohlsson, Österdahl och Jansson blir elever vid Krigsskolans officerskurs 1960—61. (9/10)

NOVEMBER

KONGO-KRIGARE ÅTER HEMMA

Direkt från Kongo kommer ovanstående trio, som efter sju månaders tjänstgöring nu sagt adjö till FN och återgår till civil mundering. Men baskermössorna behåller de som suvenirer tillsammans med ormskinn och negertrummor, som också fick följa med hem i bagaget.

Henrik Carlsson, Bomhus, Mats Olsson, Gävle och Stig Sandin, Åbyggeby (på bilden från vänster till höger) har kamperat ihop praktiskt taget hela tiden i FN-tjänstgöringen. I måndags morse (21/11) lämnade de Elisabethville med flyg och landade på Arlanda sent på kvällen. Med på resan var också några andra gästrikar, bl. a. Årsundagrabbarna Anders Olsson och Ragnar Westlin samt P. Dahlén, Sandviken. De kom alla med den andra kontingenten och i en senare transport kom en annan Gävlebo, Evert Jansson. (24/11)

PANSAR VID I 14

Ett stridsvagnskompani från P 1 med 10 stridsvagnar samövar f. n. med rekryterna vid I 14. Samövningar av detta slag brukar förekomma varje år och avsikten med dem är givetvis att låta infanteriet lära sig strida tillsamman med pansar. Stridsvagn 74, som är beteckningen på fordonen, väger 25 ton och är bl. a. beväpnad med en 7,5 cm kanon. Besättningen uppgår till 4 man.

Samövningen pågår under de närmaste två veckorna. ((9/11)

LIVSFARLIG SUVENIR

Ytterligare en livsfarlig granat har påträffats. Denna gång i Hagaström, där en familj på vinden förvarade en 7,5 cm granat med helt oskadat tändrör och följaktligen mycket farlig. Antagligen har den plockats hem från beredskapstiden som suvenir. Man kan inte nog påpeka, hur farliga sådana tingestar är, säger tygofficeren, kapten Rydvall, I 14. (1/11)

Från inskrivningarna 1960.

NÅDEVEDERMÄLEN

Ordensregnet: general Curt Göransson, förutvarande regch vid I 14, kommendör av Svärdsorden, första klassen;

Svärdsmän: fanjunkarna O. R. Sjöström, G. G. I. Bodecker, K. A. Larsson, N. A. E. Hjelm;

Svärdsmedaljen: rustmästare H. Höglund.

FÄLTTJÄNSTÖVNING

En större fälttjänstövning för I 14 hålls den 8—12 mars 1961 i Gästrikland och Hälsingland. 3.000—4.000 man samt 1.000-talet fordon skall deltaga. Manöverledare blir överste Henriksson.

Förutom personal från regementet deltar också ingenjörstrupper, underhållsförband och luftvärn. Avsikten med manövern är främst att under vinterförhållanden praktisera den taktik som tillämpades under "Västgötakriget" i oktober, dvs. det nya s. k. ytkriget. (7/11)

UTNÄMNINGAR

Från 1/4 1961 har utnämnts till överstelöjtnanter:

vid Hälsinge reg med förordnande som inskrivningschef major Chr. F. S. de Berg, Bodens Ingkår, samt

vid Västerbottens reg med förordnande som inskrivningschef major I. H Lövsund, Hälsinge reg. (18/11)

till kapten i regementet 1/12 löjtnant S. Å. Åselius.

till löjtnanter i regementets reserv 1/12 fänrikarna i reserven: S. L. M. Larsson, L. G. Axelsson, A. T. Lööv och J. S. Lagerstedt. (25/11)

9 nov. F. soldaten Jonas Björk, 80 år. Han tillhörde Alfta kompani och tjänstgjorde vid reg. 1901—1948, då han avgick med pension.

DECEMBER

REGEMENTSORDER NR 1509/60

Julgranar till mässar, matsal, soldathem, sjukhus och komp beställas hos kasernvårdsavd senast 6/12. För huggning av granar utgår handräckning ur Kkomp till kasernuoff förfogande före 10/12.

I samtliga komplokaler (utom A 1) skall fr. o. m. 22/12 endast förekomma försvarseldning (+5°), vilket regleras genom maskinmästarens försorg. Fr. o. m. 6/1 kl 1800 skall samtliga lokaler vara uppeldade till föreskriven temperatur.

I komplokaler befintliga blommor sammanföras till en lokal inom komp. Vattning sker genom resp komp försorg.

Julfest med julklappsutdelning för hemmavarande styrka under dagoff ledning i lilla matsalen julafton kl 1800. Milpastor medverkar. För förberedelser och arrangemang svarar regementsintendenten med kaserndaguoff till förfogande. Kompch insänder till intavd senast 19/12 namnuppgift på personal, som icke åtnjuter ledighet julafton. Motsvarande uppgift för personal inlagd på sjukhuset insändes av expföreståndaren för sjukhuset senast 19/12 kl 1300. För ovan nämnd personal anskaffar intavd julklappar vilka senast 23/12 av marketenteriförest överlämnas till kaserndaguoff resp expföreståndaren för sjukhuset.

MUSIKANDAKT

Hälsinge reg årliga musikandakt i Hel Tref.-kyrkan ägde rum på tisdagen (20/12). I programmet medverkade bl. a. operasångare Åke Collet, som framförde "Land Du välsignade", Bethovens "Lovsång" och Adams "Julsång". (21/12)

HÖGTIDSDAGAR

70 år fyller på onsdag (14/12) major Eric Wennsten, Gävle. Han var officer vid Hälsinge reg 1912—1935, då han övergick på reservstat.

50 år fyller i dag (24/12) kapten Edvard Fröjd.

SOLDATKYRKAN

Julafton kl. 17.00 Julbön. Kyrkoadj. Torsten Norrfjärd.
kl. 24.00 Midnattsmässa. Kyrkoadj. Ulf Sjögren. Sång.

JULAFTONSLUNCHEN PÅ KUNGSBÄCK

De värnpliktiga, som ligger inne i tjänst vid I 14 över jul- och nyårshelgerna kommer också — förutom julklappar m. m. — att få glädja sig åt rikliga och festliga julbord. Matsedeln för uppehållet har fastställts. Vad sägs om julaftonens lunch, för att ta ett exempel: smörgåsbord med inlagd sill, julsill, sillsallad, julost, julmust, kalv-, press- och rullsylta med rödbetor, leverpastej. Dopp i gryta med julkorv, potatis. Julskinka med tillbehör. Kaffe med julkakor.

MAT MÅSTE SOLDATEN HA

Regementsintendenten lämnar dessa och en del andra uppgifter inför årsskiftet. Normalportionspriset, dvs. det pris, som maten i medeltal får kosta pr man och dag, är f. n. 3.25 kr. Förra budgetåret gick maten vid regementet sammanlagt till omkring 1 miljon kronor och medelkostnaden innevarande år är ca 900.00 kr pr månad. Men så går det också åt imponerande mängder mat. Några siffror från förra året: 12 ton smör och margarin, 250.000 lit. mjölk, 55.000 kg mjukt bröd, 11.500 kg hårt bröd, 110 ton potatis, 22 ton kött, 11 ton fläsk, 28 ton grönsaker och drygt 5 ton frukt. (17/12)

REPÖVNINGAR

Repetitionsövningar vid armén 1961 kommer att omfatta i runt tal 74.000 man. Till vinteromgången inkallas drygt 11.000 man, varav huvuddelen 13/2—16/3, till våromgången ca 16.000 man, varav huvuddelen 6/4—7/5 och till höstomgången drygt 16.000 man, varav huvuddelen 13/9—14/10.

Fälttjänstövningar av samma storleksordning som 1960 kommer det inte att bli 1961. (6/12)

ÅRETS SISTA VAKT

För årets sista vakt på Kungsbäck svarade bl. a. de mannar, som syns på bilden här intill. Det är dagofficeren fänrik Björkenstam (längst till höger), som på en nyårsaftonsrond kontrollerar att vaktposten vpl. 401021-771 Ersson från 4. komp. kan sin instruktion. I mitten syns vaktchefen överfurir Olsson.

LUCIABESÖK

Regementet hade på tisdagen (13/12) sedvanligt besök av Gävle Lucia, Mona Andersson, som mötte soldaterna vid morgonkaffet i matsalen. (14/12)

VI OCH VÅRT KOMPANI UNDER REKRYTÅRET

REGEMENTSSTABEN

Regementschef: överste Henriksson

Regstab med exp	stabsch	mj Karlström
	expföreståndare	fv E W Andersson
	expuoff	fj Fisk
	kontorsbitr	fru Thimon-Westerlund
skrivcentral	kanslibitr	fru I Jansson
	kontorsbitr	fru G. Jansson, fru Nordfors, frk Myhrberg
budcentral	ch	rustm Olsberger
rättsvårdsdetalj	auditör	borgm Ståhl, rådman Ormegard
	straffreg.förare	fv E W Andersson
	väbel	fv Nygren
	bitr väbel	rustm Eklöf
själavårdsdetalj	militärpastor	kyrkoadj Sjögren
personalvårdsdetalj	personalv.off	kn Strindberg
	» konsulent	kn Hillström
	bibliotekarie	rustm Olsberger
rekryteringsdetalj		kn Bendrik, Stålmarck och Strindberg, fj K A Larsson
Utbildningsavdelning	ch	mj Lövsund
	adjutant	kn Strindberg
	urvals- o. idrottsoff	kn Bratt
	motoroff	kn Måhlén
	signaloff	lt Kjessel
	filmoff	kn Fernquist
	brand- o. luftskyddsch	kn Fröjd
skolhuset	ch	rustm Ygerth
	övriga	rustm J L Persson o. Wendin
central instrgrp	ch	kn Rune
	till förfogande	kn Eriksson, fj Nässert, fj Wickander, rustm Essingmo, öfu Händel
repövndetalj	ch	övl Stiernspetz
	till förfogande	kn G Nilsson, kn Bendrik, lt Gjerulf, lt B Sundstedt, lt Björk, lt Uhlin
Mobiliseringsavd	ch	vakant
	bitr moboff	kn Sundberg
	till förfogande	mdir Mårelius
	expföreståndare	fj R Hälsingdal
	kanslibitr	fru G. Carlsson

personaldetalj	ch	kn Fernquist
	till förfogande	kn Bratt
	registrator	fv O Hälsingdal
	expuoff	fj Brundin
	kanslibitr	fru Reidle
	kontorsbitr	frk Lindqvist, fru Bergström, fru M Larsson, frk Fastesson, frk Wallgren, fru Johannesson
Tygavdelning	tygoff	kn Rydvall
	till förfogande	fj Stoltz
	expuoff	fj F G Nilsson
	kanslibitr	frk Thunstedt
	kontorsbitr	fru G E Nilsson
tygförråd	ch	fv A F Karlsson
	förrådsförmän	1. ffm Åkerlund, J A Eklöv, Björnkvist
	förrådsmän	1. fm Hillblom, Thunander, Hemlin, Söderberg
tygverkstäder	tygverkmästare	tvm A T Carlsson
	tyghantverkare	1. thv Höök, thv Stenberg
	vapenmekaniker	1. ate Muhrén, ate Svensson, ate Jönsson
	signalmekaniker	Ström
	bilmekaniker	thv Näslund, ate Jengvert, ate Nordmark, ate Bergqvist
skjutbanor	skjutbaneöfu	rustm S A Jonsson
övnmtrlförråd	ch	rustm K H S Andersson
	förrådsman	Dunder
Intendenturavdeln	regint	kn Palm
	expuoff	fj Samuelsson
	kanslibitr	fru Hedin, frk Lindberg
	kontorsbitr	frk J Andersson o. Vesterlund
matinrättningen	köksföreståndare	frk B Eriksson
	bitr »	frk Arrhenius
	ekonomibitr	fru Eklund, Hamquist, Magnusson, Engstedt, Holm, G Rung, Wallström, Lydell, A Melin, Stödberg, Kärrstedt, Selén, Forsman, Svanberg, A Johansson och S Melin, frk Westman, Gussander, Backman och A Andersson
intförråd	förrådsförvaltare	fv Åström
	förrådsförmän	1. ffm J Carlsson, ffm E Andersson
	förrådsmän	1. fm E Skoglund, fm A Karlsson, H Persson, E Andersson, P Rehnström, E Wickholm, O Norman
intverkstäder	verkstadsuoff	mfj Åkerlund
	tvättföreståndare	fru Håkansson
	arbetsförman	E Skoglund
Sjukvårdsavdelning	regementsläkare	dr Holmquist
	bataljonsläkare	vakant
	expföreståndare	öfu Reidle
	tandläkare	tandläk Dahlgren
	översköterskor	fru I Gustafsson, frk K Nordström
	sjukvårdsbitr	fru K Forslund, M Lund och M Pettersson, frk S Andersson
	tandsköterska	B Almén

Veterinäravdelning	ch	kn Barkander
	veterinär	länsvet Ström
stalltjänst	stalloff	kn Barkander
	stallch	öfu T H Bengtsson
	hovslagaröfu	öfu Ersholt
hundtjänst	tjänstehundoff	vakant
	hundgårdsöfu	rustm Lindström
Kasernvårdsavdelning	kasernoff	kn Palm
	kasernuoff	fv Nygren
	kasernöfu	rustm Eklöf
värmeanläggningar	ch	maskinchef Bergfors
	reparatörer	Rydberg, Nordström
	värmeskötare	P T Mattsson, C G Johansson, Westergren
	eldare	Åström, Hedlund, Hillman
Kassaavdelning	kassach	fv Vesterlund
	tjf »	fj Sjöström
	kansliskrivare	fru Hedenström
	kontorist	fru S Jonsson
	kontorsbitr	fru Herre
Dag- och vakttjänst	dagmajor	kn Fröjd
	ordinarie vaktch	rustm Calissendorff, öfu K A Olsson, Sandin, E A D Andersson
Inskrivningsexp	inskrivningsch	övl Dyberg
	expuoff	fj L P Gustavsson
	kanslibitr	frk Öberg
	kontorsbitr	fru Wickander och Jedenby

BATALJONSSTAB

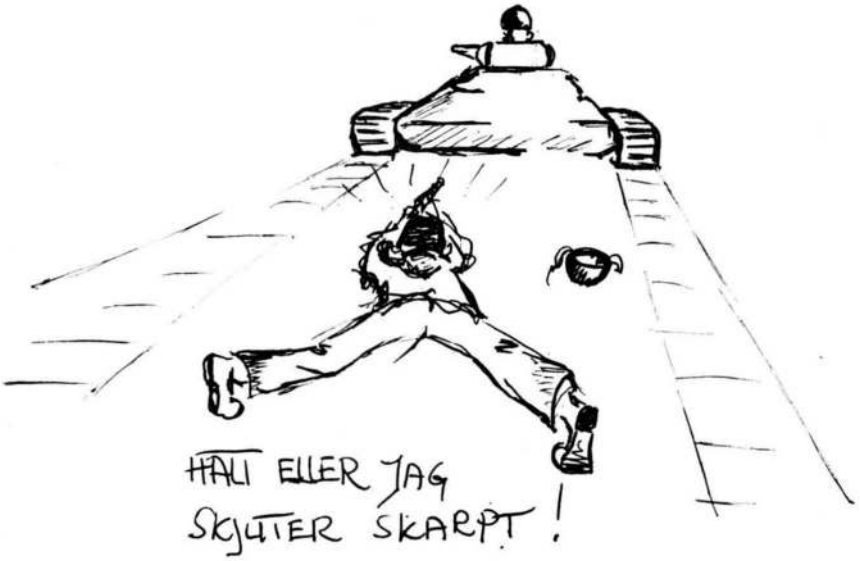
Chef: mj Sjödin Stabsuoff.: fj. Dahlberg

LIVKOMPANIET

Efter sommarens tämligen lugna dagar kom i mitten på september uteveckan för livkompaniet — och för övrigt för hela andra bataljonen. För vår del var övningen förlagd till Hälsingland — närmare bestämt i trakten av Kilafors.

Det skulle bli första kontakten med lägerlivet och det var nog mer än en som med blandade känslor grenslade kronans grå tvåhjuling en disig tisdagsmorgon. Nio mil i sadeln väntade och de flesta av oss kände till kvalitén på grannens grusvägar med ilskna motlut.

Det var säkert också en hel del som var litet nyfikna på hur en tältförläggning och livet i den skulle te sig för en tämligen »färsk» soldat.

Tionde kompaniets traktorförare såg till att första etappen till Ockelbo via Sandviken blev lättsam. I Ockelbo övergick vi från tolkning till cykelmarsch.

Granatkastarplutonen fick uppleva ett skakande intermezzo under en rast. Överfurir Eriksson hade kommenderat »marschfärdiga», när en Mercedes kom sladdande i lösgruset, gick runt i en ordentlig kullerbytta och rammade överfuriren tvärs över benen. Han hade turen att hamna med benen i en svacka och klarade sig utan skador — däremot fick han offra en flik av regnkappan. Vad som hade inträffat, om hela plutonen stått marschfärdiga på vägkanten törs man inte tänka på...

Vi kom fram vid halv fem-tiden och reste tälten. Natten blev för många orolig. Ovanan vid underlaget gjorde att sömnen inte blev vad den borde vara. Till råga på allt slocknade elden på grund av eldpostens bristande vana. Det var givetvis i ett GRK-tält som två runda, sura trän snabbt släckte den flammande brasan. Trots lovvärda försök av följande eldpost kunde härden aldrig väckas till liv igen.

På onsdagskvällen sysslade vi plutonsvis med att ordna tillfällig förläggning. Övningen gick i gemytets tecken och den arkitektoniska uppfinningsrikedomen flödade. Vi fick god tid på oss att på zigenarvis laga till och avnjuta VA-livsmedel.

Av torsdagens muntrationer minns man eftermiddagens orientering, som samtidigt var prov för fältidrottsmärket. Banan var lätt och gick i en utmärkt löpterräng. En extra sporre var att resten av dagen efter avslutad tävling fick disponeras fritt. Skytteplutonen vann individuellt medan GRK tog lagpriset.

På kvällen invaderade vi Kilafors med Järnvägshotellet som främsta attraktion. Sedan några tappra brutit isen, besatte större delen av kompaniet restaurangen. Stämningen var hög och trots att ölbanken sprängdes vid niotiden blev vi kvar till stängningsdags. »Skytte» var i form ordentligt och fortsatte med allsång i tälten framåt småtimmarna.

På fredagen hade vi besök av regementschefen. Överste Henriksson såg skytteplutonen under ett eldöverfall och tycktes nöjd liksom med GRK:s och BSI:s fälttävlan.

Resten av eftermiddagen gick åt till förberedelser för hemmarschen. Vi var klara vid sjutiden men skulle inte ge oss iväg förrän åtta. Under mellantiden stärkte vi oss med allsång. Vi cyklade hela vägen, så utgångsfarten var tämligen låg. Detta kombinerat med nattens ödslighet gjorde att slöheten smög sig in i ledet. Vid första rasten somnade mycket riktigt Sundberg och fördröjde kompaniet ett par minuter. Vägledda av snarkningarna lokaliserade vi honom och kom iväg igen. Under den fortsatta marschen inträffade det då och då att någon somnade och stack iväg ut mot vägbanans mitt eller ner i diket.

Vid Axmartavlan kom vi ut på riks-13. Där fick vi kaffe och de framfusiga till och med bullar. Kommentar från en »bullös» yngling: »Kaptens beklagande var värt mer än tre-fyra bullar.» Säga vad man vill om kaffets kvalité — pigg blev man i varje fall. Heder åt kockarna från tionde förresten, som under hela veckan skötte sin kokvagn på ett strålande sätt! Vi kom hem redan vid fyratiden och fick alltså sova hela två timmar, innan lördagspasset började.

Därmed var alltså livkompaniets första prövning över och de flesta av oss hade klarat strapatserna bra.

Sten Sigura.

Chef kn Stålmarck — Adjutant fj Larsson

Instruktörsskola I

Chef lt Wiberg — Stf chef fu Mattsson

Korp 391220-775 Jäderström, Mackmyra
» 401226-751 Janhans, Alfta
» 401226-753 Munter, Ockelbo
» 400913-751 Lönn, Gävle
» 400529-763 Vahlman, Mackmyra
» 400207-773 Lewin, Hamrånge
» 410817-935 Eriksson, Stensele
» 420507-753 Aström, Bjuråker

Befälsskola I

Chef förv Julander Stf chef serg Bender

401005-931 Honkamäki, Tobo
401104-759 Lindeberg, Gävle
410322-713 Furberg, Junsele
410324-773 Åsåker, Edsbyn
410516-751 Winqvist, Gävle
410910-935 Gustafsson, Gävle
411030-783 Jonsson, Storvik
411210-755 Edvardsson, Bollnäs
411211-771 Larsson, Forsbacka
420331-831 Martinsson, Gäddede
420915-755 Nilsson, Bollnäs
421129-773 Johansson, Ovanåker
421202-773 Jansson, Sandviken
430131-821 Ingerhed, Gäddede
430202-753 Laurén, Bollnäs
430322-777 Tomtlund, Ljusdal
430919-753 Olsson, Söräng

Befälsskola K Grk

Chef lt Fresk Stf chef rustm Wikström

360305-811 Nylander, Härnösand
370807-215 Lublin, Gävle
380903-337 Rosenberg, Bromma
390327-757 Hörberg, Ljusdal
390531-771 Holmqvist, Strömsbro
391225-757 Schmerer, Stockholm
400207-751 Granting, Ockelbo
400308-141 Dahlgren, Uppsala
400315-845 Rheborg, Ytterhogdal
400316-771 Bellander, Gävle
400411-781 Ivansson, Viggbyholm
400618-773 Tingelöf, Hudiksvall
400626-67 Fogelin, Stockholm
401001-805 Vedin, Docksta
401009-821 Schönning, Sveg
401018-821 Göransson, Märsta
401105-713 Malmström, Krylbo
401130-39 Skoglund, Hudiksvall
401211-37 Kjellberg, Härnösand
410118-753 Ringkvist, Lund
410315-773 Melander, Gävle
410409-35 Sjöberg, Stockholm
410424-819 Lindgren, Härnösand
410520-101 Asplund, Stockholm
410525-789 Öhngren, Sundsvall
410526-751 Sundberg, Gävle
410626-771 Westlund, Alfta
410729-803 Vigg, Ljustorp
410807-807 Fahlgren, Gävle 2.
410820-785 Wiklund, Sundsvall
410925-771 Brodin, Strömsbro
410928-693 Eriksson, Kerstinbo
411105-755 Trogen, Skutskär

Befälsskola K Skytte

Chef lt Åkerman Stf chef fk Blom Övrigt befäl serg Sörqvist

380502-765 Brodin, Gävle
380624-717 Stenefjäll, Solna
390129-591 Johansson, Stockholm
390227-81 Lyckman, Stockholm
390318-757 Hansson, Ockelbo
390703-415 Meltzer, Stockholm
390730-775 Andersson, Sandviken
390731-841 Andersson, Gävle
390816-753 Törnblom, Söderhamn
400216-751 Höjer, Gävle
400216-753 Höjer, Gävle
400221-943 Andenius, Gävle
400323-755 Hagelin, Söderhamn
400516-771 Ivarsson, Åshammar
400527-55 Frintzer, Stockholm
400614-757 Andersson, Mackmyra
400926-717 Berg, Stockholm
401007-755 Sandegårdh, Sandviken
401108-753 Eling, Gävle 2.
401203-771 Lundén, Hamrånge
410111-773 Forsmark, Bergby
410128-761 Wallin, Söderhamn
410201-771 Berg, Stockholm
410210-123 Norman, Gävle
410211-751 Westin, Gävle
410412-771 Lundgren, Gävle
410421-939 Pietiläinen, Forsbacka
410611-759 Eriksson, N. Valbo
410627-767 von Malmborg, Söderhamn
410630-773 Nilsson, Söderhamn
410719-753 Olsson, Gävle
410720-751 Broman, Gävle
411101-773 Lewin, Bergby
411228-751 Allevik, Gävle
420729-49 Heckscher, Stockholm

-Sommarvecka? Nä, det blir säkert regnvecka, profeterade vi femtekompanister dystert inför 1960 års utevecka i Kilafors. Efter en sommar i den stora vätans tecken fanns det ju egentligen ingenting som talade för att regnet skulle upphöra just under de fem dagar vi invaderade Bofara by. Men det gjorde det! Och det som vi i andanom sett av våta tält, sura kläder och kaminer som rök in, förvandlades till en torr och trivsam lägervecka.

Vi startade på måndagsmorgonen den 12 september. Ena hälften av kompaniet tolkade de första fem milen — det blev en för den ovane ganska besvärlig färd med många vinglingar, men tack och lov utan svårare olyckstillbud — medan den andra hälften cyklade. Själv tillhörde nedtecknaren av dessa rader den hälft av kompaniet som fick cykla sista biten, och när Hälsinglands många backar sög som värst i benen, tänkte man med saknad på tolklinan.

Nåja, svettiga och möra i extremiteterna nådde vi målet — Bofara by — livligt påhejade av den yngsta delen av ortsbefolkningen. Femte kompaniet är känt och — vågar man hoppas — välkänt uppe i Bofara från tidigare besök, och på den plats, där vi slog lägret, hade åtskilliga I 14-tält stått tidigare år. Tält ja! Många hade kanske fruktat, att det skulle bli dåligt med sömnen med granris under sig och tältduk över sig. Det blev det inte! Frånsett de timmar, då plikten kallade i form av eldpostbevakning (vem minns inte den fasta, bestämda hand som vid tretiden på natten skakade en i axeln och rösten, som grymtade, att det var dags att ta plats på tältlådan?), sussade man gott.

Trakten kring Bofara är vidunderligt vacker. I närheten av vårt läger låg Bofarasjön, septemberkylig men med fullt acceptabel badtemperatur, och runtomkring var det mörka skogar, berg och kullar. Det branta Horgaberget, där Djävulen själv enligt legenden spelat upp till en dödens dans, besteg vi f. ö. på tisdagen, och uppe på toppen spelade 431 Lysén den vemodigt klingande Horgalåten på en lånad fiol.

Dagarna rann iväg ovanligt fort (det är ju så att det allestädes närvarande befälet ser till att man inte saknar syssel-

sättning!) och vi hann bl. a. med orienteringar och överskeppningsövningar. På en av det förstnämnda slaget tillbringade undertecknad tillsammans med tre andra hela sex timmar ute på banan! Det går så, när man bommar en jordhöjd och sedan irrar omkring med felaktiga utgångspunkter...

På torsdagskvällen — dagen före hemfärden alltså — spelade kompaniets fotbollslag mot Kilafors-elvan med oavgjort resultat, 1—1. Tillskyndande ortsbor kämpade förgäves mot vår kompakta hejaklack, och skall "sanningen" fram, borde nog segern ha stannat hos oss. Senare samma kväll var det dans i Idrottspaviljongen. Delar av arrémusikkåren hade bytt ut marschrepertoaren mot svängig dansmusik, och ett 30-tal modiga lokalskönheter lät sig ofta och villigt föras i dansen av alla danslystna, marschskoförsedda I 14-rekryter.

Fredagen gick i uppbrottets tecken, och klockan tre på eftermiddagen startade den första patrullen i cykelorienteringen, en 12-milamarsch på tvåhjuling, som på länets minst-minsta — eller i varje fall minsta — vägar förde åter till Kungsbäck. Tävlingen, som gick hela natten, blev en källa till trevnad för deltagarna, då cykellyktors och ficklampors fladdrande sken oftast inte förmådde bringa ljus vare sig längs vägar eller i virriga tankebanor. Så det blev ofta felkörning. Patrullchefers förhastade rop "Här är det!" bringade många tappra på fall, och ledde inte sällan in på vägar, som slutade mitt ute i skogen vid ett ödetorp. Nåja, i mål kom alla, även om färden till Gävle blev ovanligt lång och krokig för somliga. Och vid I 14 hägrade hinderbanan! Med viljans hjälp (vad annars(!) efter 16 timmar på en sadel som skavde?) skulle vi i tidig gryningstimma över alla 20 hindren med packning och allt. Lyckligtvis slapp vi ta hindren med cyklarna!

Behöver det nämnas, att det några timmar senare efter avslutad vapen- och persedelvård, kändes helt enkelt underbart att lägga sig i den egna sängen? Starka misstankar finns f. ö., att även de, som for hem på permission, tyckte detsamma.

Till sist en tacksamhetens tanke till dem, som stod för kosthållet under uteveckan. Kockarna från 10. kompaniet konkurrerade framgångsrikt med sina kvinnliga kolleger i regements köket tyckte alla och även befälselev

421 Svensén

Chef kn Karlström Adjutant rustm Jonsson, E.

Övrigt befäl rustm Söderlund, fu Andersson, I., fu Persson, S. L., fu Fors, fu Eriksson B. O.

Stab och tross

410606-759 Skoglund, N. Valbo
410921-773 Höglund, Sandviken
411025-753 Jonsson, Söderhamn

Stabspluton

Chef lt Nilsson, F. Stf chef serg Linder

390424-757 Johansson, Avesta
400407-751 Ek, Gävle
410106-753 Mohlin, Sandviken
410123-773 Bergström, Sandviken
410217-753 Albrektsson, Njutånger
410426-937 Stolpe, Sandarne
410429-753 Eriksson, Gävle
410430-771 Hallström, Granbo
410506-739 Lindmark, Krylbo
410515-753 Engstrand, Alfta
410602-751 Hedström, Bollnäs
410623-755 Jonsson, Sandviken
410628-731 Hansson, Gästr.-Hammarby
410727-935 Persson, Hofors
410817-771 Skoglund, Bollnäs
410911-753 Lundström, Jäderfors
410921-753 Myrgren, Njutånger
410921-771 Frid, Edsbyn
411106-779 Söderberg, Sandviken
411208-755 Eriksson, Jäderfors
411229-753 Westring, Sandviken

Spaningspluton

Chef fk Danielsson

341031-931 Furchert, Torsåker
390614-759 Palm, Sandviken
391022-761 Hallqvist, G.-Hammarby
400308-733 Skog, Edsbyn
400701-753 Nilsson, Hå
400824-775 Eriksson, Högbo
401226-755 Lundqvist, Lingbo
410101-751 Löf, Gävle
410116-779 Håkansson, Stugsund
410122-751 Hallgren, Bollnäs
410131-773 Eriksson, Ovanåker
410207-751 Alkeborn, Enånger
410212-771 Engberg, Åshammar
410221-751 Persson, Gävle
410313-773 Persson, Simeå
410319-751 Krantz, Lingbo
410323-771 Palmberg, Bollnäs
410422-735 Melin, Krylbo
410517-733 Svensson, Avesta
410517-751 Rådman, Hofors
410525-757 Forsling, Forsbacka
410531-711 Andersson, Näs Bruk
410604-757 Hillström, Sandviken
410616-775 Engberg, Gävle
410619-757 Larsson, Österfärnebo
410819-757 Söderman, Ljusne
410825-757 Wenngren, Gävle
410901-773 Evertsson, Rengsjö
410930-771 Granath, Vallsta
411001-755 Harnevall, Gävle
411005-751 Hemsén, Sandviken
411026-761 Lundgren, Söderhamn
411114-711 Ekh, Näs Bruk

Stabsfurirskolan

Chef lt Fröderberg Stf chef fj Eliasson

360505-711 Lysén, Söderfors
380813-753 Grönlund, Gävle
390417-629 Svensén, Gamleby
390516-499 Saxby, Söderhamn
390520-471 Magnusson, Stockholm
390806-801 Gymer, Ånge
390923-505 Anelin, Bromma
410107-755 Aspenberg, Gävle
410110-215 Nilsson, Vreta Kloster
400317-237 Thander, Linköping
400625-299 Sjöstedt, Överum
400630-733 Göhlman, Hedemora
400704-235 Olsson, Norrköping
400807-771 Rehlin, Gävle
400831-51 Andersson, Stockholm
400909-193 Göransson, Linköping
400913-85 Dasek, Johanneshov
400914-787 Bergman, Skönsmon
410106-751 Lindkvist, Bergsjö
410222-773 Forsberg, Sandviken
410423-5 Axelsson, Stockholm
410520-235 Svahn, Linköping

410708-667 Eriksson, Örebro
410716-771 Jonsson, Bollnäs
410726-753 Eskilsson, Söderhamn
410913-751 Hållander, Hilleby
410930-145 Eriksson, Gävle
410918-191 Elvhage, Norrköping
411029-711 Lindqvist, Krylbo
411224-759 Stråhle, Sandviken

Signalpluton

Chef lt Kjessel Stf chef serg Hedin

400819-771 Sjöberg, Bollnäs
410209-751 Sandin, Hå
410217-777 Thorell, Sandviken
410411-753 Hedman, Gävle
410414-751 Andersson, Söderhamn
410415-759 Eriksson, Gävle
410510-775 Nilsson, Edsbyn
410611-753 Björk, Sandviken
410612-757 Andersson, Ljusne
410812-753 Holmqvist, Gävle
410813-773 Skogh, Arsunda
410815-753 Jonsson, Söderhamn
410909-753 Lindberg, Gävle
411031-755 Wallström, Arbrå
411101-1 Silfverstrand, Stockholm
411120-711 Sköld, Krylbo
411214-711 Nilsson, Horndal
411225-773 Olsson, Kungsgården

6. KOMPANIET

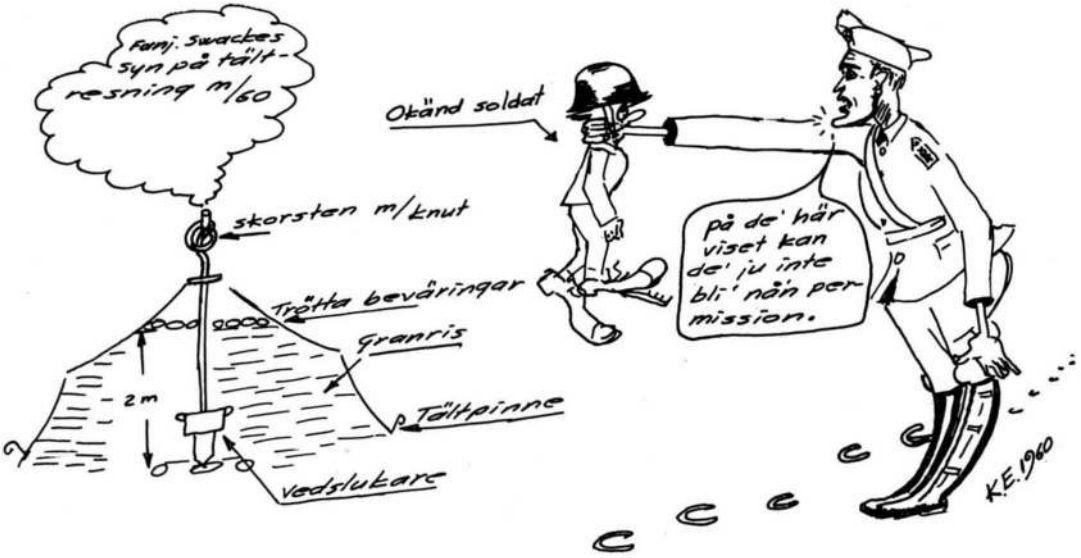
Uppå Kungsbäck finns ett sjätte kompani.
Det är gräddan av vårt lands infanteri.
För att kunna vistas uti skog och mark
måste viljan och fysiken vara stark.

Denna lilla vers, hämtad ur kompaniets eget stora lager av ännu opublicerade nidvisor, får utgöra inledningen till vårt försök att nedkomma med ett minne från 6. kompaniet nådens år 1960.

Låt oss omedelbart kasta oss in i några av händelserna i vår grå (gröna) vardag. Alltså: Efter en hård och mödosam sommar med ålningar, hasningar och andra för djuren naturliga förflyttningssätt ansågs det oss befogat med en veckas semestervistelse i Arbrå

En vacker morgon, när fåglarna kvittrade och solen kastade sina varma strålar över matsalstaket sadlade vi våra kroncyklar (bestående av 1 st gjutjärnsram + 2 st bildäck) och anträdde en färd, som slutade "långt in i Hälsingland". Därom ytterligare några verser:

Efter första mil'n satt packningen på sned,
i halsen brände det och ryggslutet det sved.
När det blev rast man ibland skogens tallar ser
att många genomvåta byxor dragas ner.

Snart befälen är på strålande humör,
och som själva »Svängis Johansson» dom kör.
Vad är orsaken till detta hemska drag?
Är det skönt att slippa käringen ett tag?

Efter elva timmar kom vi opp till slut,
då befälet ej fått fart på oss med krut.
Det blev mat och dryck serverat av vår kock.
Sedan somna' alla i sin vapenrock.

Så var vi nu alltså framme vid resans mål. Där gjordes stora apparater för vår skull. Man anordnade bl. a. studiebesök på Arbrå Fornhem, där vi med största intresse beåg de mång-hundraåriga dräng- och pigkamrarna, som hade en viss likhet med våra logement på B-kasern ifråga om ventilationen. Genom en sinnrik konstruktion av fönsterblecken kunde även den tidens människor reglera vindstyrkan i rummet från svag bris till måttlig kuling.

Men även en semestervecka har sitt slut. I det avslutande skedet av vår semestervistelse uppenbarade sig den från olympiska arenan nyss hemkomne kaptenen Barkander. Sedan det nödvändiga arbetet att tömma latriner, riva tält och städa området avslutats var det dags att anträda hemfärden.

Ja, detta var en liten glimt från kompaniets liv och leverne under uteveckan, men mycket annat både trevligt och mindre trevligt har hänt fast det inte får plats i denna artikel.

Falk och Eriksson.

Chef kn Barkander Stf chef kn Jacobsson Adjutant öfu Sandin

Stab och tross

391105-753 Eriksson, Storvik
410125-755 Dahllöf, Gävle
410125-775 Hedin, Arsunda
410305-751 Ljung, Viksjöfors
410314-773 Nilsson, Edsbyn
410317-751 Henriksson, Edsbyn
410618-753 Hellström, Sandarne
410724-597 Larsson, Söderhamn
410806-771 Jenssen, Arbrå
410816-321 Ahlsten, Hofors
410820-759 Nilsson, Gävle
410829-757 Malmgren, Bollnäs
410903-753 Persson, Söderhamn
411126-715 Johansson, Avesta
411213-775 Johansson, Arsunda

1. skpluton

Chef fj Swacke Stf chef fu Högberg Övrigt befäl fu Eriksson, E. S.

370105-777 Falk, Delsbo
400218-753 Hedberg, Forsbacka
400308-771 Nygren, Bergvik
400426-755 Vikström, Bergvik
400614-753 Olsson, Viksjöfors
400618-753 Andersson, Iggesund
400923-753 Bodell, Ljusne
400926-755 Strid, Ockelbo
401002-771 Jönsson, Kilafors
401011-751 Jansson, Åshammar
401025-751 Kjellberg, Bollnäs
401114-751 Zetterström, Lottefors
401221-771 Åhlund, Kilafors
410102-771 Gustavsson, Vallsta
410117-751 Albinsson, Njutånger
410123-771 Eliasson, Ljusne
410220-771 Nilsson, Lottefors
410307-755 Eriksson, Edsbyn
410320-777 Elvinsson, Edsbyn
410322-751 Tynell, Bollnäs
410326-771 Jonsson, Vallsta
410404-757 Rosander, Gävle
410423-771 Nilsson, Bollnäs
410507-771 Röstberg, Lottefors
410508-757 Elofsson, Iggesund
410508-753 Engstedt, Bollnäs
410509-771 Stål, Bollnäs
410511-771 Lodin, Simeå
410522-753 Linde, Arbrå
410528-931 Holm, Norrala
410615-773 Eriksson, Edsbyn
410708-755 Åberg, Ockelbo
410812-755 Eriksson, Hofors
410828-933 Mullo, Forsbacka
411116-753 Almén, Storvik

2. skpluton

Chef förv Hillergren Stf chef fu Norgren Övrigt befäl fu Häger

390224-943 Söderlund, Bergvik
400111-753 Olsson, Hälsingmo
400327-715 Kvist, Krylbo
400405-753 Norberg, Hofors
400525-751 Hedlund, Gävle
400924-753 Ljungberg, Hofors
410310-755 Jansson, Harnäs
410318-775 Persson, Edsbyn
410328-733 Ring, Bollnäs
410508-751 Sivertsson, Bollnäs
410516-771 Kvist, Söderhamn
410524-753 Lindberg, Söderhamn
410529-755 Olsson, Bollnäs
410608-757 Brodin, Åmotsbruk
410608-771 Svedén, Bollnäs
410616-121 Östlund, Bergby
410628-759 Svensson, Norrala
410717-761 Hägglund, Mackmyra
410912-755 Svantesson, Norrala
410913-771 Larsson, Bergvik
411013-761 Olsson, Gävle
411025-933 Inkinen, Vallsta
411030-777 Evertsson, Edsbyn
411102-751 Dahlberg, Söderhamn
411105-751 Strömberg, Vallvik
411107-947 Lindberg, Söderhamn
411107-759 Lundstedt, Mokorset
411109-755 Larsson, Bergvik

411113-753 Palm, Ockelbo
411117-751 Sjökvist, Arbrå
411118-773 Lundin, Rengsjö
411123-755 Larsson, Gävle
411215-715 Nilsson, Avesta
411220-751 Olsson, Alfta
411227-771 Helmersson, Ovanåker

3. skpluton

Chef fk Björkenstam Stf chef serg Helander Övrigt befäl fu Hedin

390510-755 Bolin, Bollnäs
391125-775 Lindström, Sandviken
391223-753 Flink, Bollnäs
400102-753 Gustavsson, Hofors
400208-931 Haukkala, Sandviken
400311-771 Strandberg, Karlstad
400527-873 Steinvall, Köping
410202-753 Andersson, Hedesunda
410406-757 Hedkvist, Mokorset
410616-823 Åsell, Hilleby
410622-775 Johansson, Edsbyn
410626-757 Hägg, Ockelbo
410627-773 Forsman, Ljusne
410627-771 Forsman, Vallvik
410630-753 Johansson, Viksjöfors
410630-759 Zilén, Sandarne
410706-755 Persson, Bollnäs
410717-771 Östlund, Bergby
410731-751 Uppegård, Runemo
410808-757 Magnusson, Gästr.-Långnäs
410810-759 Johansson, Gävle
410813-771 Lind, Edsbyn
410815-751 Nilsson, Edsbyn
410817-933 Edvinsson, Granbo
410817-773 Eriksson, Edsbyn
410817-775 Wiklander, Edsbyn
410819-773 Ulfeldt, Göteborg
410827-753 Lindström, Iggesund
410901-751 Viklund, Mokorset
410909-823 Forsberg, Horndal
410919-757 Eriksson, Mokorset
411106-773 Steen, Gävle
411119-775 Sjölin, Sandviken
411222-757 Bengtsson, Landafors

Grgpluton

Chef lt Berndes Stf chef fu Bengtsson

Övrigt befäl fu Persson, fu Bergkvist

370529-775 Bång, Sandviken
390726-753 Frisk, Sandviken
390925-843 Freij, Gävle
400410-755 Eriksson, Hå
401009-753 Karlsson, Gävle
401102-737 Porling, Horndal
410104-777 Säll, Simeå
410116-771 Asp, Arbrå
410119-751 Hagström, Gävle
410129-751 Lööw, Iggesund
410130-771 Lidén, Vallvik
410404-771 Nordström, Gävle
410423-783 öqvist, Bollnäs
410425-751 Hedman, Gävle
410503-943 Pettersson, By Kyrkby
410518-755 Persson, Storvik
410522-761 Hedlund, N. Valbo
410525-775 Berg, Sandviken
410525-765 Lindeberg, Gävle
410602-771 Larsson, Bergvik
410605-751 östberg, Sandviken
410607-753 Jansson, Bollnäs
410615-771 Andersson, Bollnäs
410620-751 Belin, Gävle
410624-761 Carlsson, Sandviken
410627-955 Olsson, Åmotsbruk
410701-753 Eriksson, Enånger
410702-755 Blom, Hälsingmo
410724-731 Lindahl, S. Valbo

7. KOMPANIET

Det hade ryktats om den länge — vår första vinterbivack! Ja, till och med fjolårsveteranerna hade berättat rysansvärda historier om vinter-tältlivets besvärligheter. Vi fick bekräftelse, om DAGEN, när veckoprogrammet sattes upp: nästa fredag! Usch, vi frös redan!

»Huggpipa»

Förberedelserna började redan på måndag — med sjukanmälningar! Men det lyckades dåligt för dem, som försökte förstora sina krämpor hos doktorn — både på måndag och de följande dagarna. Hade regementsläkaren möjligen sett vårt veckoprogram?

Fredag — och kallt: 10 grader på morron! Burr! Ska vi verkligen ut och frysa i tält i natt?! På eftermiddagen försökte en och annan med ett besök hos kompanichefen, hostade och nös så gott han kunde men kom ut ganska slokörad. Kaparn var obeveklig: alla inte sjukskrivna skulle förstås med!

Vi hade fått lära oss alla detaljer om en vinterbivack tidigare under veckan: snö, granris, poster och patrullspår och hur vi skulle klä oss och allt annat. Bäst att ta på en extra »olle» i alla fall, kom vi överens om på luckan.

Uppställning! Månsken och stjärnklart. 15 grader kallt! Längtansfulla blickar mot logementsfönstren, där vi skymtade ansiktena på ett 10-tal sjukskrivna. Tänk, dom skulle få ligga hemma i varma sängar! Med kapten i spetsen ringlade skid-

kolonnen ut mot skogen bortom skjutbanan, vänjningsplatsen för vår första vinterbivack. Redan vid de vita »gröna vallarna» hördes Jonke svära en ramsa för att han svettades! Och innan vi nått skjutbanan, hade vi alla stämt in i Jonkes vers. Den där extra »ollen» skulle förstås ha legat i packningen! Inte trodde vi, att man kunde bli varm på skidor i 15 graders kyla.

Gissa, om det plockades granris i skogen bortom skjutbanan! På flera mils omkrets! Varenda grankvist, som fanns kvar efter årtionden av vinterbivacker i den trakten! Efter ett par timmar hade vi lyckats få riktigt varmt och skönt i vårt tält— varmare än vi någonsin vågat drömma om. Dags att krypa till kojs, trodde vi, då furiren gav vår grupp order att lägga plutonens del av patrullspåret. Osis som vanligt!

Efter en knapp timmes irrande, virrande och spårande lyckades vi fixa till ett något så när framkomligt spår mellan första plutons och vår postering och Jonke och jag fick första passet. Vi höll kroppsvärmen så där lagom och stannade ofta och lyssnade efter den »lede fi». Men kors, det var ju riktigt vackert, precis som ett julkort i den månljusa skogen. Grabbarna i vår postering muttrade förstås, att dom frös ibland, men dom hade ju bara korta pass och fick snart komma tillbaka in i tältvärmen. Efter avlösning fick vi en kaffeslurk av eldposten och somnade tvärt i vårt hörn av tältet. Och tro mig eller inte — vi hade varmt och sov skönt hela natten!

Det gick av bara farten att rassla ihop tältet på morron, trots att månen lyste med sin frånvaro. Och mot kasern bar det iväg i full fart — men utan extra »olle» och utan svett och svordomar.

På kaserngården frågade kaparn, om någon frusit i tältet under natten. Det kom bara ett enstaka nej från någon pluton. Alla vi andra hade klarat den första vinterbivacken fin-fint.

En överraskning mötte oss i korridoren. Dagskruven hade — på kaparns order — skurat, städat, fejat och bonat golv i hela kompaniet med de sjukskrivna. Dom hade jobbat till kl två på natten! Men vi hade haft en riktigt skön natt i vår första vinterbivack. Och ingen rädder för de kommande Järbo-veckorna i tält längre. Åtminstone inte vi friska killar på vårt kompani.

Jonke och jag.

Chef kn Idenmark Stf chef kn Brolin Adjutant öfu Olshage

Stab

380328-757 Hedin, Gävle
400310-715 Kvarnström, Hofors
400313-773 Lindberg, Gävle
400321-771 Fröberg, Strömsbro
400707-763 Gustavsson, Valbo
401112-731 Olsson, Fors
410301-755 Berg, Gävle
410519-751 Hedberg, Gävle
410522-757 Hillblom, Gävle
410813-701 Norberg, Sandarne
410922-755 Olsson, Gävle
411020-751 Bohman, Gävle

Pskyddspluton

Chef lt Nilsson B. V. Stf chef serg Skytt

Övrigt befäl fu Strömberg, fu Laurin

270608-731 Hansen, Västanhede
270912-931 Krajewski, Skutskär
360730-931 Tähtikivi, Ashammar
370519-937 Pajariaho, Hofors
380801-753 Silfverlin, Sandviken
390930-933 Budd, Avesta
391221-775 Gäfvert, Sandvike n
400103-757 Hansson, Valbo
400111-779 Åsbrink, Arsunda
400309-771 Larsson, Gävle
400403-755 Strömbom, Sandviken
400411-751 Embretsen, Sandviken
400614-933 Sinervo, Ashammar
400619-775 Wall, Strömsbro
410624-771 Eltebo, Gävle
400710-713 Pierrou, Horndal
400814-753 Rosén, Strömsbro
400826-771 Hagelin, Strömsbro
401016-777 Persson, Sandviken
401108-751 Mattson, Strömsbro
401114-215 Bodling, Avesta
410102-777 Eskilsson, Sandviken
410106-699 Bergman, Avesta
410214-777 Dahlström, Sandviken
410224-751 Boström, Rengsjö
410303-771 Magnusson, Edsbyn
410318-777 Östblom, Sandviken
410326-753 Hallström, Gävle
410327-771 Nilsson, Vallsta
410422-753 Lindkvist, Hofors
410509-693 Blom, Gävle
410524-755 Nordlund, Ovanåker
410612-761 Kjellin, Söderhamn
410615-715 Strand, Krylbo
410709-751 Stigenberg, Gävle
410718-467 Nord, Stugsund
410810-761 östblom, Valbo
410816-775 Lindkvist, Sandviken
410909-693 Fors, Gävle
410912-773 Andersson, Strömsbro
411003-771 Blom, Gävle
411008-939 Jäderkvist, Bollnäs
411223-751 Lindgren, Hofors

1. stormpipluton

Chef förv Bodecker Stf chef fu Stenborg Övrigt befäl fu Eriksson, B.

390703-733 Gunnarsson, Avesta
390831-757 Blixt, Mackmyra
400824-821 Eriksson, Sandviken
400825-773 Pettersson, Torsåker
401210-751 öberg, Hofors
410105-751 Persson, Norrala
410221-733 Green, Avesta
410320-713 Persson, Avesta
410326-943 Peth, Avesta
410404-755 Norlander, Landafors
410412-753 Hilding, Söderfors
410423-753 Holmqvist, Strömsbro
410501-751 Berglund, Mackmyra
410504-843 Blixt, Avesta
410511-761 Roos, Söderhamn
410520-757 Fredriksson, Iggesund
410606-751 Alström, Hofors
410609-761 Nilsson, Landafors
410811-771 Wirén, Kilafors
410909-751 Martinsson, Alfta
410912-759 Vallin, Gävle
411008-759 Eriksson, Mackmyra
411017-751 Svan, Alfta
411120-41 Jakobsson, Gävle

2. stormpipluton

Chef serg Brandström Stf chef öfu Mickelsson Övrigt befäl fu Kvist

390724-737 Bergström, Malmberget
401105-751 Svensk, Söderhamn
410104-775 Pettersson, Hästbo
410305-753 Boox, Sandviken

410307-751 Svedberg, Runemo
410312-773 Olofsson, Gävle
410505-753 Eriksson, Marmaverken
410710-753 Olsson, Bollnäs
410712-771 Wallin, Bergvik
410827-715 Vandler, Horndal
410906-759 Sundberg, Ockelbo
410917-751 Vestman, Alfta
410926-899 Hämphälä, Hofors
410928-713 Hansson, Julardo
411014-731 Jönsson, Avesta
411020-771 Jansson, Bollnäs
411026-771 Karlsson, Torsåker
411204-771 Sundkvist, Kilafors
411206-775 Hägglund, Edsbyn
411211-751 Rådman, Hofors
411217-753 Lundblad, Hagaström
411222-753 Sjöberg, Sandviken

Grgpluton

Chef fj Jonzon, E. Stf chef fu Berglund

410709-775 Lindgren, Sandviken
410710-751 Sjödin, Enånger
410712-779 Hedlund, Sandviken
410720-773 Jansson, Furuvik
410808-753 Karlsson, Gävle
410810-711 Eriksson, Näs bruk
410819-841 Carlsson, Lingbo
410829-775 Högberg, Järbo
410903-751 Spjuth, Ockelbo
410906-753 Englin, Iggesund
410920-823 Ahltin, Gävle
411022-751 Östling, Hedesunda
411026-757 Norgren, Åmots bruk
411029-757 Andersson, Gävle
411116-733 Liljeroth, Avesta
411124-751 Söder, Alfta
411201-753 Lundgren, Gävle
411215-751 Busk, Gästrike-Långnäs
411216-759 Svensson, Norrala
411226-711 Nilsson, Västanhede

9. KOMPANIET

Alfta kompani, Ovansjö kompani, Arbrå kompani, Färnebo kompani är gamla kompaninamn, som erhölls genom att rekryterna från olika socknar vanligen samlades på samma kompani. I viss mån gäller detta ännu, fastän kompaninamnen utbytts mot nummer. Så t. ex. motsvaras Färnebo kompani numera av 9. kompaniet.

Under uteveckan 12/9—17/9 1960 placerades därför de olika kompanierna i sina »fädernesocknar». Vårt kompani förlades inom Österfärneboområdet, närmare bestämt på den natursköna Ön i Hedesunda.

Kompaniet avmarscherade måndagen den 12 september på morgonen till Hedesunda. Cykelmarschen gick bra. Vid framkomsten igångsattes genast förläggningsarbetena under en strålande högsommarsol. Vid middagstid kunde ängen invid Sandnäsbadet liknas vid en infödingsby, där den bredde ut sig med sina tio tält.

Veckan präglades inte så mycket av rent militära övningar. Dessa inskränkte sig för vårt tunga granatkastarkompanis pjäsplutoner till lite pjästjänst på för- och eftermiddagarna. Eldledningsplutonen fick bl. a. utbildning på hur en vaktpost skall uppträda i »busken». Motorplutonen uträttade med motor-

Vallning.

hjälp en del röjningsarbeten, speciellt på badplatsen, till kommande badgästers fromma. För den fysiska fostran var väl ordnat. En trevlig men krävande punktorienteringsbana hade lagts upp i den tacksamma terrängen. Betydligt jobbigare var den två mil långa cykeltur, som skulle avverkas på mindre än en timme. Det visade sig dock att konditionen var god hos grabbarna, och nästan alla uppfyllde de fordringar, som ställdes. En stor tillgång för de varma och svettiga krigarna var Dalälvens svalkande böljor i Sandnäsbadet.

Ett av syftena med dessa uteveckor är, att soldaterna skall bekanta sig med de bygder, de besöker. 9. kompaniets soldater gjorde även allt för att lära känna Hedesunda. Som långa ormar ringlade cykelkolonnerna på den 6—7 kilometer långa vägen mellan Ön och Hedesunda. Det enda konditoriet i Hedesunda lade beslag på mången soldats surt förvärvade dagpenning. Soldaternas urgamla förmåga att tjusa det täcka könet saknades ej heller här, och månget ungt flickhjärta klappade häftigare, när de grönklädda »granatkastarna» visade sig.

På onsdagen hölls korum i Hedesunda kyrka. Kyrkoherden berättade många intressanta saker om den medeltida kyrkans historia. Därefter samlades kompaniet vid Hedesunda folkskola, där arémusikkåren konserterade till stor glädje för såväl soldater som inbjudna ortsbor. En vänskapsmatch i fotboll utkämpades mellan Hedesunda IF och vårt kompani, regementsmästarna för året. Den händelserika bataljen slöt 3—2 i vår favör. Ett omtyckt inslag i programmet var musikkårens konsert före matchen. På torsdagen, näst sista dagen vi vistades i Hedesunda, anordnades en kompaniafton i nya NTO-lokalen. Traktens skönheter hade genom anslag på strategiska platser inbjudits till evenemanget. Många hörsammade kallelsen och hade kl 19.30 tillsammans med soldaterna bänkat sig vid de uppställda långborden. Där bjöds de genom några vänliga damers försorg på härliga smörgåsar och kaffe. Den andliga spisen utgjordes bl. a. av allsång, som höjde stämningen upp i taket. Den leddes av två förmågor på kompaniet understödda av »Bosse Högbergs Hammond Show» från Sandviken. Borden togs sedan bort och det ena paret efter det andra svävade ut på dansgolvet till Bosses musik. Dansen fick därefter fortsätta till klockan halv ett tack vare bussiga vaktmästare och musiker.

På fredagen bröts förläggningen och hemfärden företogs i mörker. Vägen gick denna gång söderut över Söderfors och Mehedeby ut på rikstretton. Mycket trötta, men ändock glada över det avbrott i kasernlivet som uteveckan i Hedesunda inneburit, återkom tunga granatkastarkompaniet till I 14 på lördag morgon vid halv fyra-tiden ...

Björn Pettersson

Chef kn Nilsson, L. E. A. Stf chef kn Pauhlsson Adjutant öfu Jonsson, L. G.

Stab

410328-751 Wahlberg, Hofors
410611-777 Voxlin, Ashammar
410811-753 Saxin, Gävle

Eldledningspluton

Chef kn Alnevik Stf chef öfu Ståhlberg

361128-681 Seberg, Gysinge
390214-937 Persson, Järbo
390505-711 Fröjd, Horndal
400228-775 Ågren, Sandviken
400424-757 Wiklund, Gävle
400817-681 Eriksson, Gävle
401021-773 Forsgren, Sandviken
401215-773 Pettersson, Sandviken

410124-841 Akerström, Sandviken
410128-759 Wahlman, Mackmyra
410214-753 Vestlund, Hofors
410309-753 Johansson, Årsunda
410321-753 Enström, Sandviken
410415-711 Frimodig, Avesta
410416-751 Jansson, Gävle
410504-763 Skogh, Årsunda
410504-777 Bjurling, Sandviken
410514-773 Andersson, Sandviken
410515-775 Lundell, Årsunda
410527-787 Redlund, Gävle
410629-715 Lönnkvist, Avesta
410707-825 Wåhlén, Sandviken
410826-751 Pettersson, Hofors
410831-731 Myrén, Avesta
410929-697 Gillberg, Sandviken
410904-751 Sundberg, Iggesund

Ställningsgrupp

391029-753 Sarin, Gävle
410125-773 Berger, Sandviken
410405-141 Eriksson, Brovallen
410616-547 Montelius, Gävle
410825-691 Lindkvist, Krylbo

1. Pjäspluton

Chef förv Allevik Stf chef öfu Lundström Övrigt befäl fu Wing

400113-753 Markusson, Hedesunda
400128-753 Fredin, Gävle
400622-771 Nordin, Axmarby
410216-775 Forsman, Årsunda
410305-759 Jansson, Hofors
410327-753 Vestlund, Sandviken
410329-761 Blom, Gävle
410405-775 Nilsson, Sandviken
410412-711 Semb, Krylbo
410415-757 Linder, Gävle
410512-757 Karlsson, Hofors
410520-993 Skog, Mackmyra
410530-711 Vilhelmsson, Horndal
410703-753 Blom, Järbo
410627-735 Sjögren, Avesta
410629-933 Nyström, Avesta
410703-775 Waker, Sandviken
410706-751 Sjögren, Gävle
410709-753 Andersson, Gävle
410713-735 Brodin, Jäderfors
410721-755 Forslund, Storvik
410727-771 Svensson, Norrsundet
410805-757 Vahlström, Gävle
410829-751 Snar, Barkhyttan
410831-775 Englen, Sandviken
411003-775 Nord, Sandviken
411006-941 Åsberg, Storvik
411008-771 Strömberg, Gävle
411016-661 Söderman, Kungsgården
411018-751 Carlström, Hofors
411124-755 Palm, Storvik
411203-753 Eriksson, Åshammar
410811-777 Lövblom, Sandviken
410813-623 Vilhelmsson, Gävle
410814-775 Persson, Gävle
410820-755 Olsson, Söderfors

2. Pjäspluton

Chef fj Gyltin Stf chef fj Hägglund Övrigt befäl fu Dahlgren

400101-715 Leck, Krylbo
400126-711 Elvryd, Horndal
400704-753 Nylund, Råhällan
401020-713 Lindmark, Horndal
410130-775 Hedström, Sandviken
410205-755 Söderkvist, Sandviken
410224-779 Andersson, Hofors
410302-751 Wahlström, Hedesunda
410502-755 Olsson, Gävle
410505-141 Friberg, Sandviken
410516-711 Backlund, Hofors
410525-761 Norbäck, Åshammar
410529-771 Lundgren, Gävle
410702-713 Arnoldsson, Avesta
410925-757 Holmkvist, Gävle
410724-751 Jakobsson, Sandviken
410724-771 Vall, Gävle
410805-755 Pettersson, Gävle
410806-779 Andersson, Sandviken
410822-939 Matsson, Gävle
410902-755 Melin, Gävle
410908-775 Nordström, Forsbacka
410918-731 Johansson, Näs bruk
410920-711 Callin, Horndal
410923-755 Gidevall, Gävle
411003-777 Persson, Årsunda
411013-935 Lundberg, Avesta
411026-819 Svensson, Krylbo
411117-753 Strid, Gävle
411118-755 Lundin, Jäderfors
411120-735 Sjökvist, Horndal
411124-717 Friberg, Mackmyra
411123-771 Liljedal, Sandviken
411128-711 Söderkvist, Krylbo
411201-751 Eriksson, Gävle
411226-777 Holm, Ockelbo
411230-773 Andersson, Årsunda

Tross

Chef rustm Höglund Övrigt befäl fu Larsson, Y.

400310-755 Lundberg, Hofors
400314-755 Jansson, Gävle
400322-751 Nyberg, Sandviken
400402-771 Enman, Hedesunda
400716-805 Börjesson, Gävle
410119-771 Karlsson, Hofors
410130-753 Norberg, Gävle
410301-759 Lind, S. Valbo
410405-751 Hallström, Strömsbro
410428-753 Söderström, Gävle
410601-753 Andersson, Gävle
410702-753 Lindkvist, Gästr.-Långnäs
411010-777 Lindberg, Årsunda
411224-771 Andersson, Bollnäs

10. KOMPANIET

Redan i mitten av juli, innan vi ännu var annat än färska rekryter, fick vi ge oss av på en vecka i *Årsunda*. Det skulle bli en »lätt» vecka, men vi fick minsann ligga i så vi nästan lättade. Men ett friskt och härligt friluftsliv var det, som började med bad i Storsjön varje morgon. Ville det sig riktigt väl kunde man få ett »extradopp» av någon vänlig kamrat under den rugbymatch, som i regel avslutade den fysiska träningen på förmiddagen. Då var nämligen de flesta knep och tjuvtrick tillåtna.

På eftermiddagarna lärde vi oss orientera eller kånkade på de besvärliga öbåtarna fram och tillbaka vid stranden. Och som avslutning på dagarna plumsade vi gärna i en stund före middagen. Badandet och simmandet avslutades med en stridssimning i full utrustning. Aldrig trodde jag att vi skulle klara 25 meter med full utrustning, stridssele, kpist och allt. Men det gick. Finalen på öbåtsövandet åsågs av bataljonschefen, som gav oss godkänt betyg. Och slutet på veckan och orienteringsövandet blev en cykelorientering hem till Kungsbäck. Tur att det var slutet på veckan. För under 7,5 mils cykelorientering längs krokiga vägar och stigar växlades inte precis ord lämpade för tryck. Men väl på kasern och när den värsta trötthetten var över blev vi snälla rekryter och goda kamrater igen.

Årsundaveckan var nog en bra förövning till vår »hemmavecka» i *Alfta* i september. Cykling och tolkning dit och hem beredde inga större bekymmer och besvär. Och sova i tält tillsamman hade vi också lärt oss i Årsunda. Kamraternas snarkningar bara hjälpte en att slumra in. Den roligaste kvällen i Alfta var »förbrödringen» med hemmaborna på onsdags-

Modern soldat.

kvällen. Då utkämpade kompaniet en fotbollmatch mot Alfta GoIF. Stor publik, just och trevlig match och hemmaseger med 3—0. Vi tog »revansch» vid den efterföljande dansen i den vackra Forsparken, då de flesta hemmaflickorna togs under »krigarbeskydd». Och månget soldat- och flickhjärta klappade kanske litet extra, när kompaniets cykelkolonn vid veckans slut ringlade iväg under många viftningar och hejanden, besvarade från fönster och vägkanter. Än en gång tyckte vi faktiskt att det var skönt att komma tillbaka till Kungsbäck.

Vår tredje vecka: fältarbeten i *Oslättfors* i oktober. Vädret var inte det allra bästa. Långt därifrån. Det intressantaste och mest spännande var stensprängningarna under det pågående vägarbetet. Ibland behövdes en liten laddning, ibland en stor. Vid ett tillfälle måste vi borra hela 14 hål i ett stort, nästan fyrkantigt klippblock. Hålen varierade i djup mellan ½ och 1½ meter. Så plockade vi dit 60—70 gubbar sprängdeg, d. v. s. ca 8,5 kg. Det kanske inte låter så mycket men betänk, att laddningarna var inborrade i granit och fördämda med blöt mossa och jord. Maskiner och verktyg bars i skydd och alla

utom tändaren drog sig tillbaka i skydd från sprängplatsen. Poster skickades ut i alla riktningar. »Här skall tändas!» — »Tänd!» — Tändstickan fräste till och krutstubinen tände villigt. — »Tänt är det här» upprepas från tändaren och alla poster, varpå även den sistnämnde slänger sig i skydd. Stubinens bränntid följs med spänning på sekundvisaren —5—4—3—2—1—0: Detonation följde, som väl ingen av de närvarande tidigare upplevt. Det slog lock i öronen, byxbenen fladdrade, sprängsten, grus och jord regnade en god stund. När skogen hämtat igen sig och blivit lugn igen, hördes ropet: »Kom igen». Av klippblocket återstod en stor grop. Runtomkring var träden avslagna och misshandlade på alla vis av sprängsten och grus.

Vägarbetet kunde fortsätta och avslutas. Och efter ytterligare »en vecka» var det för tredje gången skönt att flytta in i egna sängen på Kungsbäck.

Per Gunnar

Chef kn Måhlén Adjutant rustm Jegebrant
Övrigt befäl lt Lingblom, rustm Falk, serg/kad Guldstrand

Stab

410107-751 Söderberg, Fors
410403-753 Persson, Ockelbo
410406-941 Henriksson, Alfta
410524-757 Rönnkvist, Landafors
410609-751 Marin, Bollnäs
410618-771 Olsson, Runemo
411013-759 Björk, Gävle

Amtross

400819-773 Berggren, Karsjö
410404-773 Sandberg, Ljusne
410608-773 Sandin, Torsåker
410719-773 Lundell, Horndal
410925-731 Hedström, Avesta
411009-759 Eriksson, Söderhamn
411117-699 Sundin, Söderhamn

Rep- och drivmedelstross

Chef öfu Rönn

400510-753 Åkerlund, Lingbo
400716-751 Henningsson, Alfta
410223-773 Henriksson, Järbo
410321-777 Gustavsson, Edsbyn 2
410721-753 Hansson, Furuvik

Förplägnadstross

Chef fj Pedersén Stf chef öfu Persson, Kj.

400313-771 Nilsson, Bollnäs
400826-773 Hagelin, Strömsbro
410101-757 Sahlin, Viksjöfors
410122-773 Voxlin, Edsbyn
410110-751 Alm, Åmotsbruk
410130-773 Vallberg, Torsåker
410210-773 Vestlund, Hedesunda
410221-757 Skogsberg, S. Valbo
410222-695 Lindgren, Gysinge
410215-771 Enström, Strömsbro

410320-775 Embretsén, Edsbyn
410328-753 Hanses, Svabensverk
410406-761 Bergström, Gävle
410420-753 Larsson, Bollnäs
410512-753 Erlandsson, Alfta
410530-753 Halvarsson, Söderhamn
410611-755 Svensson, Harnäs
410627-753 Andersson, Freluga
410627-765 Widmark, Söderhamn
410701-731 Nyström, Avesta
410712-711 Sölvesson, Krylbo
410712-755 Sjölander, Sandviken
410813-713 Andersson, Avesta
410814-751 Hallström, Arbrå
410817-777 Möller, Lobonäs
410918-735 Sundberg, Krylbo
410918-755 Malmros, Gävle
410926-751 Rosenkvist, Hille
410928-771 Forslin, Gävle
411005-713 Norin, Krylbo
411007-717 Pettersson, Avesta
411022-693 Persson, Avesta
411029-761 Högberg, Mackmyra
411127-731 Vikberg, Motarne
411208-731 Sivars, Krylbo

Packtross

Chef fj Berlin **Stf chef fu Duste**

400430-19 Lingman, Gävle
400831-757 Åström, Ockelbo
401102-753 Karlsson, Gävle
410128-777 Frunck, Söderhamn
410129-753 Berglund, Söderhamn
410305-771 Heder, Bollnäs
410312-933 Domander, Gävle
410614-771 Eriksson, Stockholm
410627-775 Davidsson, Edsbyn
410714-753 Svensson, Gävle
410724-775 Lindkvist, Edsbyn
410728-751 Persson, Alfta
410820-751 Sjölander, Arbrå
410906-763 Pettersson, Holmsveden
410921-761 Henriksson, Järbo
411110-779 Thyr, Sandarne

Pipluton

Chef serg Järnkrok **Stf chef öfu Eriksson, G.**

Övrigt befäl öfu Eriksson, B. V.

380414-779 Frisk, Rengsjö
390506-751 Larsson, Sandarne
400828-753 Voxberg, Bollnäs
400911-735 Aldenby, Sandviken
401029-773 Axelsson, Gävle
401121-935 Salander, Gävle
410121-771 Engström, Bergvik
410211-771 Persson, Söderala
410223-775 Persson, Edsbyn
410406-755 Persson, Söräng
410408-759 Svensson, Norrala
410417-759 Karlsson, Söderhamn
410421-773 Larsson, Bollnäs
410422-771 Lundin, Järbo
410524-711 Johansson, Horndal
410526-825 Vinqvist, Hofors
410703-331 Mattsson, Vallsta
410713-753 Spännare, Lingbo
410731-773 Johansson, Kungsgården
410807-147 Askog, Barkhyttan
410814-773 Gustavsson, Sandviken 3
410828-751 Jonsson, Gävle
410922-757 Nilsson, Sandarne
410930-779 Berglund, Trönedal
411005-777 Zeilon, Forsbacka
411007-719 Larsson, Avesta
411007-771 Eriksson, Sandviken
411010-753 Bonnevier, Iggesund
411104-771 Berglund, Bollnäs
411129-753 Gustavsson, Sandarne
411202-755 Gustavsson, Hofors 2
411214-775 Spång, Sandviken

Anspplutoп

Chef lt Wiebe **Stf chef rustm Wiklund** **Övrigt befäl öfu Bergh, fu Norin**

400410-775 Enocksson, Gävle
400416-771 Törnell, Vallsta
400524-857 Hellgren, Oppala by
400605-755 Jonsson, Ockelbo
400718-771 Granlund, Bergby
400810-937 Lorvi, Strömsbro
401207-781 Olsson, Järbo
410108-753 Davidsson, Edsbyn
410117-771 Larsson, Bollnäs
410131-751 Blom, Alfta
410204-751 Persson, Freluga
410219-771 Persson, Hedesunda
410220-753 Holm, Viksjöfors
410313-751 Hedström, Runemo
410316-771 Kihlström, Bollnäs
410319-775 Andersson, Edsbyn
410324-753 Johansson, Sandviken 2
410324-771 Andersson, Kilafors

410324-777 Isaksson, Forsbacka
410405-773 Häggblom, Bergby
410406-753 Larsson, Bollnäs
410414-863 Lindström, Storvik
410428-757 Jonsson, Stråtjära
410510-751 Johansson, Alfta
410517-775 Johansson, Barkhyttan
410521-771 Åkerström, Svabensverk
410522-775 Larsson, Årsunda
410525-777 Larsson, Österfärnebo
410529-713 Persson, Brovalla
410605-753 Eriksson, Ockelbo
410607-731 Berggren, Gävle 2
410612-773 Tranevall, Arbrå
410711-731 Johansson, By Kyrkby
410718-777 Eriksson, Trönedal
410730-777 Larsson, Gästr. Långnäs
410804-771 Persson, Rengsjö
410829-779 Nord, Österfärnebo
410910-773 Lindholm, Bergby
411002-753 Persson, Norrala
411003-753 Jonsson, Hedesunda
411004-759 Rönnkvist, Åmots bruk
411024-935 Vedin, Österfärnebo
411026-755 Plym, Ockelbo
411110-771 Sjögren, Arbrå
411130-777 Helin, Årsunda
411209-775 Bengtsson, Rengsjö
411216-755 Berggren, Freluga
411228-753 Larsson, Oslättfors
411231-771 Brodin, Kilafors

KASERNKOMPANIET

Chef kn Fröjd Adjutant fj Hjelm

Arbetsavdelningen

Chef arbetsavdelningen rustm Söderberg

Chef körcentralen öfu Pettersson, O. A. S.

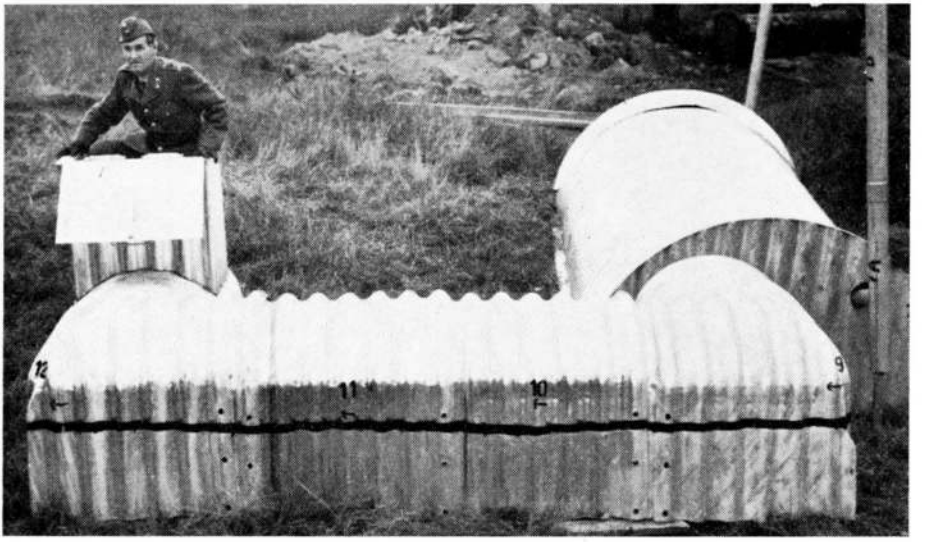
230323-945 Matscheko, Gävle
360328-753 Engvall, Gävle
370513-777 Eriksson, Järbo
380212-773 Eriksson, Bollnäs
380620-751 Vesterberg, Gävle
390510-753 Eriksson, Simeå
390628-773 Lagerhäll, Simeå
390713-691 Karlsson, Horndal
400106-751 Nilsson, Iggesund
400204-719 Lindberg, Krylbo
400220-771 Andersson, Strömsbro
400222-771 Sundberg, Vallsta
400224-771 Olsson, Gävle
400327-711 Pettersson, Avesta
400329-759 Hagberg, Gävle
400404-759 Sjöström, Sandviken
400425-757 Strid, Jädraås
400426-759 Westrin, Sandviken
400430-751 Lindblom, Sandviken
400501-623 Pettersson, Gävle
400523-771 Nilsson, Kilafors
400530-773 Bäckström, Iggesund
400627-773 Sten, Ljusne
400701-773 Berglund, Bönan
400831-731 Sundin, Avesta
400915-147 Ström, Gävle
400919-751 Lindqvist, Bollnäs
400927-773 Rickardsson, Sandviken
400929-751 Larsson, Hedesunda
400929-759 Nilsson, Gävle
401008-773 Högdahl, Sandviken
401021-771 Ersson, Norrsundet
401101-757 Ståhl, Gävle
401209-775 Hansson, Torsåker
401214-751 Berglund, Bollnäs
410101-755 Andersson, Iggesund
410111-757 Dahlborg, N. Valbo
410111-775 Landström, Sandviken
410121-773 Eriksson, Bollnäs
410125-753 Hedin, Gävle
410130-759 Eriksson, S. Valbo
410204-757 Eriksson, Lingbo
410312-771 Hägglund, Bergby
410417-165 Pihl, Avesta
410421-751 Granath, Söderhamn
410429-755 Ström, Gävle
410510-773 Larsson, Iggesund
410512-761 Persson, S. Valbo
410515-755 Adolfsson, Viksjöfors
410515-759 Berg, Ljusne
410519-771 Svensson, Gävle
410529-711 Åslund, Krylbo
410612-943 Wetterskog, Avesta
410620-775 Karlsson, Mackmyra
410629-755 Johansson, Storvik
410706-757 Hallberg, Söderala
410707-751 Henriksson, Ljusne
410708-663 Wennberg, Gävle
410711-777 Dolk, Bollnäs
410720-771 Lundgren, Gävle
410720-939 Persson, Järbo
410728-757 Jansson, Gävle

410729-773 Persson, Kungsgården
410818-713 Modig, Horndal
410903-779 Larsson, Årsunda
410917-757 Johansson, Gävle
411016-777 Källgren, Kungsgården
411024-773 Karlsson, Årsunda
411026-759 Damberg, S. Valbo
411027-771 Hägg, Arbrå
411101-755 Walldén, Skövde
411107-931 Malmquist, Alfta
411117-775 Säll, Lövriset
411120-43 Jakobsson, Gävle
411122-753 Olsson, Trönödal
411130-103 Lindberg, Strömsbro

Målpluton

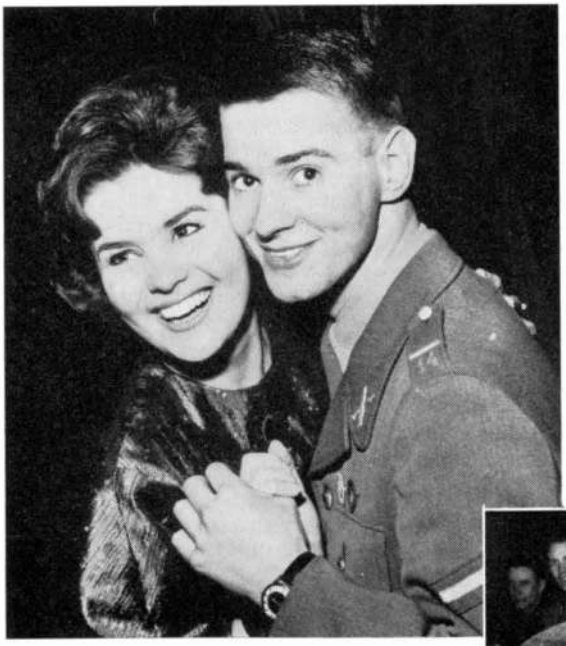
Chef fj Stolth Stf chef öfu Svensson, I.

380521-757 Pettersson, Gävle
400213-753 Andersson, Gävle
400322-773 Arousell, Sandviken
400422-755 Wallin, Gävle
400601-751 Persson, Hofors
400615-755 Eriksson, G.-Hammarby
400703-713 Ersson, Mora
400826-755 Wall, Gävle
401127-753 öberg, Gävle
401202-931 Andersson, Högbo
410105-753 Ekman, Hedesunda
410110-711 Sallén, Horndal
410111-777 Skoglund, Forsbacka
410118-751 Nordkvist, Alfta
410203-753 Norén, Lingbo
410204-943 Östlin, Hofors
410210-753 Bergström, Bollnäs
410319-753 Sjöblom, Ockelbo
410329-765 Hedén, Sandviken
410422-751 Wärme, Gävle
410504-775 Vestby, Sandviken
410507-773 Johansson, Järbo
410511-759 ölund, Jäderfors
410518-771 Holm, Söderhamn
410625-775 Tronelius, Forsbacka
410705-775 Bergström, Torsåker
410714-771 Johansson, Växbo
410724-753 Voxlin, Gävle
410806-775 Lindblom, Kilafors
410822-753 Gavell, Bergvik
410825-771 Nyström, Vallsta
410902-775 Kvist, Kinstaby
410908-751 Blom, Freluga
410922-771 Dahlöf, Järbo
411012-751 Brisfjord, Alfta
411012-757 Olsson, Hälsingmo
411117-773 Obbarius, Ljusne

Bataljonschefen major I. Sjödin med grupphjälm.

GLÄDJEN I TAK HOS KRIGARNA

»REGEMENTETS DOTTER», Sonja Stjernquist, med danskavaljeren Sören Åström, Ockelbo

»DA'N FÖRE DA'N 1960»: Bibban Otterström roar bl. a. Ove Ahlström, Gävle och Lars Olsson, Kungsgården

Populära »Da'n före da'n»-artister: Evakören

EN REPARES MÖTE MED "MOSTER MATILDA"

KÖN RINGLADE sig grå och ledlös in i gymnastikhuset. Det var inte utan att kompaniets mannar tyckte att det var skönt att få lämna tillbaka pinalerna och dra på sig den civila munderingen. Oktobermorgonen hade knappast vaknat än och nattkylan kröp upp i de högst civila byxbenen. Man saknade kronans långa kalsonger. Men dom låg i jutesäcken och trots kylan tyckte man att dom låg bra där.

Bataljonen muckade.

*

FÖR FYRTIO dagar sedan ryckte bataljonens befäl in. Då sken solen, ty detta hände torrsommaren 1959, sista dagen i augusti. Det var varmt som i förstugan till Gehenna men i utrustningen ingick endast kalsonger, långa.

— I september skall det vara kallt, sa den maskhållande mannen i förrådet och strök svetten från hakan där det droppade som smältvatten från en istapp. För att inte tala om oktober, tillade han, ackompanjerad av spydigt flabb.

*

TIO DAGARS befälsövning går fort. Det är mycket man hunnit glömma, sedan man med rekrytens hela optimism om förbättrat världsläge tog adjö av sitt regemente. Efter några år stod man nu som »repgubbe» och konstaterade, att det enda man med säkerhet kom ihåg var att söka sig under markytan så fort fara hotade. Vid minsta lilla pjutt i en lösskjutningspipa låg man där i terrängen och försökte hitta spaden, som man inte fått ut från förrådet.

Men att befalla gick sämre. Första dagen skulle inte ens en söndagsskolklass ha brytt sig om en. En bitter känsla för ett befäl i svenska armén.

Det var lika över hela linjen. Där stod sergeanter, fänrikar och löjtnanter och grubblade sig modstulna på problemet att skicka iväg en förpatrull med ordentliga order. Men så små-

Inryckning.

ningom lossnade det litet. Efter trägen övning i givandet av reglementsenliga order kände man sig som fältherren, vilken inte kunde lyda, »blott befalla kunde han». Att orderna inte alltid följde givna mallar gjorde inte så mycket — nog fanns det förlåtande god vilja på de flesta håll.

*

EN DAG var det dags för övriga bataljonen att rycka in. Ett par man tyckte att exercishuset behövde stöd och lutade sig däremot, men det var ändå en städad entré huvuddelen av bataljonen gjorde. Förläggning i tält vid regementet.

Vi lever i bilismens tidevarv. Tältområdena liknade inte forna tiders kärva bivacker utan gav hellre en vision av ett modernt campingläger. Bilar uppkörda intill tälten, och direkt efter tjänstens slut på dagarna steg repetitionssoldat 1959 in i sin vagn och styrde hem till sin vanliga miljö. Ja, de som bodde

på annan ort fick förstås hålla till godo med tältet. Skulle indelte soldaten Kanon eller någon av hans vapenbröder ha stigit upp ur graven för att inställa sig till tjänstgöring, skulle han ha trott, att vi var generaler hela högen; en modern, svensk soldat lever inget asketliv.

Men kanske hade Kanon och hans kompisar något som vi inte har — kondition. För den var verkligen skral på många håll. Särskilt drabbades vi manschettarbetare av andnöd, muskelont och allmän trötthet, när förflyttningen skedde så primitivt som till fots och på cykel. Hjärtat levde loppan under vapenrocken, om tempot i marschen blev högre än det, man vanligen håller i morgonrock och tofflor.

*

FÖR VARJE dag som gick kände man dock hur man kom in i den militära andan och vanan. Det är en underlig känsla att förvandlas från civil medborgare till soldat; ingenting märkvärdigt visserligen, men när man står där med bössan i hand, har man kommit bra mycket närmare en bister verklighet, än när man slår sig ner i bästa läsfåtöljen och hör regnet smattra mot fönsterrutorna, medan en omtänksam hustru bjuder på thé.

Gamla kunskaper skall friskas upp, nya saker skall läras. Man skall veta att skydda sig mot kärnvapen, en ny stridsteknik har införts och det finns vapen, som man inte sett förut. En repetitionsmånad är kort, mycket kort. För *civile* medborgaren Andersson är den förestående repetitionsmånaden lång och besvärlig; förlorad tid, stora ekonomiska avbräck, risk för förkylningar, ovana kroppsansträngningar, bortovaro från familj och hem osv. För *soldaten* Andersson är samma repetitionsmånad kort och välbehövlig.

Vi deltog inte i någon stor slutmanöver. Bataljonen opererade på egen hand några dygn. Fi anfaller alltid mycket häftigt under övningar. Så gjorde också fi denna gång, praktiskt taget från alla håll, även ovanifrån. Atombomben »Moster Matilda» kreverade över bataljonen, fi — i form av ettriga rekryter — anföll även under normal sovtid, marscherna var ansträngande och sömnen blev eftersatt, som brukligt är vid sådana tillfällen. Men bataljonen slogs bra och kom hem till regementet med äran i behåll.

»Moster Matilda.»

DET TOG en god stund för kön att ringla sig in i gymnastikhuset. Men efter ett tag var man där, och kunde vräka upp sin jutesäck på inlämningsdisken. Morgonkylan därute byttes mot varm innetemperatur.

I arla morgonstunden steg man in i sitt civila kök, kokade thévatten och slog upp morgontidningarna. Läste rubrikerna om skarpa, storpolitiska tvister och hoppades att det, nästa gång man skall krypa i uniformen, fortfarande bara rör sig om övning.

Tord Bergqvist

ACK, KAKA MODELL 82, TRÄFFAS VI SNART IGEN?

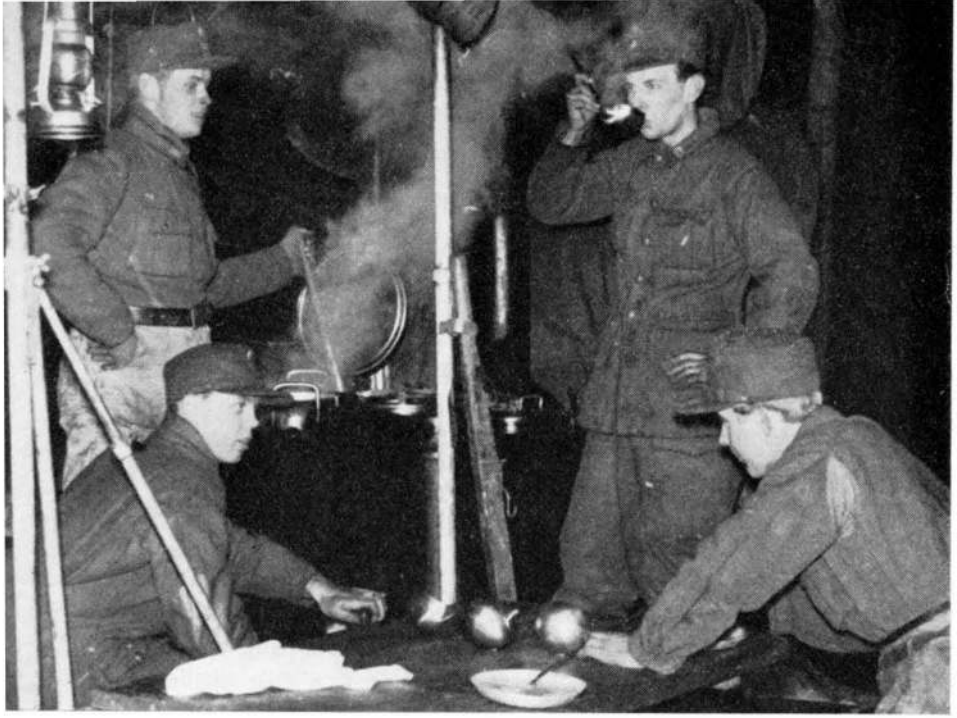
Jag satt och mindes. Mindes hur vi nött skidor mot skogens mjuka snö och mot de hårdplogade (och grusade) vägarna. Mindes hur vi frös och svettades, mindes snuskburken, granriset, de stora stenarna, vi hittade sen vi skottat oss ner någon meter genom snön, stenarna, som låg, där vi tänkt oss ha tältkaminen.

Minnena strömmade över mig, där jag satt och stirrade på den bruna skrivelse, som lakoniskt anmodade mig att kl 08.00 eller efter första tågs ankomst o. s. v. inställa mig för repövning. Jag mindes plötsligt klackvändningarna och hälsningarna på björkar och soptunnor, fotvinklar, gruppkolonner mot kyrktornet, den fina sträckningen på sängöverkastet, oknäppta knappar, framförhållning och markans bullar som var godare än matsalens sill. Och jag tänkte: nu igen!

Jag tänkte på kompisarna på luckan, killarna som höll ihop och hjälptes åt när det gällde, det kunde gälla att släpa sig fram med granater och tillhörande gevär eller, nåja, det kanske inte är preskriberat än . . . Men jag mindes, att vi var ett gäng, som svettades och svetsades ihop och för det mesta kunde ha det riktigt trevligt tillsammans.

När man fått så att säga perspektiv på sin första militärtjänstgöring, märker man ju, att även de största strapatser kan minnas med ett leende i mungipan. Men nog hoppas jag, att grabbarna i trossen har lagt undan vanan att göra som länsman i Delsbo på sin tid — komma bort. Det är inte så där speciellt muntert att stå utan tält att sätta i gropen, man lyckats krafsa upp med bajonetter och yxor. Även om kokkärlet nog behövde blötas, så är det på nåt sätt rejälare att ha en snöspade att skotta med. Och magen skriker också efter snöspadarna, dom ligger nämligen i kärran närmast före kokvagnen.

Och apropå mat: hundkexen! Så kallade vi de kakor, som

Skäggiga »kokerskor» i fältmiljö.

följde med reservprovianten, ända fram till den dag vi verkligen träffade på en hund nånstans i västra Jämtland. Hunden morrade ilsket mot oss och lomade slokörad iväg, sen han nosat på härligheten. Sen fick kakan återta sitt reglementsenliga namn, kaka modell 82. Troligtvis får vi tynga våra ryggar med dessa kakor även i år. Jag kan aldrig tro, att städpatrullerna, som kommer efter manövern, plockar med sig även kexhögarna ute i terrängen!?

Men hur går det med skägget då, tro? Under rekrytåren gick det skapligt. Det var bara furiren, som lyckades upptäcka nån skäggväxt på mej då. Nu har kanske furiren lyckats bli sergeant och kan kosta på sig lite överseende. Hoppas det åtminstone. Det finns nämligen viss risk, att hela huvudet följer med, om jag tvingas raka mej med kniv. I smält snö till på köpet! Men kanske verk el-, mod elrak, st 1 ingår i kompaniets utrustning numera. Vi moderna tiders barn kan ju knappast sköta rakhyvel, än mindre en rakkniv, så nog vore väl det befogat. Annars kan det bli många hjälmar över i förrådet...

Den första militärtjänstgöringen har onekligen givit många minnen, minnen som väcker frågor inför den stundande repövningen. Kommer vi som repgubbar (förskräckligt ord förresten!) att bjuda rekrytgruppen på kaffe och smörgås, innan vi blir fångar? Så förnuftigt handlade en repkspgrupp, som vi stridisar till rekryter genom spaning, rekognoscering, stormning och alla tillbehör så stort skulle göra till fångar. — Moss moss, vill ni ha lite fika? — och våra ur SoldF inlärda vilda hurrarop kom alldeles av sig. Fikat smakade i alla fall så bra, att jag hoppas att också vi får samma mottagande, när det är dags för oss att bli fångar!!

Metervis med snö och förkrympta termometerpelare är väl det värsta man kan träffa på. Om det blir långa skidetapper, eller om det liksom vid rekrytmanövern blir en sergeant från sydligaste Skåne som basar är också väsentliga problem att grunna på.

Hur som helst, svaret på de flesta frågor ligger av allt att döma nånstans i gränsskogarna mellan Gästrikland och Hälsingland. Åtminstone har tidningsannonserna skvallrat, att det skall bli militäriska övningar där.

Och den som överlever får väl se!

J. M. Strandell

I FÄDRENS SPÅR
FÖR FRAMTIDS SEGRAR

Sommarens största idrottshändelse blev tre-dagars-kampen om armémästerskapet i militär femkamp för värnpliktiga, som ägde rum vid regementet 30/8—1/9.

Efter en hård, jämn och spännande tävling hemfördes både individuella och lagsegern av hemmasoldaterna och därtill fick alla arrangemang det allra bästa betyg av gästande ledare och aktiva.

Årets armémästare blev alltså *Sven Gunnar Persson,* Hofors (IK Sport) och hans kamrater i det segrande laget var *Nils Olof Pettersson,* Hästbo, och *Nils-Erik Fröjd,* Horndal. De senare fick placeringarna 8 resp 27 och 4:de man i laget, reserven *L Gustavsson,* hamnade på 70:de plats bland de 162 i prislistan. Laget hade tränats av löjtnant Fröderberg och kadetterna Österdahl och Svanbom. Den förstnämnde hemförde för övrigt RegM-titeln i generalrepetitionen veckan före armémästerskapet.

Tränandet och tävlandet före AM hade även omfattat deltagande i MID-mästerskapet i Sollefteå och i MM i Karlskrona, varifrån resultaten återfinns på annan plats.

Den militära femkampens grenar avverkas i ordningen skjutning, hinderlöpning, handgranatkastning, hindersimning och terränglöpning. Sommarens envisa regnande förföljde tyvärr skjutningen, den första grenen. Efter tre timmars tävling var de flesta och det mesta genomvått och resultaten blev tyvärr därefter. Endast en, vpl Johansson, I 15, lyckades nå 139 poäng av 140 möjliga. De flesta fick nöja sig med 120 poäng eller mindre. Och våra egna startade med placeringarna 11. Persson, 53. Fröjd, 73. Pettersson och 85. Gustavsson. Laget på 12:e plats efter skjutningen.

Den nya pampiga hinderbanan låg trots allt torr och fin fastän med vattenpölar runt omkring. Fortsatt regnande under tävlingen gjorde tyvärr många hinder farligt hala och besvär-

Armémästaren Sven Gunnar Persson hyllas av sina ledare och lagkamrater löjtnant Gert Fröderberg och vpl Nils Erik Fröjd (t. v.) samt Nils Olov Pettersson och sergeant Bertel Österdahl.

liga och speciellt den s. k. "lejongropen" (den blev färdig trots allt!) blev en svår stötesten för många. Grensegraren hette Lars Holmstedt från Halmstad, tid (= banrekord) 2.58,2 min. Fröjd och Pettersson skötte sig fin-fint och blev 2:a resp 5:a med tiderna 2.59,8 och 3.05,2, medan blivande armémästaren hörde till dem, som behövde extra satstagning i lejongropen med många sekunders förlust. Laget gjorde ett jättesprång upp till 3. plats.

Solsken och fladdrande blågult flaggspel inledde andra dagens handgranatkastning på Strömvallen. De unga deltagarnas orutinerade tävlingsnerver dallrade alltför mycket i denna koncentrationsgren och många toppresultat noterades inte. Värmlänningen E Rydahl blev ett lysande undantag med en grenseger på 1170,5 poäng och våra egna lyckades trots mindre missar

hålla lagets 3. plats. Persson hade nu på allvar satt in sin jakt mot toppen och låg efter tre grenar på 8. plats.

Hindersimningen i Harnäsbadet med förnämligt pionjärbyggda hinder på fyra banor blev en trevlig och spännande publikgren i det vackra och idylliska badet. Efter 42 heat stod I 3-aren Heimo Auer som simsegrare följd av ytterligare sju man över tusen tävlingspoäng. Persson blev fin 9:a med tiden 32,2 = 991,6 poäng och gick därmed upp till 2:a plats sammanlagt. Laget avancerade till 2. plats efter fyra grenar.

Jämnheten efter fyra grenar var så stor, att faktiskt de 16 bästa hade chans till slutseger före terränglöpningen. Ja, kanske rentav den 16:de, fältjägaren Stenbrink, var den allra farligaste segeraspiranten tillsamman med sin regementskamrat Näsström, vilken ledde efter simningen. Vår egen Persson måste alltså slå Näsström med 11 sek men hade 2.12 min tillgodo på den snabbe och uthållige Stenbrink. Mellantiden på den 5.300 m långa banan talade till Perssons fördel — han lyckades! — och I 14 fick sin första armémästare! Striden om lagsegern var lika jämn och oviss in i det sista. Den avgjordes till Norrlandsregementenas favör, sedan I 6, Kristianstad, varit ledande lag både efter tre och fyra grenar. En extra slutspurt gjorde I 19, som i sista grenen passerade I 6 och Fallskärmsjägarskolan och därigenom tog lagbrons bland de fem lag, som åstadkom över 11.000 slutpoäng.

Med hjälp bl a av den nya hinderbanan — Sveriges bästa! — hoppas regementet att även i fortsättningen kunna blanda sig i slutstriden i denna speciellt soldatmässiga femkamp.

Sven Bratt

IDROTTEN VID REGEMENTET

under 1960 avspeglar sig för övrigt i följande utdrag ur resultatlistorna från regementsmästerskapen m. m. Därutöver har regementet varit representerat vid åtskilliga tävlingar utanför regementet, varvid även många goda resultat noterats.

RegM i brottning 26/1

Fjädervikt: 1. 391124-775 Blomgren K; 2. 401023-775 Olsson 6.
Veltervikt: 1. 390119 753 Wikström 7.; 1. 400713-753 Waldén 10.
L tungvikt: 1. 401028-753 Löfquist 10.; 2. 390121-761 Lindberg K.

RegM i tyngdlyftning 26/1

Fjädervikt: 1. 391124-775 Blomgren Kkomp; 2. 350221-951 Pöllä 6.
Lättvikt: 1. 400713-753 Waldén 10.; 2. 390801-715 Glaad 9.
Mellanvikt: 1. 300903-757 Rubert 6.; 2. 400903-757 Lundgren K.
L tungvikt: 1. 390121-761 Lindberg K; 2. 401028-753 Löfquist 10.

RegM skidstafett 10×3 km 23/1

1. 7. komp 2.16.55; 2. 5. komp/I 2.18.30; 3. 6. komp 2.19.57.

RegM på skidor 30 km den 1/3

Sen 30 km: 1. vpl Vestlin 6. 1.48.11; 2. vk Persson Liv, 1.53.43; 3. fu Andersson Ö 6. 1.57.46
Jun 15 km: 1. vpl Olsson 5. 54.00; 2. vpl Svensson 9. 55.29; 3. vpl Holmberg 10. 56.41
Y oldboy 30 km: 1. fj Lindström 1.51.05; 2. ffman Eklöv 2.03.04; 3. fv Julander 2.09.45
Ä oldboy 1. kn Måhlén 1.03.12
Lag, 15 km: 1. 6. komp 8.45.20; 2. Livkomp 9.20.50; 3. Ubef 9.24.57

Offkårens tävlan om Hjertströmska bocken 1/3 30 km

1. kn Måhlén 1.59.22; 2. kn Barkander 2.06.40

RegM i fälttävlan 3/5

1. fu Fors 72.4 poäng; 2. fk/vpl Andersson 91.4 poäng; 3. fj Gyltin 99.5 poäng.

Flergrensstafetten vid Regementets Dag 19/6

1. Ubefkåren 36.29 min; 2. 5. komp I 37.51 min; 3. Offkåren 38.55 min

RegM i fotboll

1. 9. komp; 2. 5. komp; 3. Plutchskolan

RegM i terränglöpning 19/8

1. 100 Fröjd 9. komp, 16.04; 2. 311 Lundström 5. komp, 16.05; 3. 436 Dasek 5. komp, 16.19

RegM i simning 12/8

50 m fritt: 1. Hökfelt Liv; 2. Ljungberg 6. komp; 3. Jansson 10. komp
100 m fritt: 1. Hökfelt Liv; 2. Norberg 6. komp; 3. Vestlund 9. komp
200 m bröst: 1. Lindmark 5. komp; 2. Sundberg 7. komp; 3. Sjödin 6. komp
Lagkapp 10×50 m fritt: 1. Livkomp; 2. 5. komp; 3. 9. komp

RegM i militär femkamp 23—25/8

1. lt Fröderberg 5. komp, 4562.2; 2. 3 Pettersson 7. komp, 4202.0; 3. 5 Gustavsson 6. komp, 4147.0
Lag: 5. lag I 11551.8 p; 2. 5. lag II 10011.6 p.; 3. 6. komp 9897.2 p.

Armémästerskap i militär femkamp Gävle 30/8—1/9

1. 410727-935 Persson 5. komp, 4222.2; 8. 410104-775 Pettersson 7. komp, 3905.0; 27. 390505-711 Fröjd 9. komp, 3599.2; 70. 400102-753 Gustavsson 6. komp, 3024.8
Lag: 1. I 14 11. 726.4 p.

RegM i fri idrott 6/9

100 m: 1. 101 Hallquist 5. 11.7; 2. 100 Fröjd 9. 12.0; 3. 102 Skog 5. 12.0
400 m: 1. 100 Fröjd 9. 54.6; 2. 5 Gustavsson 6. 56.1; 223 Viklund Liv 57.0
1.500 m: fu Fors 5. 4.23.2; 2. ko Munther Liv 4.28.7; 3. 436 Dasek 5. 4.28.9
3.000 m: 1. fu Fors 5. 9.14.6; 2. 202 Wedin 10. 9.37.5; 3. serg Österdahl 5. 9.40.6

Svensk stafett: 1. 9. komp 2.11.9; 2. Liv 2.12.0; 3. 5. komp 2.12.2
Längdhopp: 1. 100 Fröjd 9. 6.16; 2. 207 Friberg 9. 6.06; 3. 101 Hallquist 5. 5.93
Höjdhopp: 1. 62 Pettersson 7. 1.80; 2. 100 Fröjd 9. 1.75; 3. 234 Vigg Liv 1.65
Kulstötning: 1. 9 Lindberg K 11.59; 2. 287 Ivarsson Liv 10.78; 3. 1 Tähtikivi 7. 10.18
Diskuskastning: 1. 9 Lindberg K 32.09; 2. 100 Fröjd 9. 29.55; 3. 287 Ivarsson Liv 29.41
Spjutkastning: 1. 75 Bergh 7. 51.27; 2. 312 Thorell 5. 45.63; 3. 9 Lindberg K 45.06
Dragkamp: 1. 6. komp; 2. Livkomp

RegM i nattorientering 8/9

Seniorer: 1. lt Björk 52.15; 2. fu Fors 57.05; 3. lt Nilsson 57.36
Y oldboy: 1. ffman Eklöf 49.39; 2. rustm Falk 1.09.32; 3. fj Lindström 1.18.35
Ä oldboy: 1. fv Bodecker 1.15.55; 2. kn Strindberg 1.26.25 3. kn Bratt 1.27.59
Juniorer: 1. 302 Sjögren 9. 40.54; 2. 277 Andersson Liv 46.50; 3. 211 Forslund 9. 55.20

RegM i dagorientering 25/10

Seniorer A: 1. fu Fors 5. 1.34.16; 2. serg Skytt 7. 1.42.18; 3. lt Nilsson 7. 1.48.01
Seniorer B: 1. fk Blom Liv 3.56.30
Ä oldboys: 1. kn Strindberg 1.21.25; 2. rustm Wikström 1.28.32; 3. fj Larsson 1.38.50
Y oldboys: 1. ffman Eklöv tyg 1.13.50; 2. fj Gyltin 9. 1.33.25; 3. kn Barkander 6. 1.45.17
Juniorer: 1. vpl Sjögren 9. 1.20.39; 2. vpl Engberg 5. 1.20.46; 3. vpl Larsson 5. 1.20.47

Offkårens skjutn om "Fockska kannan" och Kjellgrenska priset 29/9

Kjellgrenska, kg: 1. kn Sundberg 199; 2. lt Björk 177; 3. lt Nilsson F 176
D:o kpist: 1. lt Nilsson B 139; 2. kn Stålmarck 134; 3. lt Nilsson F 132
D:o gevär: 1. kn Rydvall 124; 2. lt Nilsson B 121; 3. lt Björk 120
Fockska kannan: 1. mj Lövsund 159; 2. lt Björk 154; 3. kn Barkander 148

RegM kpist 18/10

1. fj Apelgren 7. 376; 2. lt Nilsson 7. 372; 3. tvm Carlsson Tyg 362

Komp vpr kpist 25/10

Individuellt: 1. 410831-731 Myrén 9. komp; 2. 410628-759 Svensson 6. komp; 3. 410422-735 Melin 5. komp
Lagtävlan: 2. Livkomp (Johansson, Reborg, Norman)
2. 7. komp (Hallström, Olsson, Persson)
3. 6. komp (Svensson, Kjellberg, Åberg)

Skjutning om fj Nässlanders pris 18/10 och 12/11

1. uoffkåren (fj Berlin 78 p, fj Apelgren 77 p, fv Julander 75 p)

Arvid Kjellgrens skjutn för vpl 12/11

1. 390923-505 Anelin 5. 130 p; 2. 411025-933 Inkinen 6. 126 p
3. 410423-753 Holmkvist 7. 118 p

Uoff skjutn om "Öv Stålhanes vpr"

1. fj Apelgren; 2. fj Berlin; 3. mfj Åkerlund

Kompaniserie/RegM i handboll okt.—dec. 1960.

1. Livkompaniet; 2. 9. kompaniet; 3. 5. kompaniet.

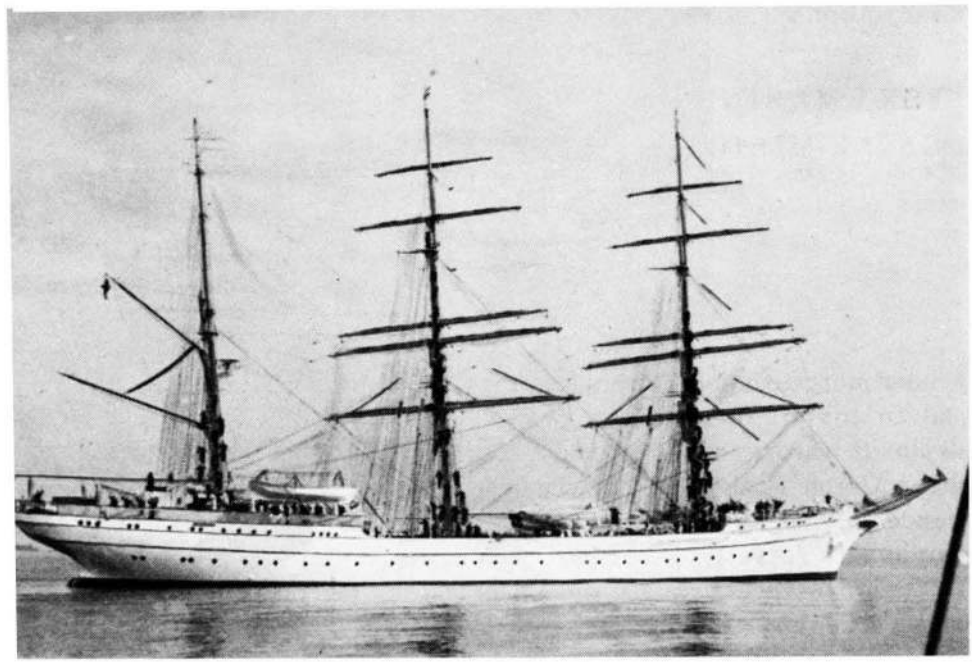
TYSKA MARINEN I GÄVLE-MILJÖ

Under morgontimmarna torsdagen den 13 maj var Gävlebukten platsen för ett ovanligt och praktfullt skådespel, när denna strålande vårdag den västtyska förbundsmarinens vita skolskepp Gorch Fock med alla segel satta, med vågorna skummande om bogen och med graciösa nigningar i dyningarna gjorde våra farvatten den äran.

Sedan den vackra gästen angjort kaj vid Fredriksskans, inleddes ett 4 dagar långt besök i vår stad, som började med visit av representanter från tyska ambassaden, varefter de officiella visiterna utväxlades mellan fartygschefen, kommendörkapten Wolfgang Erhard, landshövdingen och regementschefen. Under eftermiddagen sågs delar av skolskeppets personal göra sina första besök i staden och de välputsade sjömännen i blå uniform och vit mössa väckte berättigat uppseende. Torsdagens sista mer officiella del var Gävle stads middag, vid vilken befäl av alla kategorier från skolskeppet och regementet knöt sina första kontakter.

Påföljande dag ägnades åt rundturer i staden med besök vid industrier och slutade med en rad arrangemang. Vid minnesstenen i regementsparken kunde överste Henriksson välkomna representanter för fartygets befälskårer, vilka besökte bl. a. soldathem, museum och soldatkyrka, varefter regementets befälskårer fungerade som värdar för en middag på respektive mässar.

Under kvällen invaderades Stadshuset av blivande befäl ur I 14 plutonchefsskola och tyska marinen för att i sällskap med en lång rad fagra vårblommor — från skolorna särskilt inbjudna unga damer — närvara vid en av regementet och staden gemensamt arrangerad bal. Måhända lade språksvårigheterna hinder i vägen för en mera ingående konversation, men samvaron på dansgolvet till armémusikkårens tjusande och livande musik uppvägde saknaden efter grammatik och lexikon.

Gorch Fock på Gävle redd.

Våra gästande vänner bevistade under lördagsmorgonen korum och krigsmans erinran, varefter sjömännen och landkrabborna drabbade samman i fotboll, dragkamp och skytte med åtföljande prisutdelning, vid vilken samtliga agerande fick hämta ett minne från de trevliga tävlingarna. Under senare delen av dagen svarade Gorch Fock för värdskapet med bl. a. ett party och en »bierabend» för civila och militära gäster.

De vita sjömansmössorna var en trevlig och uppskattad färgklick uppe vid Folkparken och ute i Furuvik, dit gästerna inbjudits.

Under sista besöksdagen utnyttjade stadens invånare tillfället att besöka skolskeppet, som förevisades under ett par eftermiddagstimmar och därmed var söndagens officiella program avverkat.

När Gorch Fock på måndagsmorgonen för sin hjälpmotor dunkade mot havet, medföljde ett antal särskilt inbjudna från Gävle stad och regementet för att få tillfälle se besättningen i aktion ombord på sitt vackra fartyg. Passagerarna fick se en uppvisning i den svåra konsten att äntra rigg, att på ett minimum av tid och svängrum lossa sejsingar, brassa och skota de 23 seglen m. m., men Gorch Focks goda egenskaper som

seglare kunde inte fartygschefen demonstrera, då hela Gävlebukten denna soliga och varma förmiddag låg blank som en spegel. Då återstod intet annat än att bärga och beslå, vilket för åskådarna medförde ytterligare en akrobatuppvisning med besättningen hängande praktiskt taget upp och ner — några med hela 40 meter mellan sig och fartygsdäcket.

Innan de inbjudna lämnade skeppet sjöng en kör flottister »En sjöman älskar havets våg» på riktigt god svenska och när lotsbåtarna lämnade Gorch Fock, äntrade besättningen rigg och utbringade ett rungande leve för Gävle stad och dess invånare — ett sjömännens tack till värdfolket för några trevliga dagar i hamn.

Gorch Fock sjösattes i augusti 1958 i Hamburg efter en byggnadstid av endast hundra dagar och för en kostnad av 6 milj D-mark. Den tremastade barken är på 1800 ton, har en längd av 81.26 mtr, en bredd av 12 mtr samt har 1964 kvm segelarea.

Besättningen bestod vid besöket av 237 man, varav 10 off och 17 uoff.

Och vem var Gorch Fock? Hans Hinau var hans borgerliga namn, född 1880 i Finkenwärder vid Hamburg och död i slaget vid Skagerack 1916, då han följde »Wiesbaden» i djupet. Genom sin roman »Seefahrt ist Not», där han skapade hjältegestalten Klaus Mewe och krigsdagboken »Sterne überm Meer» har han gjort sig högt älskad av den tyska ungdomen.

Ivar Hillström

"BOCKEN" *är* ***ett*** *medel*
att skapa kontakt
mellan regementet och bygden

KAMRATFESTEN
den 11 juni ***ett annat***

ALFTA SOCKEN HEDRAR SITT INDELTA KOMPANI

Söndagen den 2 oktober avtäcktes en minnessten över Alfta kompanis indelta soldater. Stenen, som är placerad på kyrkvallen i Alfta, har tillkommit på initiativ av kamrer Carl Boman, f. d. kommunalkamrer i socknen. Den har utformats av stenhuggare P. O. Pettersson i Alfta och är en två meter hög natursten, tagen från Nils Ols-gårdens ägor i Sunnanåker.

Under Hälsinge regementes vapen bär stenen följande inskription:

TILL MINNE AV DE INDELTA SOLDATER, SOM UNDER ALFTA KOMPANIS OCH HÄLSINGE REGEMENTES FANOR FYLLT SIN PLIKT MOT KONUNG OCH FÄDERNESLAND, LÄT DELÄGARNA I ALFTA SOCKENS UDDEMANTALSKASSA RESA DENNA STEN ÅR 1960.

Under inskriften prydes stenen av socknens sigill.

I samband med samlingen till högmässan konserterade armémusikkåren utanför kyrkan, vilket redan från början gav den rätta feststämningen. När kyrkklockorna manade till samling fylldes kyrkan snabbt till sista plats.

Efter gudstjänsten samlades alla på kyrkvallen för avtäckning av minnesstenen. Detta blev hembygdsdagens största höjdpunkt, en högtidsstund fylld av fest och färg. Runt stenen paraderade ett flertal fanor från de olika frivilligorganisationerna med regementets och Alfta kompanis gamla röd-vita fana närmast stenen. På hedersplats framför stenen sutto dagens förnämsta gäster, tre av de gamla knektarna från Alfta kompani.

Sedan kamrer Boman erinrat om att uddemantalskassan med denna minnessten velat hedra minnet av alla de soldater, som i gångna tider tjänat Alfta kompani, överlämnade han ordet till överste Henriksson.

I sitt högtidstal yttrade regementschefen bl. a.:

»Namnet Alfta kompani påminner oss om tusentals soldater,

Överste Axel Henriksson och kamrer Carl Boman vid minnesstenen.

som under många århundraden gjort sin plikt för fosterlandet. Historien vittnar om att soldaterna vid Hälsinge regemente lämnat de flesta stridsfälten som segerherrar och de gånger, de inte lyckades segra stredo de tappert in i det sista. Men inte bara i de krigiska bedrifterna betydde soldaterna mycket för vårt land och den hembygd, de representerade. I sitt fredliga värv utförde de ofta en betydande odlargärning och därvid får vi inte glömma soldathustrun, som många gånger under mannens frånvaro hade det mycket strävsamt. Då vi i dag äro samlade för att avtäcka en minnessten över de indelta soldaterna ur Alfta kompani, står vi ur militär synpunkt på en historisk plats. Vid denna kyrka och på denna kyrkvall fanns Alfta kompanis trossbod och här utrustades kompaniet, innan det drog ut i fält. Denna plats har därför för mången soldat blivit det sista minnet av hembygden och en bättre plats har inte kunnat väljas för denna minnessten.»

Översten lät därpå täckelset falla. Efter det regementets marsch spelats tackade regementschefen kamrer Boman för det arbete, han utfört, och som synbart bevis för regementets tack-

samhet tilldelades denne dess förtjänst- och minnesmedalj i silver. Samma medalj i brons erhöllo de deltagande knektarna Erik Frisk, Enstabo, 91 år, Anton Nordström, Långhed, 84 år, och Johan Nord, Storsveden, 84 år. Johan Borg, Sunnanåker, 80 år, som inte kunde närvara, fick senare i hemmet besök av översten, varvid medaljen överlämnades.

Efter denna högtidsstund bjöd kommunalnämnden på allmänt kyrkkaffe i församlingshuset. Härunder överlämnades till kommunen två namntavlor, upptagande kompanichefs- och kompaniadjutantslängderna från Alfta kompanis begynnelse samt en tredje tavla, en fotografisk avbildning av de tapperhetsmedaljer, som tilldelats Hälsinge regementes indelta soldater och vilken tavla finnes bevarad på regementet. Från regementets kamratförening överräckte dess ordförande, överste Hans Berggren, en kopia av Alfta kompanis gamla fana i form av en bordsflagga. Kamratföreningen fick i gengäld mottaga en soldattavla, som suttit på soldaten nr 1 Runells torp.

Så var denna minnesrika dag, över vilken en flödande sol gav färg åt höstens färgprakt, till ända. En dag, som säkert sent kommer att glömmas av bygden och regementet. Så hade även en av regementets kamratförenings främsta uppgifter — kontakten mellan hembygden och regementet — förverkligats.

Gunnar Fernquist

SOM SVENSK OFFICER PÅ UTLÄNDSK MARK

Av de tre längre tjänstgöringsperioder jag genom omständigheternas makt fått fullgöra i utlandet har den senaste — jag vill icke säga den sista — utan tvekan varit den ur egen synpunkt mest tillfredsställande. Visst var 1937—1938 års kommendering som biträdande militärattaché vid Parisbeskickningen i högsta grad intressant — andra världskriget kastade redan vid denna tidpunkt sin hotande slagskugga framför sig — och tjänstgöringen lade också grunden till det särskilda intresse för franska förhållanden jag senare sökt vikmakthålla. Och utan tvekan var det en upplevelse att åren 1946—1949 få tjänstgöra i Negus' tjänst och i anslutning härtill få tillfälle att se sig om i de östra delarna av det nu politiskt så sjudande Afrika.

Behållningen av den nu senast avslutade fyraåriga tjänstgöringen vid beskickningen i Paris är dock alldeles speciell, såtillvida som de gångna fyra åren varit särskilt händelsemättade inom fransk — och f. ö. internationell — politik, och icke minst därför att man på posten som svensk försvarsattaché i främmande land känner tillfredsställelsen av att mera direkt kunna tjäna sitt land — enkannerligen dess försvar — än vad som är möjligt för en svensk officer i exempelvis etiopisk tjänst.

Under de gångna åren har det varit av största intresse att från den franska huvudstadens horisont följa upp de stora internationella kriserna: 1956 års Suez-kris, där Frankrike i så hög grad var engagerat, den samtidigt inträffande Ungernkrisen, som föranledde omfattande demonstrationer i Paris och försatte det annars så livaktiga franska kommunistpartiet i stor förlägenhet, och slutligen Libanon-krisen 1958, där det franska engagemanget dock var av mera symbolisk karaktär. Härtill kommer Frankrikes egen kris — Algerietproblemet — som alla människor och naturligtvis främst fransmännen själva på det ena eller andra sättet snarast vill ha ur världen. Under

Författaren i exotiskt sällskap.

några högintressanta resor i det omstridda området fick jag goda tillfällen att på nära håll sätta mig in i detta stora problemkomplex. Av naturliga skäl kom endast de franska synpunkterna på frågorna till tals. Den andra sidan fick jag, av lika naturliga skäl, icke tillfälle att träffa, men nog kunde dess existens i hög grad anas, även om jag under sammanlagt nära tre veckors vistelse i Algeriet icke lyckades uppfånga ekot av ett enda skott. Frankrike håller ju bara på armésidan omkring 380.000 man under vapen i dessa sina nordafrikanska departement, till stort förfång för övrigt för den franska nationalekonomin och sett ur försvarssynpunkt, den så nödvändiga moderniseringen av armén. Av särskilt intresse var att konstatera den franska arméns uppgifter i Algeriet — väsensskilda från vanliga arméers: militärt sett en ständig beredskap och vakttjänst, ibland större interventioner men mest småföretag; härtill kommer emellertid många andra uppgifter, som egentligen bort fullgöras av civil personal, exempelvis civiladminist-

rativa och kommunala uppdrag, vägbyggen, skolväsen och sjukvård. Fransmännen använder ett betecknande ord: "pacification". Det råder ingen tvekan om att den franska armén är den, som i dagens läge har den största krigsvanan av Västeuropas arméer — låt vara i en alldeles speciell form av krig, vilken dock enligt en vida spridd fransk uppfattning i en framtid kan komma att få stor betydelse, om ett läge skulle inträffa i Västeuropa, som man helst inte önskar närmare beröra.

Frankrikes visserligen blygsamma och senkomna men dock faktiska inträde i "atomklubben" var naturligtvis även av intresse att konstatera liksom det påfallande ljumma franska intresset för Nato's integrationssträvanden, som i vart fall markerade slutet av 1959.

Kontakterna med hemlandet gjorde sig dagligen gällande. Frankrike producerar krigsmateriel av internationellt intresse och det är naturligt, att även Sverige har intresse härav. De franska pansarvärnsrobotarna och 15,5 cm haubitserna, som vi infört i vår egen armé, är bara några exempel. Alla dessa ärenden krävde en kontinuerlig korrespondens med svenska staber och förvaltningar och ett flertal besök måste ordnas.

Arméattachéns fögderi i Frankrike omfattade jämväl Schweiz, vilket innebar några givande resor varje år till det lilla perfekta och korrekta alplandet. Det skulle emellertid föra för långt att närmare ingå på allt vårt samröre med detta land, som är av stort intresse för oss, icke minst på grund av dess goda tekniska standard och dess höga militära beredskap, utan tvekan den högsta i Västeuropa för länder utan stående arméer. Kampen mellan den svenska "Draken" och den franska "Mirage III" om schweizarnas bevågenhet pågår — när detta skrives — för fullt och på vilken utgång av denna kamp skall månne en svensk officer med en viss "faiblesse" för Frankrike men dock med fosterländskt hjärta hoppas? Jo — naturligtvis på hjärtats seger!

Dag Stiernspetz

POJKREGEMENTET
THE JUNIOR LEADERS

En viss motsvarighet till den svenska volontärinstitutionen lever i England kvar i begreppet "The Junior Leaders Regiment". Syftet med dessa "pojkregementen" är att skaffa armén en rekryteringsstomme av skickliga "Warrant Officers" (underofficerare) och NCO:s (underbefäl). Jämsides med den militära utbildningen bibringas eleverna ett visst allmänbildande kunskapsmått, vilket kommer till godo vid en ev. civilanställning efter kontraktstidens utgång.

The Junior Leaders Regiment of The Royal Artillery är beläget i närheten av den gamla staden Hereford i Wales. "Boy Service" har alltid legat det brittiska artilleriet varmt om hjärtat. I några av Shakespeares verk talas det om "Master Gunner and his Boys". Vid den tiden värvades unga pojkar som ordonnanser, trumslagare och trumpetare i "The Artillery Trayne". "The Boys" utgjorde en fast organisation i artilleriet från 1716 och deras nuvarande parad-uniformer daterar sig från Napoleonkrigen. 1926 inrättades en särskild pojkmusikkår i Wollwich och denna sammanslogs senare med en rent militär pojkskola. Den nya utbildningsgiven blev genast en stor succés och eleverna från pojkregementet bildade stommen i rekryteringen av Warrant Officers och NCO:s.

Pojkar anställas vid "The Junior Leaders" från och med det år de slutar skolan (i regel 15 år) och till och med det år de fyller 17. De sökande måste ha rekommendationer från minst två personer, av vilka den ene skall vara officer, polisofficer, lärare eller representant för "The Cadet Unit" (Kadettskolan). Aspiranterna genomgår en lämplighetstest omfattande såväl fysiska som psykiska prov.

En pojke som mönstrar som "Gunner" tjänstgör i sex år som aktiv och sex år i reserven. Han kan under denna tid när som helst förlänga kontraktet ända upp till 22 års tjänst, varefter han kommer i åtnjutande av pension. Nöjer han sig däremot

»Monty» inspekterar pojkregementet i Hereford.

med den kortare anställningstiden skickas han efter fullbordad "Boys Service" till en koncentrerad befälsutbildningskurs, vilken renderar honom en WO:s eller NCO:s grad i reguljära armén.

Pojkregementet i Hereford är organiserat på två batterier, vart och ett bestående av två troppar. Dessa äro uppkallade efter berömda män i Englands historia och består av 30—40 elever. Tropparna är uppdelade i en senior- och en junioravdelning och dessa övas allt efter elevernas ålder och förkunskaper. Troppbefälets uppgift är utöver det rent militärpedagogiska att även tjänstgöra såsom ställföreträdande målsmän. I denna egenskap ska de biträda sina "söner" med råd och anvisningar av allmänt socialt intresse.

De första 6 månaderna får eleverna en veckoavlöning på omkring 30 kr. Efter hand höjes detta belopp för att efter 2 år belöpa sig till ungefär 60 kr. Efter hand som pojkarna avlägger vissa examina, höjes kontantlönen.

Maten är god och riklig. Till fysiskt svagare elever utgår särskild kostförstärkning. Mellan utbildningsterminerna ligger en ledighet på en månad och i samband med vissa helger har skolan långferier. Fria resor till hemmet utgår vid dessa ledigheter.

"The Junior Leaders Regiment" har en lärarstab på 18 officerare och underofficerare ur RAEC (Royal Army Education Corp). Dessa är i regel universitetsutbildade och tillhör de yppersta av sitt slag. Skolan är organiserad i modern stil och med krigsskolan i Sandhurst som förebild. Föreläsare från grevskapets civila utbildningsanstalter biträder sina militära kolleger i syfte att ge pojkarna en så allrondbetonad undervisning som möjligt. Detta inte minst med tanke på de elever, vilka efter kontraktstidens utgång avser att söka sin utkomst på den civila arbetsmarknaden. Stor vikt lägges även vid pojkarnas religiösa bildning. De dagliga andaktsstunderna och lektionerna i kristendomskunskap bildar en god motvikt till den rent militära undervisningen. Över huvud läggs mycket stor vikt vid karaktärsdaning och kamratuppfostran.

Den militära utbildningen tar sikte på att bibringa eleverna god färdighet som artillerist. Därutöver ägnas tid åt militärfysisk fostran. Sista året deltar pojkarna i fälttjänstövningar tillsammans med "National-Servicemen" (vanliga värnpliktiga) och får då tjänstgöra som Warrant Officers och NCO:s

Via vissa kompletterande kurser kan även lämpliga "Ex-Boys" vinna inträde på krigsskolan i Sandhurst.

Regementet är med rätta stolt över sin musikkår. Samtliga elever får nämligen lära sig hantera trumma och trumpet. Denna utbildning leds av en "Band Master" (musikdirektör) och kåren utgör i sina prydliga uniformer ett flott inslag vid parader och officiella ceremonier.

Inom regementet finns ett antal hobbylokaler, där pojkarna får syssla med den verksamhet som bäst passar dem. Yrkeslärare undervisar i träslöjd, modellflygbygge, fotografering, typografi m. m. Även en amatörteatercirkel har sin plats på hobby-schemat.

Varje termin inbjuds föräldrar och anförvanter att över en weekend följa undervisningen vid skolan. Lärarna står då till förfogande för samråd i vidareutbildningsfrågor.

Varje elev "kartlägges" noggrant från intagningen till ut-

ryckningen. Deras målsmän hålls ständigt underrättade om pojkarnas beteende och härigenom skapas förutsättningar för goda relationer mellan hem och skola. Eleverna tvingas in i ett sunt beteendemönster, att aktge på sig själva och att utgöra ett mönster för andra. Egoism och självförhävdelse bortarbetas och man söker dana en karaktärsfast individ, väl lämpad att inträda såsom befäl och lärare i den reguljära armén.

Lennart Stoltz

HÄLSINGE
REGEMENTES
KAMRATFÖRENINGS
Årsmöte
och Kamratfest
SÖNDAGEN DEN 11 JUNI PÅ KUNGSBÄCK

REGEMENTETS KAMRATFÖRENING

Överste Hans Berggren.

Hälsinge regementes kamratförenings styrelse har följande sammansättning:
Ordförande: överste Hans Berggren, Åbyggeby.
Vice ordförande: överste Axel Henriksson, Gävle.
Sekreterare: förvaltare Helmer Nygren, Gävle.
Skattmästare: fanjunkare Harald Fisk, Gävle.
Övriga styrelseledamöter: riksdagsman Per Persson, Runemo, riksdagsman Jon Jonsson, Bollnäs, landstingsordförande Edvin Jansson, Harnäs, häradsdomare J. A. Andersson, Trönödal, överste I. Grundell, Stockholm, överstelöjtnant A. Dyberg, Gävle, kapten G. Nilsson, Gävle, förvaltare E. W. Andersson, Gävle, löjtnant E. A. Pira, Gävle, hemmansägare E. Berlin, Valbo, rustmästare Å. Wiklund, Gävle.

*

Revisorer: rustmästare L. Wikström, Gävle och vaktmästare A. Rosengren, Gävle med stadsmäklare F. Löfgren, Gävle och redaktör E. Wickberg, Gävle som suppleanter.

*

Föreningens adress: I 14, Gävle, tfn 154 80, postgiro 13 73 32.

Kvarteret Branten i Gävle (modellfoto)

Projekterar

BOSTÄDER

HOTELL

SKOLOR

SAMLINGSLOKALER

FÖRVALTNINGSBYGGNADER

RIKS BYGGEN

SVENSKA RIKSBYGGEN

TORSTENSSONSGATAN 3 STOCKHOLM

GRAND-CENTRAL-HOTELLET
GÄVLE

Norrlands förnämsta hotell
med tjusiga restauranger
för alla smakriktningar
bjuder välkommen

COCKTAILBAR · TV

TELEFON 290 60

Hälsinge
Messmör

GER HÄLSA
och KRAFTER

Södra Hälsinglands
Mejeriförening
BOLLNÄS

SÖDERLUND & LINDSTRÖM
GEFLE

- Motorrenoveringar
- Renoveringar av entreprenadmaskiner
- Metallisering
- Maskinarbeten och maskinbyggnad

AB SÖDERLUND & LINDSTRÖM

Tel. 29320, växel — GÄVLE

maskiner för träindustrien

barkningsmaskiner
boardmaskiner
sågverksmaskiner
huggmaskiner
flissåll

SÖDERHAMNS
VERKSTÄDER AB SÖDERHAMN

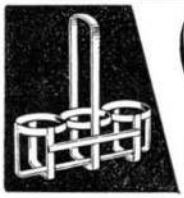
OLYCKAN
och
SVENSK RÄDDNINGSTJÄNST
är överallt lika fort framme

MESTA HJÄLPEN –
LÄGSTA AVGIFTEN

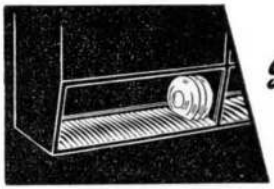
OBS! Numera även fria hemresor vid haveri för passagerare och förare

Gävle:
N. Stapeltorgsgat. 4 A, 026/179 00
Hudiksvall:
Jacobsbergsväg. 24, 0650/125 80

EIA - aktuellt

...för HEM och HUSHÅLL

Begär specialprospekt!

EDSBYN EIA HABO

Säljer via järnhandeln.

GAVLE HOTELLEN, GÄVLE

Gävle - Staketgatan 44, Tel. 15470
Aveny - S. Kungsgatan 31, Tel. 15590
Ritz - N. Kungsgatan 3, Tel. 15375

Direktion Eitel Ödén

GODA - TRIVSAMMA

BOLLNÄS BIL- & MEKANISKA AB
Långgatan 28, Bollnäs **Telefon 105 69, 126 69**
— ortens äldsta företag i branschen!

Utför alla inom branschen förekommande arbeten

Tillverkning:
- **SNABBLYFTBLOCK**
- **BLOCKVAGNAR**
- **SPAKLYFT**

Mekaniska arbeten:
Beställningsarbeten, svarvning, fräsning och pressningsarbeten.

det
är
bäst
att

trycka
hos

GT

GEFLEBORGS TRYCKERI AB

Gävle - Telefon 297 00

Furuvik

— ETT SOMMARPARADIS
FÖR UNG OCH GAMMAL

Bryggar'n kommer...

med hela raden
av läskande
drycker
från
GÄVLEBRYGGERIER
SANDVIKENS BRYGGERI
BOCKENS BRYGGERIER AB

TRÄVARUFIRMAN

C. A. Hällström

GÄVLE

Tel. 227 11, 227 13

TRÄVAROR

Antros djupimpregnering

Rockhammars porösa board

Wallanders plastplattor

Masonite

Lidholms

hela familjens

MODEHUS

Herrkonfektion
Herrekipering
Herrskrädderi
Damskrädderi
Gosskonfektion
Gossekipering
Herr- o. Damskor
Damkonfektion

GÄVLE • **HOFORS**
Tel. 292 40 **Tel. 203 04**

Lasta och schakta snabbare och med större vinst med

Gigantic

G 18 – 2-hjulsdriven
F 20 – 4-hjulsdriven

- **STARK**
- **SNABB**
- **SÄKER**
- **STOR KAPACITET**
- **SERVOSTYRD**
- **KOMPAKT**
- **LÅG TYNGDPUNKT**
- **DRIFTSNÅL**
- **PRISBILLIG**

Begär prospekt och offert!

MASKIN AB Gigantic

Järbo Telefon växel 0290/70610

Service och återförsäljare över hela landet

NYA A/B
J. FR. BROLIN

Skeppsklarerare, Speditörer

STUGSUND

kol, koks, eldningsolja

Tfn 541 37, 541 94, 541 67

Söderhamns

Ångtvätt

TVÄTTAR ALLT

FÖR ALLA

AB ERIK
Sohlberg's
Livsmedel, Gävle

Sohlbergs tillverkningar
– en garanti för hygien och kvalitet –
Finns i de flesta av länets livsmedelsaffärer

OLSSONS

BLOMSTERHANDEL

Nygatan 15, GÄVLE

Telefoner: 204 16 och 139 16

Lättare än Ni tror att bli villaägare

Det är lättare och billigare än Ni tror att bygga villa. De flesta som vänt sig till AB Svenska Trähus är idag villaägare eller på god väg att bli det.
30 års erfarenhet har lärt oss vilka hustyper som lämpar sig bäst för svenska förhållanden. Välj ut den villa som passar Er bäst bland våra 40 väl genomtänkta standardtyper.
Vänd Er till vårt distrikskontor, Centralplan 3, Gävle, tel. 25832. Där får Ni alla upplysningar om hur Ni planerar för egen villa.

ST-märket är symbol för välkända kvalitetshus från AB Svenska Trähus med fabriker och service över hela landet.

AB SVENSKA TRÄHUS

STOCKHOLM 7 • TEL. 010/238360

För välplanerade resor
kontakta

ANDERSSON & LUNDQVIST RESEBYRÅ AB

Drottninggatan 48, Gefle

Tel. 026/298 60 Telex 81049

Av STR auktoriserad Resebyrå

Medlem i
Svenska Resebyråföreningen

ARNO HOLM AB
Mejeriprodukter
GÄVLE
Telefon 24045, 24541, 12841

OST
svensk
dansk
finsk
holländsk
SPECIALKVALITÉER

ÄGG
färska
kvalitetskontrollerade

PHILIPS WEEKEND – L3X 02 T

Transistor-radio med FM för program 2, MV och LV ● 8 transistorer och 4 germaniumdioder ● Teleskop-antenn för FM, uttag för bilradioantenn

● Pris 335: –, oms tillkommer.

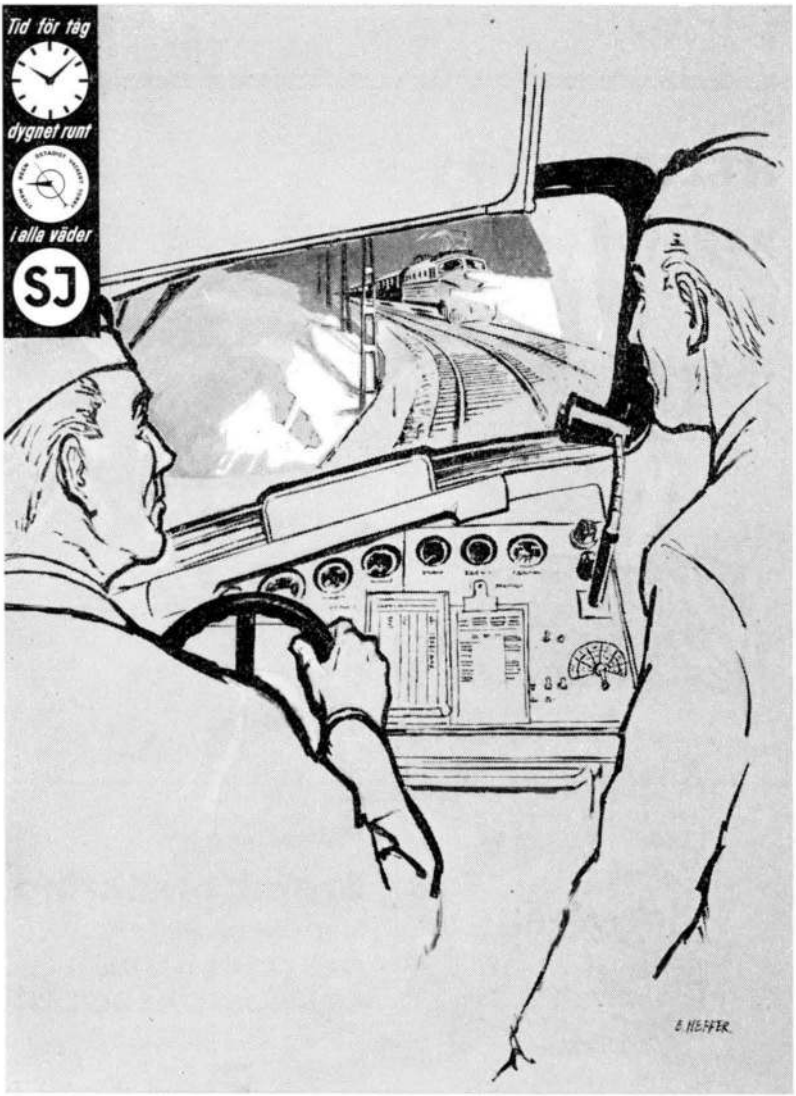
RADIOKOMPANIET
RADIO TV MUSIK
N. KUNGSGATAN 21
Tel. 263 38 (Vid Teatern)

Södra Norrlands Trädgårdscentral
SKÅNELAGRET

Odlarnas organisation

Alltid till tjänst med förmedling av alla sorters **grönsaker, rotfrukter** och **sydfrukter**

Tel. GÄVLE,
gruppnummer 296 20

Vila Ni – vi kör!

Koppla av, vila och ha det skönt — läs något trevligt — vi kör Er snabbt och säkert mot resmålet — dygnet runt — i alla väder...

På tåget får Ni de där timmarna Ni försöker jaga ifatt och kan också i lugn och ro gå igenom och planera Ert arbete.

Varje dygn går tåg till mer än 3.000 orter över hela landet — moderna, snabba expresståg, snälltåg med sovvagnar och restaurangvagnar, persontåg och lokaltåg.

SJ

HELLSTRÖMS
pepparkakor
gräddade i
mejerismör
— en smaksensation

AB
Gestriklands
Yllefabriker
JÄRBO

TELEFON 0290/70600

Älvkarleby
Turisthotell
"Turisten"

Tel. 721 44, 725 11

Öppet: febr.–maj: söndagar
maj–sept.: dagligen

Vid val av Eder
Brandförsäkring
bör Ni givetvis anlita
GESTRIKLANDS
BRANDSTODSBOLAG
med dess sedan gammalt låga premier

INFORDRA PREMIEUPPGIFT

Anlita hembygdens
eget försäkringsskydd

Upplysningar lämnas av ordföranden i Edert distrikt och på bolagets huvudkontor, N. Strandgatan 29, Gävle.
Telefon 201 43, 261 43 och 164 43, linjeväljare

UNDRAR NI VARFÖR ?

--- JA INTE VARFÖR HAN HAR TID FÖRSTÅS ---

DET VET JU ALLA MÄNNISKOR ATT HAR MAN SANDVIKSKEDJAN I MOTORSÅGEN SÅ SLIPPER MAN FILA SÅ MYCKET. MAN SÅGAR MER OCH FÅR MER FRITID ---

MEN NI KANSKE UNDRAR VARFÖR SANDVIKSKEDJAN ÄR SÅ KLART ÖVERLÅGSEN ?

OSS EMELLAN SÅ BEROR DET INTE BARA PÅ KVALITETSTILLVERKNINGEN OCH SKOVELTÄNDERNAS HÅRD-FÖRKROMNING

---DET ÄR MATERIALET OCKSÅ !

SANDVIKSKEDJAN GÖRS AV SANDVIKENS VÄRLDS-BERÖMDA STÅL !!

DÅ FÖRSTÅR NI ---

SANDVIKSKEDJAN

Freja GLASS

FREJA GRÄDDGLASS

är godare

Vi har öppet året runt

Ordertelefoner: 205 74, 205 75

Kontroll och råvaror:

Gefleortens Mejeriförening

Fibrex

HÅRD och PORÖS

Träfiberskivor

Midnäs

Industriaktiebolag

RENGSJÖ

NÄR DET GÄLLER

- **MC-**
- **KÖR-**
- **TRAFIK-**
- **BUSSKORT –**

vänd Eder med förtroende till

BIL- och TRAFIKSKOLAN

Inneh.:
Olof Stråhle o. Berndt Friskman
S. Kansligatan 7 a, GÄVLE
Tel. 254 94 - 205 08

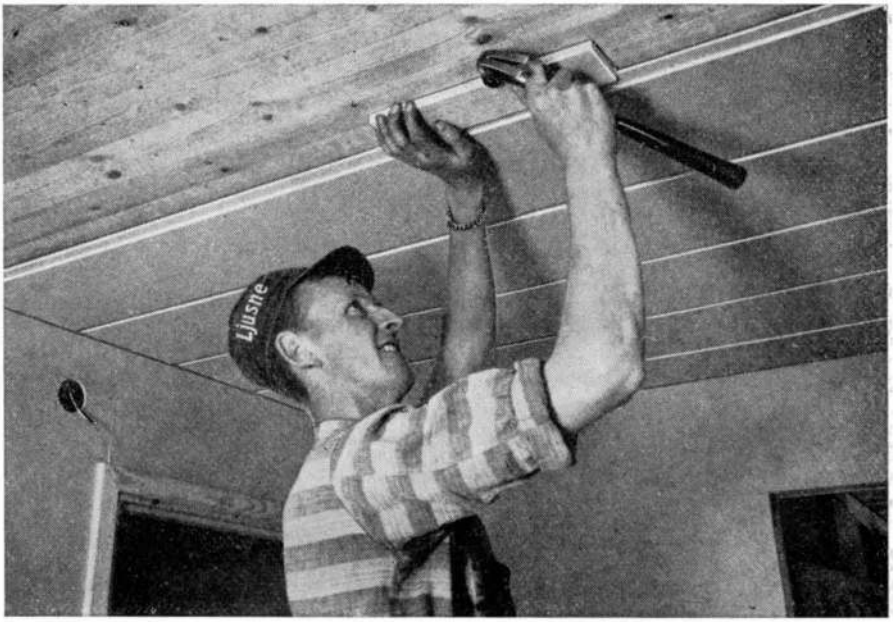
För rationell hårvård

LUNDÉN och SKALIN

Frisersalong

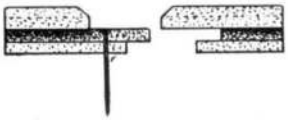
Södermalmstorg, GÄVLE

Tfn 146 47

Osynlig spikning

Innertakplattan "Ellwe Spont" tillverkas av 1/2" porös Ljusne Board. Utformningen är ny och möjliggör osynlig spikning. Plattornas fasning är också ny och ger vackrare fogar.
Ljusne porösa board är känd för sin fasthet. Därigenom får takplattorna också en fast och hållbar not och spont. De förpackas i kartonger väl skyddade.

Notens övre del täcker spikhuvudet fullständigt. Ni får vackrare tak utan fula "spikfläckar".

FORMAT (s.k. takplank)
1x10, 1x12, 1x14, 1x16, 1x18 fot.
Dessutom 400x400, 600x600, 600x1200 mm.

ELLWE SPONT

LJUSNE-WOXNA AKTIEBOLAG LW LJUSNE

AB GÖSTA ANDERSSONS ÅKERI

Tredje Tvärgatan 48, GÄVLE

Telefon växel 152 90

UTFÖR: **Alla slags transporter**
Schakt- och planeringsarbeten
Berg- och Stensprängning

MASKINPARK: Grävmaskiner, Traktorer, Lastbilar, Lyftkranar

FÖRSÄLJER: Fabriksblandad betong, Sand, Grus, Singel, Makadam och Vägmaterialier

Grustaget RÖRBERG telefon 330 48
Grustaget VARVA telefon 951 01
Betongfabrik VARVA telefon 954 85

TRETORN

ledande märke i GUMMISKOR

SKOMAGASINET

Drottninggatan 33 **GÄVLE** **Tel. 235 77**

tala med

THULE

VAR ALLTID PÅ DEN FÖRSÄKRADE SIDAN

Avd.kontor: Thulehuset, GÄVLE. Tel. 151 80

Thulebolagen för försäkring

Elkompaniet
ALLT I EL
TV RADIO

Försäljning och service med ansvar!

Nygatan 36 – N. Centralgatan 7

Tel. 228 37, 245 43

STOLPAR

PÅLAR

SLIPERS

PLYWOOD

STAMMBLÖCKE

TIMMER

MASSAVED m. m.

Kilafors Jernverksaktiebolag, Kilafors

möbel-tjänst

S. Fiskargatan 5, Gävle

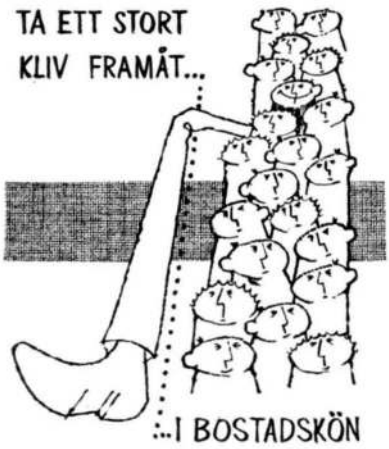
Tel. kassa o. bokföring 274 30

„ Försäljning 124 02

möbel-expo norr

N. Centralgatan 30

Tel. 124 01

börja bostadsspara

Bostadssparande ger förtursrätt

Alla kan bostadsspara oberoende av ålder

Vi lämnar närmare upplysningar

GEFLE SPARBANK

---

26 325 hushåll

samverkar i dag för bättre hushållsekonomi genom köp och medlemskap i

KONSUM ALFA

Följ deras exempel!

Gå in i

konsum alfa

— hushållens egen förening —

NI ÄR ALLTID VÄLKOMMEN TILL

GÄVLEBORGS LANS SPARBANK
Länssparbanken

Huvudkontor: Nygatan 26, GÄVLE. Tel. 155 80 Växel

– 26 filialer i länet och sparbanksbuss –

Gynna

"BOCKENS"

annonsörer

FACIT KALKYL CA1-13
Världens enklaste helautomatiska kakylmaskin för alla 4 räknesätten.

FACIT ADD
3-radig additionsmaskin med bokföringsriktig markering — alla minusposter med rött.

FACIT SKRIV T2
Världens enda standardmaskin med dubbla tabulatorsystem och rörlagrad vagn.

FACIT PLENTO ELECTRIC
En helt automatisk elektrisk spritduplikator. Upp till 300 kopior på 1 original och 7 färger!

FACIT PLENTO
Spritduplikatorn med 4 automatiska funktioner. Oumbärlig på kontoret! Finns i 3 modeller.

FACIT DATA
Goda arbetsriktiga kontorsmöbler betyder mycket för effektiviteten på kontoret.

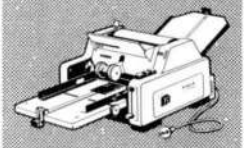

FACIT KALKYL C1-13
— den världsberömda handmaskinen för alla 4 räknesätten — lika tyst som pålitlig.

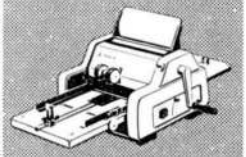
FACIT KALKYL CM2-16
En enkel lättskött handmaskin för alla 4 räknesätten. Produktregistret rymmer 16 siffror.

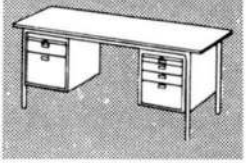

FACIT ELECTRIC
Marknadens enda helsvenska elmaskin — robust, driftsäker.

FACIT PRIVAT
Hemskrivmaskinen som passar både hemma och på kontoret.

Räkna
Skriv
Duplicera
Möblera
med
FACIT

FACIT-SERVICE
Välkänd för sin snabbhet. Verk. städer och försäljning på 122 platser över hela landet.

ÅTVIDABERGS

Stockholm Tel. 23 75 80 | Göteborg Tel. 17 24 20 | Malmö Tel. 709 80

Gävle, Kyrkogatan 30. Telefon 230 15

Pris 7 kronor

Bocken 1961 (60/61)
Dokumentet är skannat med upplösningen 300 pixlar/tum (120 pixlar/cm) och är direkt överfört till filformatet PDF (ver 6.0 eller senare). Arbetet har utförts av **Ulf Holmberg2009-01-19**.